II

(Nem jogalkotási aktusok)

HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2019/56 HATÁROZATA

(2018. május 28.)

a Németország által az alapterhelésű fogyasztók részére a StromNEV 19. §-a alapján végrehajtott SA.34045 (2013/c) (ex 2012/NN) támogatási programról

(az értesítés a C(2018) 3166. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felszólították az érdekelteket, hogy nyújtsák be észrevételeiket ([1]), és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. AZ ELJÁRÁS

(1) A *Bund der Energieverbraucher e.V.* által 2011. november 28-án, a *GWS Stadtwerke Hameln GmbH* által december 8-án, valamint a polgárok által 2011 decembere óta benyújtott panaszokból a Bizottság arról értesült, hogy 2011 óta Németország egyes nagy villamosenergia-fogyasztóknak teljes mentességet adott a hálózati díjak fizetése alól. Németország a 2012. június 29-én kelt levelében kiegészítő információkat küldött a Bizottságnak a támogatási programról.

(2) A Bizottság a 2013. március 6-án kelt levelében (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) tájékoztatta Németországot, hogy e támogatási program miatt az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ vagy Szerződés) 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott. Németország az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit 2013. április 8-án küldte meg.

(3) Az eljárás megindításáról szóló határozatot közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([2]). A Bizottság felhívta az érintetteket, hogy tegyék meg észrevételeiket a szóban forgó támogatásokról.

(4) Az érdekeltek észrevételeket nyújtottak be a Bizottságnak. A Bizottság továbbította az észrevételeket Németországnak, és felkínálta a válaszadás lehetőségét; Németország megjegyzései a 2013. november 5-én kelt levelében érkeztek.

(5) A 2013. október 17-én folytatott találkozó során, valamint a 2015. április 7-én, 2016. július 20-án, 2017. július 6-án, 2017.szeptember 18-án, 2017. október 3-án és 2017. október 23-án kelt levelekben a Bizottság tájékoztatást kért Németországtól.

(6) Németország a kérelmekre adott válaszait 2013. december 6-án, 2015. május 28-án, 2015. szeptember 15-én, 2016. október 14-én, 2017. augusztus 3-án, 2017. szeptember 20-án, 2017. október 24-én és 2017. október 26-án nyújtotta be. A legutóbbi információk benyújtására 2017. december 11-én került sor.

([1]) HL C 128., 2013.5.4., 43. o.

([2]) A Bizottság 2013. március 6-i határozata az SA.34045 (2012/C) állami támogatásról – Németország – A nagy villamosenergia-fogyasztók mentesítése a hálózati díj alól (StromNEV 19. §) – Felhívás észrevételek benyújtására az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (2) bekezdése értelmében (HL C 128., 2013.5.4., 43. o.).

2. A TÁMOGATÁS RÉSZLETES LEÍRÁSA

2.1. *HÁLÓZATI DÍJAK NÉMETORSZÁGBAN*

(7) A németországi hálózati díjak rendszerét a német energiatörvény (*Energiewirtschaftsgesetz, EnWG*) szabályozza. E határozat alkalmazásában kizárólag az energiapiacot szabályozó rendelkezések felülvizsgálatáról szóló, 2011. július 26-i törvény ([3]) (2011. július 26-i törvény) 1. cikke által módosított, valamint a villamosenergia-piac további fejlődéséről szóló, 2016. július 26-i törvény ([4]) 1. cikke által bevezetett módosítások előtti EnWG (a továbbiakban: a 2011. évi EnWG) számít relevánsnak.

(8) A 2011. évi EnWG 21. §-a előírja, hogy a hálózatüzemeltetők ([5]) által a végfelhasználóik számára felszámított díjaknak *arányosnak („angemessen”)*, megkülönböztetésmentesnek és átláthatónak kell lenniük, valamint a hatékony hálózatkezelés költségein kell alapulniuk. A 2011. évi EnWG 24. §-a felhatalmazza a szövetségi kormányt arra, hogy rendeletben határozza meg a hálózati díjak kiszámítására vonatkozó módszertan részletes szabályait. A 2011. évi EnWG 24. §-a első mondatának 1. pontja felhatalmazza a szövetségi kormányt, hogy meghatározza a hálózati díjak kiszámítására vonatkozó általános módszertant. Ugyanezen mondat 3. pontja felhatalmazza a szövetségi kormányt arra, hogy megállapítsa, hogy a nem tipikus hálózathasználat mely eseteiben lehet jóváhagyni az egyedi hálózati díjakat.

(9) A villamosenergia-hálózati díjakról szóló, a 2011. évi EnWG 24. §-a alapján elfogadott rendelet (*Stromnetzentgeltverordnung, a továbbiakban: „StromNEV”* ([6])) tartalmazza a hálózati díjak megállapítására vonatkozó részletes rendelkezéseket. A StromNEV 3. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a hálózati díjak fizetésére a valamennyi upstream hálózati szint használatáért, valamint a hálózatüzemeltető által az azon a hálózati szinten nyújtott szolgáltatások igénybe vételéért kerül sor, amelyre a felhasználó csatlakozik. A StromNEV 16. §-ának (1) bekezdése lefekteti azt az irányelvet, amely szerint a hálózati díjaknak a rendszerhasználók által ténylegesen okozott költségeket kell tükrözniük.

(10) Mindezek fényében és a 2011. évi EnWG 24. §-a első mondatának 1. pontjában foglalt felhatalmazással összhangban a StromNEV előírja az általános módszertant, amelyet a hálózatüzemeltetőknek a hálózati díjak kiszámításánál kell alkalmazniuk. A számítási módszertant a 2011. évi StromNEV 4–14. §-ai határozzák meg.

(11) A módszertan alapján először figyelembe kell venni az összes hálózat különböző éves költségelemeit. Ezek közé tartoznak a villamosenergia-hálózat (átviteli vonalak és elosztó vonalak, alállomások) építési költségei, a hálózat karbantartása és a hálózat üzemeltetésének költségei, beleértve az úgynevezett rendszerszolgáltatásokkal (primer, szekunder és perces tartalékok ([7]), teher-újraelosztás ([8]) és a hálózati hiányosságok fedezésére szolgáló villamos

([3]) BGBl. I. 1554. o.
([4]) BGBl. I. 1786. o.
([5]) A hálózatüzemeltető az az üzemeltető, amely a villamosenergia-hálózat működéséért és biztonságos kezeléséért felelős. A hálózatüzemeltetők általában lehetnek átvitelirendszer-üzemeltetők vagy elosztórendszer-üzemeltetők attól függően, hogy átviteli vagy elosztó rendszert üzemeltetnek.
([6]) A StromNEV bevezetésére 2005-ben került sor, és azóta számos alkalommal módosították. Ez a határozat általános értelemben hivatkozik a StromNEV-re, ha a vonatkozó rendelkezést nem módosították a különböző módosítások. Ha azonban az idézett rendelkezés módosítva volt, ez a határozat az alábbiak szerint pontosan hivatkozik a StromNEV vonatkozó verziójára:
— A 2010. évi StromNEV a StromNEV azon verziójára vonatkozik, amelyet a 2010. szeptember 3-i törvény 6. cikke módosított (BGBl. I. 2074. o.);
— A 2011. évi StromNEV a StromNEV azon verziójára vonatkozik, amelyet a 2011. július 26-i törvény 7. cikke módosított (BGBl. I. 1554. o.);
— A „2014. évi StromNEV” a StromNEV azon verziójára vonatkozik, amelyet a 2013. augusztus 14-i rendelet 1. cikke módosított (BGBl. I. 3250. o.).
([7]) Az elektromos hálózatban folyamatosan egyensúlyban kell lennie a termelt és a fogyasztott villamos energiának. Az egyensúlyhiány akkor fordulhat elő, ha a fogyasztás eltér a korábbiakban előrejelzettől, ha meghibásodik egy erőmű, vagy ha hirtelen visszaesik a szél vagy a nap ereje. Az átvitelirendszer-üzemeltetők (a továbbiakban: TSO-k) felelősek azért, hogy egyensúlyban tartsák a rendszert, és szükség esetén villamos energiát termeljenek, ha a fogyasztás magasabb, mint a ténylegesen termelt villamos energia mennyisége, valamint hogy elérjék a termelés csökkentését vagy a fogyasztás növelését, ha a fogyasztás mértéke alacsonyabb a termelésénél. Mivel a villamos energiát nem lehet könnyen tárolni, a TSO-nak biztosítania kell, hogy rendkívül gyorsan (perceken vagy másodperceken belül) tudjon pozitív vagy negatív energiához folyamodni. A TSO-knak ezért tartalékokat („Regelleistung”) kell igénybe venniük. Németországban három fő hálózati tartalékot különböztethetünk meg: a) a primer tartalék, amely alapján a kérelmet követő 30 másodpercen belül a TSO rendelkezésére kell bocsátani a villamos energiát; b) a szekunder tartalék, amely alapján öt percen belül rendelkezésre kell bocsátani az energiát, valamint a perces tartalék (az úgynevezett tercier tartalék), amely alapján 15 percen belül rendelkezésre kell bocsátani az energiát (lásd a BNetzA weboldalát: https://www.smard.de/blueprint/servlet/page/home/wiki-article/446/396).
([8]) A teher-újraelosztásra irányuló intézkedések a hálózati torlódás kezelésével vannak összefüggésben. A hálózati torlódásra akkor kerül sor, ha a termelt villamos energia meghaladja a termelő létesítményeket a fogyasztási pontokkal összekapcsoló hálózati elemek kapacitását. Ha a torlódással érintett terület egyik végpontján csökkentjük egy vagy több erőmű hatásos kimenőteljesítményét, és ezzel egy időben a másik végponton növeljük egy vagy több erőmű hatásos kimenőteljesítményét, azzal úgy lehet megszüntetni a torlódást, hogy közben közel állandó szinten tartjuk a hálózat teljes hatásos teljesítményét. A teher-újraelosztás az átvitelirendszer-üzemeltető által az erőművek részére kiadott kérelem, amely az általuk termelt hatásos energiának a hálózati torlódás elkerülése vagy csökkentése érdekében történő kiigazítására szolgál. A TSO-nak kompenzálnia kell az erőműveket a teher-újraelosztás elrendeléséért (https://www.bundesnetzagentur.de/DE/Sachgebiete/ElektrizitaetundGas/Unternehmen_Institutionen/Versorgungssicherheit/Engpassmanagement/Redispatch/redispatch-node.html).

energia ([9])) kapcsolatos költségeket. A költségek éves mennyiségének kiszámítására a hálózatüzemeltetők eredménykimutatása alapján kerül sor (a 2011. évi StromNEV 4. §-a). Az anyagi és személyi kiadások mellett a költségek közé tartoznak a hitelkamatok (a StromNEV 5. §-a), az értékcsökkenés (a 2011. évi StromNEV 6. §-a), a hálózatüzemeltető saját tőkéjéért járó ellentételezés (a 2011. évi StromNEV 7. §-a), valamint az adók (a 2011. évi StromNEV 8. §-a). Le kell vonni az olyan bevételeket, mint a csatlakozási költségek és támogatások (a StromNEV 9. §-a). A mérési költségek azonban nem szerepelnek a hálózati költségek között, és azok a külön mérési díjak alá tartoznak. A kiegyenlítő szabályozási energia ([10]) vásárlásával kapcsolatos költségek nem szerepelnek a hálózati költségek között, mivel azoknak az egyensúlyhiányért felelős felhasználók számára történő kiszámlázására külön kerül sor.

(12) A teljes éves hálózati költségeket ezt követően elosztják a különböző hálózatokra és hálózati szintekre (nagyfeszültség, alállomásszintek, középfeszültség, kisfeszültség). A 2011. évi StromNEV 2. melléklete tartalmazza e hálózati szintek listáját.

(13) A hálózati díjak megállapításának következő lépése a hálózatok teljes éves költségeinek hálózati díjakká történő átszámítása. Ezek megállapítására fentről lefelé mindegyik feszültségi szint esetében (a nagyfeszültségtől a kisfeszültségig) sor kerül. Először a nagyfeszültségű szint éves költségeinek megállapítása következik a nagyfeszültségű szint teljes éves költségeinek a nagyfeszültségű szinten mért éves csúcsterheléssel történő elosztásával, mivel a hálózati szint csúcsterhelése tekinthető a fő költségmeghatározó tényezőnek. Ezt az összeget EUR/kW-ban lehet kifejezni. Az alábbi (14) preambulumbekezdésben ismertetett, egyes hálózati szintek „egyidejűségi funkcióján" keresztül az egyes éves költségek alapján sor kerül az ár/csatlakozási kapacitás kiszámítására EUR/kw-ban kifejezve, valamint az ár/elfogyasztott villamosenergia-egység kiszámítására EUR/kWh-ban kifejezve. Ezt követően ugyanez megtörténik a következő feszültségi szint esetében is. A következő feszültségi szint teljes éves költségei azonban a saját költségeiből, valamint az előző feszültségi szintről áthozott költségekből állnak. Az áthozott költségek az előző szint éves költségei és a rendszerhasználóktól (a végfelhasználók és az adott feszültségi szinthez közvetlenül kapcsolódó villamosenergia-szolgáltatók) szerzett hálózati díjak különbözetének felelnek meg. Az alábbi 1. ábra bemutatja a költségek áthozását. Azokban a hálózatokban, ahol a villamos energia fentről lefelé áramlik, a rendszerhasználóknak viselniük kell azon hálózati szint költségeit, amelyhez csatlakoznak, valamint az előző hálózatok költségeinek egy részét is, mivel azon hálózatok használatára is sor kerül a villamos energia részükre történő továbbítása során.

1. ábra

A hálózati költségek áthozása a hálózati díjak megállapítása tekintetében ([1])

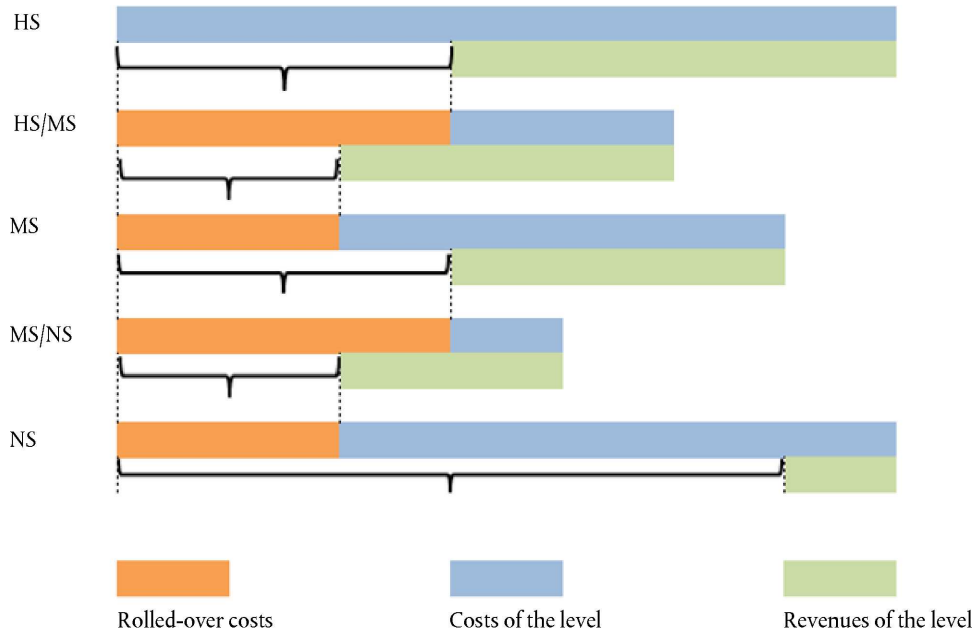

([1]) Az ábrán a HS a nagyfeszültséget, az MS a középfeszültséget, míg az NS a kisfeszültséget jelenti, a HS/MS azt az alállomást jelöli, amelyben a nagyfeszültségű áram középfeszültségűvé alakul, míg az MS/NS a középfeszültségű áramot kisfeszültségű árammá alakító alállomást jelöli. Forrás: A Bizottság a Németország által

([9]) A villamos energia szállítása esetén annak egy része elvész a továbbításkor, ezért további villamos energiát kell termelni az eredetileg a hálózatba táplált villamos energia mennyiségének megfelelő mértékben.

([10]) Németország kifejtette, hogy a kiegyenlítési költségek terén különbséget kell tenni a tartalékokhoz, valamint a negatív vagy pozitív kiegyenlítő szabályozási energiával való tényleges ellátáshoz kapcsolódó költségek között. A tartalékok esetében a szolgáltatók a rendelkezésre állásukért részesülnek díjazásban. Ha azonban a TSO hívása alapján ténylegesen sor kerül az energiavételezésre, további díjazásban részesülnek a ténylegesen biztosított energiáért. A tényleges (pozitív vagy negatív) energiaellátás költségei közvetlenül az egyensúlyhiányért felelős üzemeltetőnek kerülnek kiszámlázásra.

rendelkezésre bocsátott és a BNetzA-ról szóló 2015. decemberi jelentés („Netzentgeltsystematik Elektrizität") (elérhető: https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sachgebiete/Energie/Unternehmen_Institutionen/Netzentgelte/Netzentgeltsystematik/Bericht_Netzentgeltsystematik_12-2015.pdf?__blob=publicationFile&v=1) 1. ábráján szereplő információkkal kiegészített leírás alapján.

(14) Annak érdekében, hogy a StromNEV 16. §-ának (1) bekezdésével összhangban a különböző rendszerhasználók közötti elosztás tükrözze az adott rendszerhasználó által okozott tényleges költségeket, az adott feszültségi szint esetén az egyidejűségi funkciót kell alkalmazni. A fenti (13) preambulumbekezdésben hivatkozott egyidejűségi funkciót a StromNEV 16. §-ának (2) bekezdése, valamint a 2011. évi StromNEV 4. melléklete ismerteti. Ez a funkció minden rendszerhasználóhoz hozzárendel egy 0 és 1 közötti „egyidejűségi tényezőt". Az egyidejűségi tényező a korábbi számadatok alapján annak valószínűségét fejezi ki, hogy az adott egyéni rendszerhasználó villamosenergia-fogyasztása hozzájárul-e az érintett hálózati szint éves csúcsterheléséhez. A hálózat egyidejű éves csúcsterhelése a hálózat fontos költségtényezője, mivel az éves csúcsterhelés fontos azon hálózat méretezése szempontjából, amelyben a villamos energia felülről lefelé áramlik. Az egyidejűségi funkció mögött rejlő elképzelés szerint azok a rendszerhasználók, amelyek nagyobb valószínűséggel járulnak hozzá az éves csúcsterheléshez, magasabb kapacitásdíjat fizetnek. Az egyes hálózati szintek felhasználói a nagyfeszültségű szinthez, valamint a további hálózati szintekhez közvetlenül csatlakozó végfelhasználók. A vizsgált hálózati szint valamennyi rendszerhasználójának egyidejűségi tényezőjét ezt követően gráfon tüntetik fel (y-tengely), és korrelációba állítják a teljes használat éves óraszámával (x-tengely). Ez adja meg az egyidejűségi funkciót. Ez a funkció lineáris és folyamatos, azonban két lineáris részből áll, amelyek az évi 2 500 óra használatnál ([11]) lévő ponton ([12]) metszik egymást. Az egyidejűségi tényezőből ezt követően kiszámolják a csatlakozási kapacitásonkénti ([13]), EUR/kW-ban kifejezett díjat, valamint az elhasznált villamosenergia-egységenkénti ([14]), EUR/kWh-ban kifejezett díjat.

(15) A hálózati díjak megállapításakor a hálózatüzemeltetőknek figyelembe kell venniük a számukra a Szövetségi Hálózati Ügynökség (*Bundesnetzagentur*, 'BNetzA') által engedélyezett maximális bevétel szintjét is (a megengedett maximális bevétellel kapcsolatban lásd még a (43) preambulumbekezdést). A gyakorlatban a más hálózatüzemeltetőkkel való összehasonlítás révén megállapított maximális bevételi szint következményeként a nem hatékony működésből eredő magas költségek nem nyerhetők vissza a hálózati díjakon keresztül. E rendszer célja a hálózatüzemeltetők hatékonyságának növelése. Amennyiben az engedélyezett maximális bevételi szint módosítása a hálózati díjak csökkentéséhez vezetne, a hálózatüzemeltetőnek módosítania kell a hálózati díjakat (az energiaellátó hálózatra vonatkozó hatékonysági ösztönzők bevezetéséről szóló rendelet 17. §-ának (2) bekezdése – *Verordnung über die Anreizregulierung der Energieversorgungsnetze*, a továbbiakban: a 2011. évi ARegV ([15])).

([11]) Az egyidejűségi funkcióra vonatkozó példáért lásd a *Bericht der Bundesnetzagentur zur Netzentgeltsystematik Elektrizität* c. 2015. decemberi jelentést, amely az alábbi hivatkozáson érhető el: https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/DE/Sachgebiete/Energie/Unternehmen_Institutionen/Netzentgelte/Netzentgeltsystematik/Bericht_Netzentgeltsystematik_12-2015.pdf?__blob=publicationFile&v=1.

([12]) Németország kifejtette, hogy ez az évi 2 500 óra teljes kihasználásnál lévő pont egyezményes, és empirikus úton szerzett számadatokon alapul. A gyakorlatban az egyidejűségi funkció soha nem teljesen lineáris, azonban évi 2 500 óra teljes kihasználásnál kisebb ívben emelkedik, míg évi 2 500 óra teljes kihasználás alatt meredekebben nő. Ez eredményezi az egyidejűségi tényező két részét, és ezért vezet négy hálózati díjhoz: egy fogyasztási és kapacitási díj az évi 2 500 óra teljes kihasználás alatti felhasználók részére, valamint egy fogyasztási és kapacitási díj az évi 2 500 óra teljes kihasználás feletti felhasználók részére. Az egyetlen alternatíva az lenne, ha az egyidejűségi funkciót konkáv görbeként tüntetnék fel, ez azonban a Németország egyes rendszerhasználóira vonatkozó egyedi fogyasztási díj kiszámítását tenné szükségessé (mivel a funkció görbéje a görbe minden egyes pontján megváltozna). Ez jelentős mértékben megnövelné a németországi hálózati díjak megállapításával kapcsolatos adminisztratív terheket, késleltetné a rendszerhasználók hálózati díjának kiszámítását, és csökkentené a rendszerhasználók hálózati díjainak átláthatóságát és kiszámíthatóságát.

([13]) Ez a szám az adott hálózati szint éves költségeinek és annak az értéknek a szorzatával számítható ki, amelyen az egyidejűségi funkció 0-nál vagy az évi 2 500 óra teljes kihasználásnál (attól függően, hogy a felhasználó évi 2 500 óra teljes kihasználás alatt vagy felett van) keresztezi az x-tengelyt. 2017-ben például az Amprion az alábbi kapacitási díjat alkalmazta a nagyfeszültségű szint esetében:

< 2 500 h/a	≥ 2 500 h/a
6,3 EUR/kWa	36,55 EUR/kWa

([14]) Ez az érintett hálózati szint konkrét éves költségeinek és (az évi 2 500 óra teljes kihasználást nem elérő felhasználók esetében) az egyidejűségi funkció görbéjének a 2 500 óra teljes kihasználásnál lévő pontjáig tartó szakasz, valamint (az évi 2 500 óra teljes kihasználást meghaladó felhasználók esetében) az egyidejűségi funkció görbéjének a 2 500 óra teljes kihasználásnál lévő pontja fölötti szakasz szorzatával számítható ki. 2017-ben például az Amprion az alábbi fogyasztási díjat alkalmazta a nagyfeszültségű szint esetében:

< 2 500 h/a	≥ 2 500 h/a
1,512 ct/kWh	0,302 ct/kWh

([15]) 2007. október 29-i rendelet, BGBl. I. 2529. o. Az ARegV módosítására számos alkalommal sor került. Ez a határozat általános értelemben hivatkozik az ARegV-re, ha a vonatkozó rendelkezést nem módosították a különböző módosítások. Ha azonban az idézett rendelkezés módosítva volt, ez a határozat az alábbiak szerint pontosan hivatkozik az ARegV vonatkozó verziójára:

— A 2011. évi ARegV az ARegV azon verziójára vonatkozik, amelyet a 2011. július 28-i törvény 5. cikke módosított (BGBl. I. 1690. o.).

(16) A fenti (11)–(15) preambulumbekezdésekben leírt módszer a hálózati díjak megállapításánál a legtöbb rendszerhasználó esetében a „költség-okozat elvet” alkalmazza. A StromNEV 19. §-a az úgynevezett nem tipikus rendszerhasználók, azaz a 2011. évi EnWG 24. §-a első mondatának 3. pontja szerinti egyéb felhasználók fogyasztási vagy terhelési profiljától jelentős mértékben eltérő fogyasztási vagy terhelési mintával rendelkező felhasználók által a költség-okozat elvével összhangban fizetendő hálózati díjakkal foglalkozik. A StromNEV 19. §-ának címe „nem tipikus hálózathasználat”.

(17) A StromNEV 19. §-ának (2) bekezdése a nem tipikus rendszerhasználók két csoportját különbözteti meg: Elsőként azokat a felhasználókat, akik éves csúcsterhelése előreláthatóan és jelentős mértékben eltér az ugyanazon hálózatra csatlakozott más rendszerhasználók egyidejű éves csúcsterheléséről (a StromNEV 19. §-ának (2) bekezdésének első mondata). Ez jellemzően azokat a rendszerhasználókat érinti, akik rendszeresen a csúcsterhelési időn kívül fogyasztanak villamos energiát, mert például éjszaka üzemeltetik a berendezéseiket. A nem tipikus rendszerhasználók első kategóriáját ezt követően „nem csúcsfogyasztóknak” nevezzük. A második csoportba azon felhasználók tartoznak, akik éves villamosenergia-fogyasztása eléri a legalább 7 000 órát ([16]), és meghaladja a 10 gigawattórát (GWh) (a StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata). A nem tipikus rendszerhasználók második kategóriáját ezt követően „alapterhelésű fogyasztóknak” nevezzük.

(18) A 2011. július 26-i törvény 7. §-a által bevezetett és a 2.2. szakaszban részletesebben leírt módosítást megelőzően a 2010. szeptember 3-i törvénnyel módosított StromNEV (a továbbiakban: a 2010. évi StromNEV ([17])) 19. §-ának (2) bekezdése meghatározza, hogy mind a nem csúcsfogyasztók, mind pedig az alapterhelésű fogyasztók kötelesek egyéni hálózati díjat fizetni, ahogyan azt a 2011. évi EnWG 24. §-a első mondatának 3. pontjában szereplő felhatalmazás is kifejezetten előírja (lásd a fenti (7) preambulumbekezdést).

(19) Az ilyen egyéni hálózati díjaknál megfelelően figyelembe kellett venni a nem tipikus rendszerhasználó fogyasztási mintáját. Pontosabban a 2010. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata előírta, hogy az egyéni hálózati díjnak tükröznie kell a nem tipikus rendszerhasználónak az általános hálózati díjak csökkentéséhez való hozzájárulását vagy a hálózati díjak növekedésének elkerüléséhez való hozzájárulását. Ebből a célból 2010-ben a BNetzA iránymutatást ([18]) tett közzé, amely az úgynevezett „fizikai elérési út” módszert írta elő, amelyet az alapterhelésű fogyasztók által okozott hálózati költségek és ezáltal az egyéni hálózati díjaik megállapítása során kellett használni. A „fizikai elérési út” módszer célja az adott rendszerhasználó különálló költségeinek meghatározása. A módszer a fogyasztási hely és a megfelelő áramtermelő berendezés közötti közvetlen vezeték virtuális használatának költségeit méri azáltal, hogy kiszámítja az alapterhelésű fogyasztónak a legközelebbi, az alapterhelésű fogyasztó valamennyi igényét lefedő erőműhöz való csatlakoztatására használt hálózat részének tőkekiadásait és működési költségeit, és hozzáadja ehhez adott esetben az alapterhelésű fogyasztó által használt hálózati szolgáltatások ([19]) költségeit.

(20) A 2010. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata azonban mind a nem csúcsfogyasztók, mind pedig az alapterhelésű fogyasztók számára előírta, hogy a közzétett hálózati díjak legalább 20 %-ának megfelelő minimális hozzájárulást kell fizetniük, azaz a nem tipikus rendszerhasználónak az általános hálózati díjak csökkentéséhez való hozzájárulása vagy a hálózati díjak növelésének elkerüléséhez való hozzájárulása alapján kiszámított egyéni hálózati díj nem lehet alacsonyabb a közzétett hálózati díj 20 %-ánál. Németország kifejtette, hogy a minimális hozzájárulás célja annak biztosítása, hogy a nem tipikus rendszerhasználók is fizessenek hozzájárulást az általuk használt nyilvános hálózat kezeléséhez. Az alapterhelésű fogyasztók esetében Németország jelezte, hogy ha egy alaperőműhöz ([20]) nagyon közel helyezkednének el, a „fizikai elérési út”

([16]) A 7 000 óra teljes kihasználásra vonatkozó előírást 2011. január 1-jei hatálybalépéssel a 2010. évi StromNEV írta elő, és ezért alkalmazására már az alapterhelésű fogyasztók teljes mentességének bevezetése előtt sor került. A módosítást megelőzően az előírás 7 500 óra teljes kihasználásra vonatkozott.

([17]) Lásd a 6. lábjegyzetet.

([18]) BNetzA, Leitfaden zur Genehmigung von individuellen Netzentgelten nach § 19 Abs. 2 S. 1 und S. 2 StromNEV ab 2011 (2010.9.29.).

([19]) A hálózati szolgáltatások a hálózatüzemeltető által a hálózat egyensúlyban tartása érdekében nyújtott szolgáltatások. A fő hálózati szolgáltatások a tartalékok, a teher-újraelosztásra irányuló intézkedések és a hálózati hiányosságok fedezésére szolgáló energia.

([20]) Az alaperőmű olyan erőmű, amely általában egész évben folyamatos villamosenergia-ellátást biztosít minimális energiatermelési követelménnyel. Az alaperőművek leállítására kizárólag a rendszeres karbantartás, a korszerűsítés, a nagyjavítás vagy a szervizelés idején kerül sor. Számos érdekelt fél jelezte, hogy az alaperőművek általában elérik az évi 7 500 óra teljes kihasználást, és jellemzően nukleáris erőművekről, lignittüzelésű erőművekről, folyóvízi erőművekről és bizonyos mértékben széntüzelésű erőművekről van szó. Megkülönböztethetők közöttük a közepes terhelésű erőművek, amelyek évi 3 000–5 000 óra teljes kihasználást érnek el, és amelyek jellemzően széntüzelésű erőművek és gázturbinák, valamint a csúcsterhelésű erőművek, amelyek általában évente 1 000 óra teljes kihasználást érnek el, és jellemzően szivattyútelepek, gázturbinák és olajtüzelésű erőművek. A BNetzA továbbá az alábbi erőműveket sorolja fel az alaperőművek között: nukleáris erőművek, folyóvízi erőművek és lignittüzelésű erőművek. A széntüzelésű erőművek kizárólag akkor tekinthetők alaperőműnek, ha 0,8-as teljesítménycsökkentő tényezővel rendelkeznek (lásd a Leitfaden zur Genehmigung individueller Netzentgeltvereinbarungen nach § 19 Abs. 2 S. 1 und 2 StromNEV, 1.3.2.2.1. bekezdést). A széntüzelésű erőművek kizárólag 80 %-ig tekinthetők alaperőműnek.

módszer alapján kiszámított hálózati díj közel nulla lenne. Ezek az alapterhelésű fogyasztók azonban továbbra is részesülnek a nyilvános hálózatból, valamint a hálózat által biztosított biztonságos villamosenergia-ellátásból. Németország továbbá kifejtette, hogy a minimális hozzájárulás figyelembe vette a tényt, miszerint a „fizikai elérési út" módszer csupán összehasonlítási alapként szolgálhat az egyéni hálózati költségek megállapítása során.

2.2. *TELJES MENTESSÉG 2011 ÉS 2013 KÖZÖTT*

(21) A 2011. augusztus 4-én hatályba lépett, azonban visszamenőleges hatállyal 2011. január 1-jétől alkalmazandó, a 2011. július 26-i törvény 7. cikkével módosított StromNEV (a továbbiakban: a 2011. évi StromNEV ([21])) eltörölte az alapterhelésű fogyasztók által fizetendő egyéni hálózati díjak rendszerét, és bevezette a hálózati díjak fizetésének kötelezettsége alóli teljes mentességet. A nem csúcsfogyasztók által fizetendő egyéni hálózati díjak, valamint a közzétett hálózati díjak legalább 20 %-ának megfizetésére vonatkozó kötelezettség továbbra is érvényben maradt.

(22) A 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondatával összhangban a végfelhasználók mentességet kaptak a hálózati díjak fizetése alól, amennyiben az éves energiafogyasztásuk eléri a 7 000 óra teljes kihasználást, és meghaladja a 10 GWh mennyiségű fogyasztást. Ez a mentesség (a továbbiakban: teljes mentesség) képezi az eljárás megindításáról szóló, valamint az e határozat tárgyát.

(23) A 7 000 óra teljes kihasználásra vonatkozó határérték az a határérték, amely az alapterhelésű fogyasztót jellemzi olyan értelemben, hogy ez csak akkor érhető el, ha a végfelhasználó majdnem folyamatosan ugyanolyan terheléssel csatlakozik a hálózathoz. A (teljes) kihasználás óráinak száma a StromNEV 2. §-a (2) bekezdése szerint az adott rendszerhasználó éves kimenőteljesítményének és éves csúcsterhelésének hányadosa.

(24) A 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata szerint a az ugyanezen bekezdés második mondata alapján odaítélt mentességet kizárólag akkor lehetett megadni, ha az illetékes szabályozó hatóság (a BNetzA vagy valamelyik regionális szabályozó, *„Landesregulierungsbehörde"* ([22])) ellenőrizte a jogi feltételek teljesülését. Az ellenőrzés végrehajtását követően a BNetzA vagy a Landesregulierungsbehörde megadta az engedélyt, amely 2011. január 1-jétől (feltéve, hogy eddig a dátumig minden feltétel teljesült) határozatlan ideig (feltéve, hogy a feltételek továbbra is teljesültek) teljes mentességet biztosított az alapterhelésű fogyasztó számára.

(25) A teljes mentesség a hálózatüzemeltetők bevételének csökkenését eredményezte. A pénzügyi veszteség ellensúlyozására 2012-től külön pótdíj kiszabásával került sor (lásd a 2.4. szakaszt). 2011-ben azonban nem került sor külön pótdíj bevezetésére, és a pénzügyi veszteséget 2011-ben a hálózatüzemeltetők viselték.

(26) A teljes mentességet a StromNEV 2014. január 1-jei módosítása ([23]) törölte el.

2.3. *KEDVEZMÉNYEZETTEK ÉS A TÁMOGATÁS ÖSSZEGE*

(27) Németország rendelkezésre bocsátotta a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata szerint teljes mentességre jogosult vállalkozások ideiglenes jegyzékét. Ezen információk alapján a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondatával összhangban 2011–2013 között több mint 200 vállalkozás kapott mentességet a hálózati díjak fizetése alól. E vállalkozások jelentős többsége a feldolgozóipar különböző ágazataihoz tartozik, beleértve a vegyipart (ideértve az ipari gázokat), a papír-, a textil-, az acél-, a színesfémipart, az olajfinomítást és az üveggyártást. A szolgáltatási ágazatban tevékenykedő (pl. tárhelyszolgáltatást nyújtó) vállalkozások csupán elvétve kaptak teljes mentességet. Ezek a vállalkozások nagy adatközpontokkal rendelkező vállalkozások voltak.

([21]) Lásd továbbá a 6. lábjegyzetet.

([22]) A BNetzA a német szövetségi gazdasági és technológiai minisztérium szövetségi kormányzati ügynöksége. Alapvető feladata, hogy biztosítsa a távközlési törvénynek (TKG), a postáról szóló törvénynek (PostG) és az energiatörvénynek (EnWG), valamint a vonatkozó rendeleteknek való megfelelést a távközlési, postai és energiapiacok liberalizációjának biztosítása érdekében. Feladatai közé tartozik továbbá a vasúti szabályozás. Ezeken a szabályozói területeken átlátható feltételek mellett ellenőrzi a hálózatokhoz való megkülönböztetésmentes hozzáférést, és megvizsgálja a hozzáférési díjakat. E szabályozói cél elérése érdekében a Bundesnetzagentur hatékony eljárásokat és eszközöket bocsát a rendelkezésére, beleértve a tájékoztatáshoz és vizsgálathoz, valamint az osztályozott szankciók kirovásához és a hatósági határozatok elfogadásához való jogot. A német Bundestag 16 tagjából és a német Bundesrat 16 képviselőjéből álló tanácsadó testülettel rendelkezik; a Bundesrat képviselőinek valamely szövetségi állam kormányzata tagjainak vagy politikai képviselőinek kell lenniük. A tanácsadó testület tagjait és helyettes tagjait a szövetségi kormány nevezi ki a német Bundestag és a német Bundesrat javaslatára (a szövetségi villamosenergia-, gáz-, távközlési, postai és vasúti hálózatokról szóló, 2005. július 7-i törvény 5. §-a, BGBl. I. 1970. o.). A BNetzA vezetését az igazgató és a két igazgatóhelyettes látja el. Személyükre a tanácsadó testület tesz javaslatot a kormányzatnak (a szövetségi villamosenergia-, gáz-, távközlési, postai és vasúti hálózatokról szóló, 2005. július 7-i törvény 3. §-a, BGBl. I. 1970. o.). A Németországi Szövetségi Köztársaság elnöke nevezi ki őket. A BNetzA azonban nem az egyetlen szabályozó hatóság Németországban. Egyes szövetségi tartományokban (Bundesländer) külön tartományi szintű szabályozói hatóságokat hoztak létre („Landesregulierungsbehörden").

([23]) Az energiapiacokkal kapcsolatos számos rendeletet módosító, 2013. augusztus 14-i rendelet 1. cikke, BGBl. I. 3250. o.

(28) A Németország által megadott becslések szerint a hálózatüzemeltetők teljes mentességből fakadó, 2011–2013 közötti vesztesége körülbelül 900 millió EUR ahhoz képest, ha az alapterhelésű fogyasztók a normál díjat fizették volna. A veszteség azonban valószínűleg alacsonyabb, ugyanis a 2011-re vonatkozó hálózati díjak kiszámításánál a hálózatüzemeltetők alapvetően figyelembe vették a tényt, hogy az alapterhelésű fogyasztók a 2010. évi StromNEV 19. §-ának (2) bekezdése szerint jogosultak lettek volna az egyéni hálózati díjakra. A becslést azonban tovább bonyolítja a tény, hogy az egyéni díjakra való jogosultság küszöbértéke 2011. január 1-jével megváltozott (7 500 óra teljes kihasználás helyett 7 000 óra teljes kihasználás lett), valamint az, hogy az egyéni díjak bizonyos alapterhelésű fogyasztók számára nem lettek volna vonzóak, mivel a földrajzi helyzetüktől és az egyéni hálózati díjak kiszámítását befolyásoló egyéb tényezőktől függően elképzelhető, hogy nem vezettek volna a hálózati díjaik jelentős csökkenéséhez.

2.4. *FINANSZÍROZÁSI MECHANIZMUS*

2.4.1. A 2011. ÉVI STROMNEV 19. §-ÁBAN FOGLALT FINANSZÍROZÁSI MECHANIZMUS

(29) mivel a mentességet kapó alapterhelésű fogyasztók különböző hálózati szintekhez csatlakoztak, a teljes mentesség veszteséget eredményezett mind az átvitelirendszer-üzemeltetőknél (a továbbiakban: TSO), mind pedig az elosztórendszer-üzemeltetőknél (a továbbiakban: DSO). A 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hatodik mondata arra kötelezi a TSO-kat, hogy kártalanítsák a DSO-kat a teljes mentességből eredő bevételkiesésükért. A 2.4.3. szakaszban részletesen kifejtett okok miatt azonban ez a kártalanítás *de facto* csak 2012-ben valósult meg. 2011-ben a veszteségeket azon TSO-k és a DSO-k viselték, amelyek hálózatához a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztók csatlakoztak.

(30) A 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hetedik mondatával összhangban továbbá a TSO-knak el kellett számolniuk egymás közt a DSO-k felé teljesítendő kifizetések összegével és saját veszteségeikkel. Az elszámolással kapcsolatos részletes szabályok tekintetében a 2011. évi StromNEV 19. §-ának (2) bekezdése a kapcsolt hő-, és áramtermelésről szóló, akkor hatályos törvény (*Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz, a továbbiakban: KWKG* ([24])) 9. §-ára hivatkozott, amelyet analógia útján kellett alkalmazni. Az elszámolás célja a pénzügyi teher TSO-k közötti elosztása volt olyan módon, hogy minden egyes TSO a vonatkozó hálózati területéhez (közvetlenül vagy közvetve) csatlakozó végfelhasználók számára biztosított villamos energiával arányosan ugyanolyan terhet viselt. A KWKG 9. §-a, amelyre a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hetedik mondata hivatkozott, olyan rendszert hozott létre, amelyben a TSO-k az úgynevezett kapcsolt hő- és áramtermelési pótdíjon (a továbbiakban: CHP-pótdíj) keresztül részesültek kártalanításban a hálózatukra csatlakozó, kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító fogyasztók támogatására vonatkozó, KWKG szerinti kötelezettségükből és a DSO-knak a hálózatukra csatlakozó, kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító fogyasztók számára a KWKG szerint nyújtandó, a TSO-k által is fizetett támogatás miatti kártalanításából eredő többletköltségekért ([25]). A KWKG 9. §-ának analóg alkalmazása azt jelentette, hogy a hálózatüzemeltetők pótdíjat vezethettek be a teljes mentességből származó pénzügyi veszteségeik ellensúlyozására, és az ebből a pótdíjból származó bevételeket a DSO-któl továbbítani kellett a TSO-k felé ([26]).

(31) A 2011. évi StromNEV 19. §-ának (2) bekezdése továbbá előírta a 2011. évi StromNEV 20. §-ának analógia útján történő alkalmazását. A 2011. évi StromNEV 20. §-a szerint a villamosenergiahálózat-üzemeltetőknek a villamos energia hálózati díjuk közzététele előtt meg kellett győződniük arról, hogy a díjakból származó bevétel elegendő a várható költségek fedezésére.

(32) A hálózatüzemeltetőket hatékonyabb hálózatirányításra ösztönző szabályozói rendszert bevezető *ARegV* hatálybalépése óta a hálózati díjakat a BNetzA-nak nem kell jóváhagynia (az EnWG 23a. §-ával összhangban). Ehelyett

([24]) A kapcsolt hő- és áramtermelés támogatásáról szóló, 2008. október 25-i törvény (BGBl. I. 2101. o.). Ezt a törvényt a megújuló energiaforrásokból történő villamosenergia-előállítás támogatására vonatkozó jogi keret felülvizsgálatáról szóló, 2011. július 28-i törvény 11. cikke módosította (BGBl. I. 1634. o.). A KWKG 9. §-a nem változott 2011. január 1. és 2013. december 31. között. A KWKG a kapcsolt hő- és energiatermelés fenntartásáról, modernizálásáról és fejlesztéséről szóló, 2015. december 21-i törvény módosította (BGBl. I. 2498. o.); a 9. §-ban előírt kompenzációs mechanizmus azonban megmaradt (még részletesebben), és bekerült a 2015. december 21-i KWKG 26–28. §-aiba. A kapcsolt hő- és energiatermelés fenntartásáról, modernizálásáról és fejlesztéséről szóló törvényt ismét módosította a kapcsolt és automatikus villamosenergia-termelést szabályozó rendelkezéseket módosító, 2016. december 22-i törvény (BGBl. I. 3106. o.).

([25]) A (kapcsolt és automatikus villamosenergia-termelést szabályozó rendelkezéseket módosító, 2016. december 22-i törvény (BGBl. I. 3106. o.) által bevezetett módosításokat követően a 2016. évi KWKG 29. §-ává váló) KWKG 9. §-a szerinti kompenzációs rendszer részletes leírásáért lásd a Németország által egyes végső fogyasztók tekintetében végrehajtott SA.42393 (2016/C) (korábbi 2015/N) számú támogatási programról szóló, 2017. május 23-i bizottsági határozatot (csökkentett CHP-pótdíj, 2.3. szakasz).

([26]) Lásd különösen a KWKG 9. §-ának (7) bekezdését, amely előírja a hálózati díjakon felül fogyasztott villamos energia után fizetendő pótdíj bevezetését, és a KWKG 9. §-ának (4) bekezdését, amely feljogosítja a TSO-kat arra, hogy kompenzációs kifizetést kérjenek a DSO-któl (azaz elérjék, hogy a DSO-k továbbítsák a pótdíjból származó bevételüket a TSO-knak).

a 2011. évi ARegV 32. §-a (1) bekezdésének 1. pontja szerint a BNetzA a hálózatüzemeltetők által a rendszerhasználóktól szerezhető maximális bevételi szintet hagyja jóvá. A 2011. évi ARegV 17. §-ával összhangban a hálózatüzemeltetőknek a hálózati díjak meghatározása során be kell tartaniuk ezt az engedélyezett maximális bevételi szintet.

(33) A hálózatüzemeltetők azonban a villamos energiára vonatkozó hálózati díjaik közzététele előtt továbbra is kötelesek meggyőződni arról, hogy a díjakból származó bevételek elegendőek a várható költségek fedezésére (és az engedélyezett maximális bevételi szinten belül maradnak).

(34) Az alábbiak alapján a BNetzA hatósági határozatot fogadott el annak érdekében, hogy részletesebben szabályozza a pótdíjazási rendszert, amelyet végül 2012-ben vezetett be (lásd a 2.4.2. szakaszt). Ezzel ellentétben 2011-ben a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdése hatodik és hetedik mondatának végrehajtására nem került sor, és valamennyi hálózatüzemeltető viselte a saját költségeit (lásd a 2.4.3. szakaszt).

2.4.2. FINANSZÍROZÁS A 19. § SZERINTI PÓTDÍJON KERESZTÜL 2012-TŐL

(35) A teljes mentességből származó bevételkiesés kompenzációjára és elszámolására vonatkozó jogi keretet a BNetzA 2011. december 14-én elfogadott hatósági határozata ([27]) (a továbbiakban: a 2011. december 14-i hatósági határozat) pontosította az EnWG 29. §-ának (1) bekezdése és a 2011. évi StromNEV ([28]) 30. §-a (2) bekezdésének 6. pontja alapján. A határozat arra kötelezte a DSO-kat, hogy a végfelhasználóktól pótdíjat kell szedniük, amely az úgynevezett „19. § szerinti pótdíj". A BNetzA továbbá arra kötelezte a DSO-kat, hogy havonta továbbítsák a pótdíjakból származó bevételüket a TSO-knak (ahogyan ezt a KWKG 9. §-ának (5) bekezdése is előírja, amelyre a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hetedik mondata is hivatkozik).

(36) A 19. § szerinti pótdíj célja, hogy olyan finanszírozási mechanizmust hozzon létre, amely átlátható és egységes módon osztja el a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének alkalmazásából származó anyagi terhet, és ezáltal egyenlő feltételeket teremt Németország valamennyi villamosenergia-fogyasztója számára.

(37) A 19. § szerinti pótdíj összegét nem a BNetzA számította ki, hanem azt minden évben a TSO-knak kellett kiszámítaniuk a BNetzA által meghatározott módszer alapján. Ez azt jelentette, hogy a 19. § szerinti kWh-nkénti pótdíj meghatározása érdekében a TSO-knak meg kellett állapítaniuk egyrészt a teljes mentességből származó előrejelzett pénzügyi veszteséget a teljes hálózati díjhoz képest, másrészt pedig az előrejelzett fogyasztást. A rendszer működésének első évében (azaz 2012-ben) azonban a BNetzA a 19. § szerinti pótdíj által visszaszerzendő összeget 440 millió EUR-ban határozta meg. Ez az összeg szolgált a pótdíj kiszámításának alapjául. Ebből az összegből 300 millió EUR-t kellett visszaszerezni a teljes mentességből származó bevételkiesés kompenzálására. A fennmaradó 140 millió EUR a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének első mondata alapján az egyéni hálózati díjakból származó bevételkiesés fedezésére szolgált.

(38) A 2011. július 26-i törvény 7. cikke által a StromNEV-be bevezetett módosítások előtt a nem tipikus rendszerhasználók egyéni hálózati díjaiból származó bevételkiesés megtérült, amennyiben a hálózatüzemeltető hatékony társaság volt, és ezáltal a hálózati díjakon keresztül az ARegV szerint vissza tudta nyerni a költségeit: mivel a hálózatüzemeltetők előre tudták, hogy néhány felhasználó kevesebbet fog fizetni, ezt a StromNEV 20. §-ával összhangban már figyelembe tudták venni a hálózati díjak kiszámításánál. A 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hatodik és hetedik mondatával összhangban azonban a nem csúcsfogyasztókra vonatkozó egyéni hálózati díjakból és az alapterhelésű fogyasztók teljes mentességéből származó bevételkiesést külön erre a célra bevezetett pótdíjjal kellett kompenzálni.

(39) A 2011. december 14-i hatósági határozat továbbá előírta, hogy a TSO-knak minden évben meg kellett állapítaniuk a pénzügyi erőforrásokkal kapcsolatos, előző évre vonatkozó valós igényeiket. Amennyiben a 19. § szerinti pótdíjból származó bevétel meghaladta a TSO-knak a teljes mentességből és a DSO-k kompenzálásából származó bevételkiesése miatti kompenzálásához ténylegesen szükséges összeget, a következő évre vonatkozó pótdíjat a különbözet összegével kellett csökkenteni. Ha a bevétel nem volt elegendő, a pótdíj összegét ennek megfelelően kellett növelni.

2.4.3. 2011. ÉVI FINANSZÍROZÁSI MECHANIZMUS

(40) A 2011. december 14-i hatósági határozat kifejezetten kimondta, hogy a 2011-ben felmerülő bevételkiesést nem fedezte a (30) preambulumbekezdésben foglalt kompenzációs és elszámolási mechanizmus.

(41) A 2011-ben felmerülő bevételkiesés tekintetében a DSO-k ezért nem voltak jogosultak a TSO-k általi kompenzációra. Mind a DSO-k, mind pedig a TSO-k kötelesek voltak saját forrásaikból fedezni a veszteséget.

([27]) BK8-11-024.

([28]) Míg az EnWG 29. §-ának (1) bekezdése felhatalmazza a BNetzA-t arra, hogy a hálózatüzemeltetőkre kötelező erejű hatósági határozat révén meghatározza a hálózati hozzáférés konkrét módjait, a 2011. évi StromNEV 30. §-a (2) bekezdésének 6. pontja kimondta, hogy az ilyen hatósági határozat a megfelelő hálózati díjak megállapítására is vonatkozhat.

(42) Ezeket a veszteségeket az ARegV alapján létrehozott, úgynevezett szabályozói számláikon („*Regulierungskonto*”) tüntethették fel.

(43) Ahogyan a (32) preambulumbekezdésben is szerepel, az ARegV olyan szabályozói rendszert hozott létre, amelynek célja a hálózatüzemeltetőket hatékonyabb hálózatirányításra ösztönözni, és amely alapján a BNetzA maximális bevételi szintet határoz meg a hálózatüzemeltetők számára. Ezt az engedélyezett maximális bevételi szintet legfeljebb 5 éves szabályozási időszakra lehet megállapítani. A maximális bevételi szint megállapítása érdekében a hálózatüzemeltetők kötelesek különféle (többek között a költségekre és a bevételekre vonatkozó) számviteli adatokat a szabályozási időszak előtt a BNetzA rendelkezésére bocsátani. Ezenkívül a hálózatüzemeltetők által a rendszerhasználóktól beszedhető maximális bevételi szint az 5 éves szabályozási időszak alatt a hálózatüzemeltetők nem hatékony működésének figyelembevételével módosulhat annak érdekében, hogy nagyobb mértékű hatékonyságra legyenek ösztönözve. Ez azt jelenti, hogy az engedélyezett maximális bevétel a szabályozási időszak során csökkenni fog. A hálózatüzemeltetők hatékonyságának értékelését a BNetzA a többi hálózatüzemeltetővel való összehasonlítás alapján a szabályozási időszak előtt végzi el. Az első szabályozási időszak 2009–2013 között volt. A második szabályozási időszak 2014-ben kezdődött, és 2018 végéig tart.

(44) Az engedélyezett maximális bevételi szint és a ténylegesen megszerzett bevétel közötti pozitív vagy negatív különbözetet ([29]) a BNetzA által működtetett, speciális szabályozási számlán (az ARegV 5. §-a) vezetik a hálózatüzemeltetők még hatékonyabb működésre való ösztönzése érdekében.

(45) A 2009–2013 közötti 5 éves időszak végén a többletbevételt a többletbevétel-csökkenéssel szemben számolták el. Az így keletkező pozitív vagy negatív mérleget átvitték a következő szabályozási időszakra (a 2011. évi ARegV 5. §-ának (4) bekezdése), és az egyébként alkalmazandó maximális bevételi szint csökkentésével vagy növelésével elosztották a második szabályozási időszak öt évére.

(46) Ha azonban a szabályozási időszak adott évében elért bevétel több mint 5 %-kal haladta meg az engedélyezett maximális bevételi szintet, az érintett hálózatüzemeltetőnek módosítania kellett a hálózati díjait (hogy elkerülhető legyen, hogy ugyanez a helyzet a következő évben is fennálljon, és hogy a hálózati díjak csökkentése átkerüljön a következő szabályozási időszakra). Ha a szabályozási időszak adott évében elért bevétel több mint 5 %-kal volt az engedélyezett maximális bevételi szint alatt, az érintett hálózatüzemeltetőnek joga volt ahhoz, hogy módosítsa a hálózati díjait (hogy elkerülhető legyen, hogy ugyanez a helyzet következő évben is fennálljon, és hogy a hálózati díjak ne emelkedjenek hirtelen a következő szabályozási időszakban). A hálózatüzemeltetőnek azonban az utóbbi esetben nem volt kötelező módosítani a hálózati díjakat..

(47) Ennek a keretnek a részeként kellett kompenzálni a teljes mentesség miatt a hálózatüzemeltetőket 2011-ben érő bevételkiesést. A 2011-re vonatkozó „Verprobung ([30])” idején (amelyre 2010-ben került sor) a teljes mentesség nem volt ismert, és nem lehetett figyelembe venni a 2011-re vonatkozó hálózati díjak megállapításakor. Ahogy Németország 2017. október 24-i e-mailjében megerősítette, az akkor hatályos 2011. évi ARegV alapján a 2011-ben felmerülő bevételkiesést (azaz az engedélyezett bevétel és a tényleges bevétel közötti különbözetet) nem lehetett visszanyerni a 2011. évi hálózati díjak módosításával, mivel a hálózati díjakat a StromNEV 20. §-ával összhangban a „Verprobung” keretében előre kellett meghatározni, és év közben nem lehetett módosítani. A hálózatüzemeltetőknek ezt a veszteséget a szabályozási időszak egyéb éveiből származó profitból kellett kiegyenlíteni. Ez az oka annak, hogy a hálózatüzemeltetők megtámadták a teljes mentességet és a BNetzA 2011. december 14-i hatósági határozatát.

(48) A hálózatüzemeltetőket a teljes mentesség miatt érő bevételkiesés szintén nem volt visszaszerezhető a 2012. évi hálózati díjak növelésén keresztül, mivel a 2012. évi hálózati díjak csak a 2012-ben felmerülő előrejelzett költségekhez kapcsolódhattak. Ezzel szemben – ha a 2011. évi hatékonyságnövekedés még nem kompenzálta azt – a bevételkiesést a „*Regulierungskonto*”-n kellett vezetni. Ha az első szabályozási időszak végén a 2011-re vonatkozó bevételkiesést beszámították az adott szabályozási időszak más éveinek további bevételeibe, a bevételkiesés kompenzációjára nem kerülhetett sor. A 2011. évi bevételkiesés kizárólag akkor vezethet a következő szabályozási időszakban közvetett kompenzációhoz, és ezáltal a következő szabályozási időszakra vonatkozó engedélyezett maximális bevételi szint enyhe növeléséhez, ha a bevételkiesést nem lehetett beszámítani a 2013-ban végződő szabályozási időszakban keletkező további bevételekbe. Azonban még ebben az esetben sem lenne teljeskörű a kompenzáció, mivel az ARegV nem kompenzálja az összes költséget, csak a hatékony üzemeltetők költségeit.

([29]) A könyvelés előtt a számlákat először a továbbított villamos energia mennyisége alapján korrigálják, hogy elkerülhető legyen az abból a puszta tényből származó bevételkülönbség, hogy a rendszerhasználók az engedélyezett maximális bevételi szint megállapításához használt feltételezésekkel összehasonlítva több vagy kevesebb villamos energiát fogyasztottak.

([30]) Amikor a hálózatüzemeltetők megállapítják a hálózati díjakat, a StromNEV 20. §-ával összhangban ellenőrizniük kell, hogy a közzéteendő hálózati díjak elegendők-e a StromNEV 4. §-ában felsorolt költségek fedezésére. Ezt nevezik a hálózati díjak „Verprobung”-jának.

2.5. *A TELJES MENTESSÉG CÉLJA*

(49) A 2011. évi StromNEV indokolásából következik, hogy az alapterhelésű fogyasztókra vonatkozó teljes mentesség bevezetésére az alapterhelésű fogyasztóknak a hálózatra gyakorolt állítólagos stabilizáló hatása miatt került sor ([31]).

2.6. *AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA MELLETT SZÓLÓ OKOK*

(50) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság megállapította, hogy a teljes mentesség szelektív előnyt biztosított azon alapterhelésű fogyasztók számára, amelyek éves villamosenergia-fogyasztása meghaladta a 7 000 óra teljes kihasználást és a 10 GWh fogyasztást. A Bizottság továbbá megállapította, hogy a 2012-ben bevezetett, 19. § szerinti pótdíj állami forrásnak minősült, és a TSO-k lettek kinevezve annak kezelésére, miközben a BNetzA ellenőrizte őket a „*Regulierungskonto*"-n keresztül. 2011 tekintetében a Bizottság aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a teljes mentesség állami forráson keresztüli finanszírozására már a 19. § szerinti pótdíj bevezetése előtt sor kerülhetett. A Bizottság jelezte, hogy az állami forrás megléte abból a tényből vezethető le, hogy a KWKG 9. §-a feljogosította a hálózatüzemeltetőket arra, hogy pótdíjat szabjanak ki a hálózatüzemeltetőkre, és az abból származó bevételt a TSO-k kezeljék. A Bizottság továbbá úgy véli, hogy a teljes mentességből származó 2011. évi bevételkiesés kompenzálására a „*Regulierunsgkonto*"-n keresztül kerülhetett sor, amelyet a Bizottság megállapítása szerint a BNetzA ellenőrzött.

(51) A Bizottság továbbá megjegyezte, hogy Németország nem mutatott be semmilyen összeegyeztethetőségi indokot a támogatás nyújtására, és csupán annak hálózatstabilizáló hatására hivatkozott, de nem számszerűsítette a hatást. A Bizottság ennek következtében megindította a hivatalos vizsgálati eljárást.

2.7. *AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZATOT KÖVETŐ FEJLEMÉNYEK*

(52) mivel a hálózatüzemeltetők nem kaptak garanciát arra, hogy a teljes mentességből származó, 2011. évi bevételkiesésüket visszanyerhetik, közülük sokan megtámadták a BNetzA mentességről szóló határozatait, valamint közvetlenül a 2011. december 14-i hatósági határozatot. A 2013. május 8-i végzésében a Düsseldorfi Másodfokú Területi Bíróság ([32]) megállapította, hogy a 2011–2013 közötti teljes mentesség illegális volt, és visszavonta a Bíróság előtti eljárással érintett vállalkozásnak odaítélt teljes mentességet. A Másodfokú Területi Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata szerint odaítélt teljes mentesség nem felelt meg a 2011. évi EnWG 24. §-ában foglalt korlátozásoknak, amelyek csupán arra jogosították fel a szövetségi kormányt, hogy meghatározza az egyéni hálózati díjak kiszámítására vonatkozó módszert, arra azonban nem, hogy bevezesse a hálózati díjak fizetése alóli teljes mentességet. A Másodfokú Területi Bíróság továbbá megállapította, hogy a hálózati díj a nyújtott szolgáltatásokért (azaz a hálózathoz való hozzáférésért és annak használatáért) fizetendő ár, és a teljes mentességet nem lehet egyéni hálózati díjnak vagy szolgáltatási díjnak tekinteni, mivel az kiváltság, kivétel azon elv alól, amely szerint a hálózatüzemeltetőknek arányos hálózati díjat kell fizetni a hálózat használatáért. Megjegyezte, hogy az alapterhelésű fogyasztók stabilizáló hatása legfeljebb a csökkentett hálózati díjat indokolhatta volna, a teljes mentességet azonban nem, mivel azok az alapterhelésű fogyasztók is használták a hálózatot. Végezetül a Másodfokú Területi Bíróság megállapította, hogy a 19. § szerinti pótdíj nem hálózati díj, hanem a hálózati díjon felül beszedett pótdíj; nem egyezett meg a hálózat használatáért fizetendő díjjal, csupán a hálózatüzemeltetőket a teljes mentesség miatt érő pénzügyi veszteségek fedezésére bevezetett pótdíjnak felelt meg.

(53) 2015. október 6-i ítéletében ([33]) a Szövetségi Bíróság helybenhagyta a Düsseldorfi Másodfokú Területi Bíróság 2013. május 8-i végzését. A Szövetségi Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata szerint odaítélt teljes mentesség nem felelt meg a 2011. évi EnWG 24. §-ában foglalt korlátozásoknak, amelyek csupán arra jogosították fel a szövetségi kormányt, hogy meghatározza az egyéni hálózati díjak kiszámítására vonatkozó módszert, arra azonban nem, hogy bevezesse a hálózati díjak fizetése alóli teljes mentességet. A Szövetségi Bíróság továbbá megállapította, hogy a 2011. évi EnWG 24. §-a (1) bekezdésének első és harmadik mondata azon az elven alapult, miszerint a hálózatüzemeltetők a hálózatuk használatért kompenzációra jogosultak, és hogy az alapterhelésű fogyasztók stabilizáló hatása nem tekinthető a hálózatüzemeltetőnek a hálózata használatáért nyújtott kompenzációnak, mivel a stabilizáló hatás nem a hálózat használatáért fizetett kompenzáció volt, hanem csupán a hálózat használatának következménye. A Szövetségi Bíróság azt is megállapította, hogy míg ez a stabilizáló hatás lehet a hálózatüzemeltetők gazdasági érdeke, és indokolttá teheti a csökkentett hálózati díjakat, nem feltételezhető automatikusan, hogy indokolttá teszi

([31]) BT-Drs. 17/6365, 34. o.
([32]) VI-3 Kart 178/12 (V). 2013. március 6-án a Másodfokú Területi Bíróság hasonló ítéletet hozott, miután a 2011. december 14-i hatósági határozatot megtámadó hálózatüzemeltető a bírósághoz fordult.
([33]) EnVR 32/13.

a teljes mentességet pusztán a teljes kihasználás óráinak száma miatt, különösen mivel az alapterhelésű fogyasztók is hozzájárulnak a hálózat csúcsterheléséhez. A csökkentéskor figyelembe kell venni a hálózatra csatlakozott egyes alapterhelésű fogyasztók konkrét hatását. Végezetül a Szövetségi Bíróság megállapította, hogy a 19. § szerinti pótdíj nem hálózati díj, hanem a hálózati díjon felül beszedett pótdíj; nem egyezett meg a hálózat használatáért fizetendő díjjal, csupán a hálózatüzemeltetőket a teljes mentesség miatt érő pénzügyi veszteségek fedezésére bevezetett pótdíjnak felelt meg.

(54) Mind a Düsseldorfi Másodfokú Területi Bíróság, mind pedig a Szövetségi Bíróság semmisnek nyilvánította a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondatában szereplő teljes mentességet és az ezen az alapon odaítélt egyéni mentességet. A német közigazgatási törvény alapján azonban a német állam az elévülési szabályok miatt de facto nem kérhet visszatérítést a kedvezményezettektől. Az (55) preambulumbekezdésben foglaltakkal összhangban a 2014. évi StromNEV 32. §-ának (7) új bekezdése előírja, hogy a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata alapján elfogadott, mentességről szóló határozatok csak 2014. január 1-jén váltak érvénytelenné.

(55) A 2013. augusztus 14-i rendeletében ([34]) Németország 2014. január 1-jei hatállyal eltörölte a teljes mentességet, és ettől a dátumtól újból bevezette az egyéni hálózati díjakat a 10 GWh éves villamosenergia-fogyasztást és legalább 7 000 óra teljes kihasználást elérő végfelhasználók számára. A BNetzA-nak részletes szabályokat kellett lefektetnie a 2013. augusztus 14-i rendelet 1. cikkével módosított StromNEV (a továbbiakban: a 2014. évi StromNEV) szerinti egyéni hálózati költségek megállapításának módszerével kapcsolatban. Ennek érdekében a BNetzA az EnWG 29. §-a alapján elfogadott hatósági határozatával ([35]) újból bevezette a „fizikai elérési út" elnevezésű módszert. A módszer ugyan némileg módosult, azonban lényegében megfelel a 2010. évi StromNEV szerinti egyéni hálózati díjak kiszámítására alkalmazott, „fizikai elérési út" módszernek (lásd az e határozat (19) preambulumbekezdését). A „fizikai elérési út" módszerről szóló hatósági határozatnak a Szövetségi Bíróság 2016. december 13-i végzésében helyt adott ([36]). A Szövetségi Bíróság kifejezetten elismerte, hogy a „fizikai elérési út" módszer lehetővé teszi az alapterhelésű fogyasztók által okozott hálózati költségeknek a költség-okozat elvével összhangban történő vizsgálatát.

(56) Mind a Düsseldorfi Másodfokú Területi Bíróság 2013. május 8-i rendelete, mind pedig a Szövetségi Bíróság 2015. október 6-i rendelete csupán az eljárás feleire volt hatással, és nem vezetett a mentességről szóló összes határozat általános visszavonásához. A 2014. évi StromNEV 32. §-ának (7) bekezdése ezért kimondja, hogy a szabályozó szerv által a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata alapján elfogadott mentességi határozatok 2014. január 1-jétől nem érvényesek. A szabályozó szerv által a 2011. évi StromNEV 19. §-ának (2) bekezdése alapján elfogadott mentességről szóló határozatokra vonatkozó, folyamatban lévő kérelmek, valamint azok az esetek, amelyekben a Bíróság vonta vissza a mentességről szóló határozatot, a 2014. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdése második mondatának (2012. január 1-jétől számított visszamenőleges) hatálya alá esnek. 2011-ben ugyanezekben az esetekben a teljes mentesség bevezetését megelőző StromNEV alkalmazására került sor (azaz egyéni hálózati díjak a fizikai elérési út alapján – ha alkalmazandó).

(57) 2016. április 12-i végzésében ([37]) a Szövetségi Bíróság hatályon kívül helyezte a 2011. december 14-i hatósági határozatot (lásd az e határozat (35) és (39) preambulumbekezdését). A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a határozatra nem terjedt ki az EnWG 24. §-ában foglalt felhatalmazás. Az ítéletet követően a német jogalkotó módosította az EnWG 24. §-át, és ezzel visszamenőleges hatállyal orvosolta a 19. § szerinti pótdíjra vonatkozó felhatalmazással kapcsolatos hiányosságot ([38]).

3. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

(58) A Bizottság a következő érdekelt felektől kapott észrevételeket: Ahlstrom GmbH, AlzChem AG, Aurubis AG, Bender GmbH, Fitesa Germany GmbH, Evonik Industries AG, Hans Adler OHG, Lindes Gas Produktionsgesellschaft, Norske Skog Walsum GmbH, Oxxynova GmbH, Ruhr Oel GmbH, Saalemühle Alsleben GmbH, Sasol Wax GmbH, SETEX-Textil GmbH, Bundesverband der Energieabnehmer e.V., Currenta GmbH & Co. KG, Air Liquide Deutschland GmbH, InfraServ GmbH & Co. KG, Naturin Viscofan GmbH, Wirtschaftsvereinigung Stahl, Wirtschaftsvereinigung Metalle, Hydro Aluminium Rolled Products GmbH, Norsk Hydro ASA, Papierfabrik Scheufelen GmbH & Co. KG, ThyssenKrupp Steel Europe AG, Trimet Aluminium AG, UPM GmbH, Verband der Chemischen Industrie e.V., Verband der Industriellen Energie- und Kraftwirtschaft e.V. és Xstrata Zink GmbH/Glencore. Valamennyi kapott észrevétel azt állítja, hogy a teljes mentesség nem minősül állami támogatásnak. A számos észrevételben szereplő, ezt a véleményt támogató érveléseket az alábbi preambulumbekezdésekben foglaljuk össze.

(59) Az érdekelt felek úgy vélik, hogy a teljes mentesség nem biztosított előnyt a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztók számára. Az érdekelt felek szerint a teljes mentesség az alapterhelésű fogyasztóknak a villamosenergia-hálózat általános stabilitásához való hozzájárulásukért cserében nyújtott kompenzáció volt. Egy érdekelt fél úgy

([34]) Az energiaszabályozással kapcsolatos számos rendeletet módosító rendelet (BGBl. I. 3250. o.).
([35]) BK4-13-739.
([36]) EnVR 34/15.
([37]) EnVR 25/13.
([38]) Lásd a villamosenergia-piacról szóló, 2016. július 26-i törvény 1. cikkével módosított EnWG 24. §-át (BGBl. I. 1786. o.).

véli, hogy a teljes mentesség az Altmark ügyben hozott ítélet ([39]) értelmében az általános gazdasági érdekű szolgáltatás kompenzációjának felel meg. Az előadott érvek között szerepel többek között, hogy a teljes mentességre feljogosító alapterhelésű fogyasztás a szinkron generátorokkal felszerelt erőművekből származó, folyamatos villamosenergia-termelés előfeltétele. Ez utóbbiakra a hálózat stabilitásához van szükség, mivel segítenek elkerülni a frekvenciaeltolásokat. E tekintetben számos érdekelt fél egy 2012. január 20-i tanulmányra hivatkozik, amely a Németországban a biztonságos hálózatirányításhoz szükséges hagyományos ([40]) erőművek általi minimális villamosenergia-termeléssel foglalkozik a megújuló erőforrások nagy arányának kontextusában ([41]) (a továbbiakban: a 2012. évi tanulmány). Másrészről számos érdekelt fél úgy véli, hogy az előny nem szelektív, hanem a németországi hálózati díjak logikája és jellege alapján indokolt. E tekintetben úgy vélik, hogy az alapterhelésű fogyasztók fogyasztási mintájának kiszámíthatósága a hálózati költségek jelentős csökkenéséhez vezet, mivel ennek köszönhetően kisebb az igény a kiegyenlítő szabályozási energiára és a tartalékokra. A folyamatos fogyasztási minta továbbá hosszabb ideig megőrzi a hálózati berendezéseket, és ezáltal csökkenti az anyagköltségeket. A fent említett költségeket egyéb esetben a TSO-knak kellene viselniük az EnWG 11. §-ában meghatározott hálózati feladataik részeként. Az érdekelt felek egy része ezenkívül úgy véli, hogy az alapterhelésű fogyasztók hozzájárulnak a feszültségszabályozáshoz és az áramkimaradások elkerüléséhez, és a teljes mentesség ezért kompenzálja őket. Végezetül az észrevételek szerint a mentesített alapterhelésű fogyasztás garantálja az időszakosan rendelkezésre álló megújuló energiaforrásokból előállított villamosenergia-betáplálásokat. Ezáltal mind a hálózatbővítési költségek, mind pedig a megújuló energiáról szóló törvény (*Erneuerbare Energien Gesetz, a továbbiakban: EEG*) ([42]) szerinti kompenzációs kifizetések csökkennének.

(60) Az érdekelt felek továbbá úgy vélik, hogy a teljes mentesség finanszírozása nem állami forrásokból történt. Az érdekelt felek szerint a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata a hálózati díjak általános rendszerének részét képezte, ezért pusztán árszabályozás volt. Véleményük szerint a tény, hogy a teljes mentesség a BNetzA által kiadandó engedélytől függött, csupán formaság, amely önmagában nem lenne elegendő annak megállapításához, hogy a teljes mentesség finanszírozása állami forrásból történt.

(61) Az érdekelt felek úgy vélik többek között, hogy a 2012-ben bevezetett 19. § szerinti pótdíj bevezetését követően a teljes mentesség nem tekinthető állami forrásokból finanszírozottnak. A 19. § szerinti pótdíj véleményük szerint a hálózati díjak általános rendszerének részét képezi. Ennek megfelelően az érdekelt felek elutasítják a 19. § szerinti pótdíj adójellegű járuléknak minősítését. Magyarázatképpen az érdekelt felek arra hivatkoznak, hogy a 19. § szerinti pótdíj összegét nem az állam határozta meg, hanem a hálózatüzemeltetők számították ki a teljes mentességből eredő bevételkiesésük alapján. A 19. § szerinti pótdíj csupán a minden németországi rendszerhasználó számára odaítélt teljes mentességből eredő pénzügyi teher kiegyenlítésére szolgált volna. A 19. § szerinti pótdíjból származó bevétel továbbá nem az állami költségvetésbe vagy állami irányítás alá került volna. E tekintetben az érdekelt felek kifejtik, hogy a TSO-k saját hatáskörükben döntöttek a 19. § szerinti pótdíjból származó bevétel felhasználásáról. Az érdekelt felek elutasítják azt a megállapítást, amely szerint a TSO-k összesítették a 19. § szerinti pótdíjból származó bevételt, és ezáltal alapként jártak volna el. Az érdekelt felek kifejtik, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban hivatkozott, *„Horizontaler Belastungsausgleich" (PG HOBA)* elnevezésű közös projektcsoport önkéntes alapon jött létre, és csupán a TSO-k közötti technikai együttműködésre szolgált.

(62) Az érdekelt felek továbbá arra hivatkoznak, hogy a 19. § szerinti pótdíjat nem kellett kötelezően a hálózati díjak alóli mentesség finanszírozására fordítani. A mentességből származó előny a 19. § szerinti pótdíj nélkül is megvalósult volna, amely esetben a teljes mentességből származó bevételkiesést a hálózatüzemeltetőknek kellett volna viselnie. Az e határozat 2.4. szakaszában leírt kompenzációs mechanizmust az alapterhelésű fogyasztók számára biztosított előnytől függetlenül kellett tekinteni. A kompenzációs mechanizmus nélkül a hálózatüzemeltetők 2011-hez hasonlóan egészen egyszerűen csak a bevételkiesést vették volna figyelembe a mentességet nem élvező vállalkozásra vonatkozó hálózati díjak kiszámításakor.

(63) Az érdekelt felek arra hivatkoznak, hogy a hálózati díjak alóli mentesség nem torzította a versenyt és nem érintette a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel csak a más tagállamoknál jóval magasabb németországi hálózati díjakból származó pénzügyi terhet és versenyhátrányt csökkentette.

([39]) A Bíróság 2003. július 24-i ítélete, *Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

([40]) A hagyományos erőművek általában az elmúlt években kifejlesztett erőművekkel szemben értelmezendők, mint a szélturbinák vagy a napelemek. Az alábbi erőművek általában hagyományos erőműveknek minősülnek: nukleáris erőművek, szén-, olaj-, lignit- és gáztüzelésű erőművek és vízerőművek.

([41]) IAEW/Consentec/FGH, Studie zur Ermittlung der technischen Mindesterzeugung des konventionellen Kraftwerksparks zur Gewährleistung der Systemstabilität in den deutschen Übertragungsnetzen bei hoher Einspeisung aus erneuerbarer Energien, Abschlussbericht, 2012. január 20.

([42]) BGBl. I. 2074. o. és BGBl. I. 1634. o.

(64) Az érdekelt felek csupán korlátozott számban érvelnek azzal, hogy a hálózati díjak alóli mentesség összhangban van a belső piaccal. Érveik lényegében az alapterhelésű fogyasztóknak a hálózat stabilitásához és ezáltal az európai ellátás biztonságához való hozzájárulására hivatkoznak. Ezenkívül azt állítják, hogy az uniós éghajlatváltozási politikák tükrében a mentesség megerősítené az energiaigényes vállalkozásokat, és ezáltal megakadályozná, hogy tevékenységeiket az Unión kívülre vigyék, ami negatív hatással lenne az Unió gazdaságára, mivel például az értékláncok elvesztését és az Unió importtól való függőségének növekedését eredményezné.

(65) Néhány érdekelt végezetül azt állítja, hogy a visszatérítés a jogos érdekek védelmére vonatkozó elv megsértése lenne. E tekintetben azt állítják, hogy azzal, hogy a Bizottság arra a megállapításra jutott, hogy a mentesség finanszírozására állami forrásokból került sor, eltér az állami támogatás kifejezésének mind a saját joggyakorlatában, mind pedig az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában a teljes mentesség előtt alkalmazott értelmezésétől, különös tekintettel az állami forrásoknak a *PreussenElektra* ügyben hozott ítéletben való értelmezésére.

(66) Az érdekelt felek észrevételeinek benyújtására vonatkozó határidőt követően a Bizottság két további érdekelt féltől kapott észrevételt (Wacker Chemie AG és Koehler Kehl GmbH). A Wacker Chemie AG a BNetzA által az alapterhelésű fogyasztók hálózati díjainak kiszámítására vonatkozó, 2014-ben kidolgozott, „fizikai elérési út” módszerrel kapcsolatban nyújtott be észrevételeket. A Wacker úgy véli, hogy a „fizikai elérési út” módszer nem megfelelő az egyéni díjak megállapítására, mivel a hálózati díjak e szerint attól függenek, hogy az alapterhelésű fogyasztó közel van-e az erőműhöz, vagy nem. A Wacker továbbá kritizálta a tényt, miszerint a vízerőművek nem számítanak alaperőműnek, és hogy a kérdéses erőműnek az alapterhelésű fogyasztó potenciális terhelésének egészét fedeznie kell. A Wacker úgy véli, hogy a teljes mentesség az alapterhelésű fogyasztónak a hálózat stabilitásához való hozzájárulásáért fizetett kompenzációt megfelelően tükröző, egyszerűbb módszer. A Wacker azonban nem nyújtott be olyan információkat, amelyek az alapterhelésű fogyasztók stabilizáló hatásait írják le. A Koehler Kehl GmbH a BNetzA által 2015. március 20-án közzétett jelentéssel ([43]) kapcsolatban nyújtott be észrevételeket. A Koehler Kehl GmbH a jelentés azon állításaira hivatkozik, amelyek megerősítik, hogy az alapterhelésű villamosenergia-fogyasztás hozzájárult a hálózat stabilitásához a 2011–2013 közötti időszakban. Ennek alapján a Koehler Kehl GmbH úgy véli, hogy az alapterhelésű fogyasztókkal való eltérő bánásmód nem jelent szelektív előnyt. A Koehler Kehl GmbH azonban megkérdőjelezi a jelentés érvényességét a tekintetben, miszerint az azt állítja, hogy a stabil alapterhelésű villamosenergia-fogyasztás egyre kevésbé fontos a hálózati stabilitás szempontjából. A Koehler Kehl GmbH észrevételei szerint a jelentés elkészítéséhez alkalmazott módszer ezen a téren pontatlan, mivel a jelentés például a kis feszültségű hálózatok üzemeltetőinek nyilatkozatain alapul, amely hálózatokhoz azonban nem csatlakoznak alapterhelésű fogyasztók. A jelentés ezért nem tartalmazhat érvényes nyilatkozatot, amely meg tudná kérdőjelezni az alapterhelésű fogyasztás stabilizáló hatását. Az észrevételek továbbá hangsúlyozzák, hogy folyamatosan szükség van a villamosenergia-termelő alaperőművekre és ezáltal az alapterhelésű fogyasztásra a hálózatstabilizálás biztosítása érdekében.

4. **NÉMETORSZÁG ÉSZREVÉTELEI**

(67) Németország úgy véli, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat tárgyát képező teljes mentesség nem állami támogatás, mivel nem biztosít szelektív előnyt, és nem állami forrásokból kerül sor a finanszírozására. Ezzel ellentétben úgy ítéli meg, hogy a támogatás a belső piaccal összeegyeztethető. E tekintetben hangsúlyozza az energiaigényes európai piacok egyenlő feltételei megőrzésének fontosságát, miközben egyre nő a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia aránya.

(68) Németország úgy véli, hogy a teljes mentesség a németországi hálózati díjak rendszerével összeegyeztethető, különös tekintettel arra az elvre, amely szerint a hálózati díjaknak (a költségekhez képest) arányosnak és megkülönböztetésmentesnek kell lenniük. Hangsúlyozza, hogy a StromNEV 16. §-ának (1) bekezdésében foglalt költség-okozat elve, valamint a StromNEV 17. §-a (1) bekezdésének második mondatában előírt követelmény, amely szerint a hálózati díjaknak a tényleges használati időt kell tükrözniük, tette szükségessé az alapterhelésű fogyasztóknak az egyéb végső fogyasztóktól eltérő kezelését. Hozzátette, hogy a mentességre úgy kell tekinteni, mint az alapterhelésű fogyasztóknak a hálózat stabilitásához való hozzájárulásáért nyújtott megfelelő kompenzációra.

(69) Németország kifejtette, hogy az alapterhelésű fogyasztók rendkívüli mértékben eltérnek a „tipikus fogyasztóktól”. Míg a tipikus fogyasztókat az ingadozó fogyasztás jellemzi, amelyet nem lehet teljes mértékben előrejelezni, az alapterhelésű fogyasztók folyamatosan ugyanannyi villamos energiát vesznek ki a hálózatból. Az alapterhelésű villamosenergia-fogyasztás magas fokú kiszámíthatósága csökkentette a kiegyenlítő szabályozási energia és a tartalékok, valamint a teher-újraelosztás iránti szükségletet. A magas fokú kiszámíthatóság általánosságban megkönnyíti a hálózattervezést és maximalizálja az erőműpark használatát (feltéve, hogy az erőműpark főleg hagyományos erőművekből áll). Ha azonban az alapterhelésű fogyasztókra a StromNEV 16. és 17. §-a szerint kiszámolt hálózati díjak lennének alkalmazandók, az alapterhelésű fogyasztóknak teljes mértékben hozzá kellene

([43]) BNetzA, Evaluierungsbericht zu den Auswirkungen des § 19 Abs. 2 StromNEV auf den Betrieb von Elektrizitätsversorgungsnetzen – Evaluierungsbericht gemäß § 32 Abs. 11 StromNEV, 2015. március 20.

járulniuk a költségekhez annak ellenére, hogy a költségeket nem ők idézték elő. Mivel az alapterhelésű fogyasztók általában a villamosenergia-termelő létesítmények közelében helyezkednek el, a hálózatnak csupán kis részét használják, és a fogyasztásukhoz kevesebb hálózati veszteség kapcsolódik. A mentességet élvező alapterhelésű fogyasztás továbbá nem járult volna hozzá a hálózatfejlesztés iránti igény megnövekedéséhez (feltéve, hogy nem ők maguk a hálózatbővítés okai), mivel a hálózat kapacitásának megerősítésénél csak az állandó alapterhelésű fogyasztás felső szintjén lévő terhelést kellene figyelembe venni. Végezetül az alapterhelésű fogyasztók pozitív hatással voltak a frekvenciaszabályozásra is, mivel a bizonyos méretű állandó terhelés csökkentheti a frekvenciazavarokat, és több időt biztosít a hálózatüzemeltetőnek arra, hogy reagáljon.

(70) Németország továbbá kifejtette, hogy a hálózati díjak általános rendszere a változó fogyasztási mintákkal rendelkező fogyasztókhoz képest nem tükrözte megfelelően a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztás által előidézett hálózati költségeket. Az egyidejűségi funkció például korábbi számokon alapult, azonban nem tudta garantálni, hogy a változó fogyasztással rendelkező fogyasztók ugyanannyit fognak fogyasztani, mint korábban. Ez azt jelenti, hogy míg a teljes kihasználás óráinak alacsony számával jellemzett, változó fogyasztással rendelkező fogyasztók a gyakorlatban alacsony egyidejűségi tényezővel voltak jellemezve, a villamosenergia-fogyasztásuk akár az éves csúcsterhelés környékén is ingadozhatott (a fogyasztásuk kiszámíthatatlansága miatt). Ez arra kötelezte a hálózatüzemeltetőket, hogy biztonsági tényezőt építsenek be a hálózat fejlesztésekor. Erre a biztonsági tényezőre az alapterhelésű fogyasztók esetében nem volt szükség. Ennek eredményeként az egyidejűségi funkció túlbecsülte az alapterhelésű fogyasztók által a változó fogyasztással rendelkező fogyasztókhoz képest előidézett költségeket.

(71) Németország végezetül kifejtette, hogy a nagyméretű és stabil terhelés méretgazdaságossághoz vezetett, amelyet a hálózati díjak egyidejűségi funkción alapuló meghatározása nem vett figyelembe. A hálózati díjak egyidejűségi funkción alapuló meghatározása ezért túlbecsülte volna az alapterhelésű fogyasztók által előidézett hálózati díjakat.

(72) Németország ezen a ponton megállapítja, hogy a változó fogyasztással rendelkező fogyasztókhoz képest az alapterhelésű fogyasztók számos költségcsökkentést és költségmegtakarítást idéztek elő, ami valamennyi rendszerhasználó számára előnyös volt. Ezeket a megtakarításokat nem lehetett pontosan kiszámítani, azonban az alapterhelésű fogyasztók egyéni költségeinek (többletköltségek) elosztásával közvetve kiszámíthatók.

(73) Németország úgy véli, hogy a 10 GWh-nál nagyobb mértékű villamosenergia-fogyasztásra és a 7 000 óra teljes kihasználás elérésére vonatkozó jogi előírás indokolt és konzisztens volt, mivel ez biztosította a stabil és jelentős alapterhelésű fogyasztást. A 7 000 óra teljes kihasználás elérése érdekében a végfelhasználóknak minden negyedórában az éves maximális csúcsterhelésnek megfelelő villamos energiát kellett volna kivenniük a hálózatból az év 80 %-ának megfelelő időszakon keresztül. A 7 000 óra teljes kihasználás ezért nem az elfogyasztott villamos energia minőségére, hanem a fogyasztás stabilitására vonatkozott. Más szavakkal a 7 000 óra teljes kihasználás csak akkor volt elérhető, ha a fogyasztó pontosan ugyanannyi villamos energiát vett ki a teljes év legalább 80 %-ában. Németország továbbá kifejtette, hogy a 10 GWh-ra vonatkozó követelmény azért így lett meghatározva, hogy a rendszerhasználók csak bizonyos szintű villamosenergia-fogyasztásnál ([44]) gondolkodjanak el a hálózati díjak általános rendszeréből való kilépésről.

(74) Az állami források potenciális bevonásával kapcsolatban Németország úgy véli, hogy az állam nem gyakorolt ellenőrzést a mentesség finanszírozása felett. Kifejtette, hogy a mentesség szabályozó hatóságok általi jóváhagyása önmagában nem elegendő az ellenőrzés megállapításához.

(75) Németország továbbá úgy véli, hogy a 19. § szerinti pótdíj az Essent ügyben hozott ítélet ([45]) értelmében nem minősül illetéknek. Ezen érvelés alátámasztása érdekében Németország arra hivatkozik, hogy a 19. § szerinti pótdíjat nem az állam határozta meg, hanem a TSO-k, amelyek főleg magánvállalatok. Az Essent ügyben hozott ítélettel ellentétben a 19. § szerinti pótdíjból származó bevétel nem az állami költségvetésbe került. Végezetül a TSO-k szabadon dönthettek a 19. § szerinti pótdíjból származó bevétel alkalmazásáról.

(76) Németország ezenkívül azt állítja, hogy az, hogy a 19. § szerinti pótdíjat a BNetzA vezette be, önmagában nem elegendő az állami ellenőrzés megállapításához. E tekintetben Németország kifejti, hogy a 19. § szerinti pótdíj bevezetésére a mentességből eredő bevételkiesés kiegyenlítése érdekében került sor. A kiegyenlítésre a németországi szabályozási jellemzők miatt volt szükség Németországban, ahol az átviteli hálózat négy földrajzi terület és négy TSO között oszlik el. Az alternatíva az lett volna, ha az érintett hálózati területen a mentességet nem élvező végfelhasználók hálózati díjait megemelik, ami azonban ahhoz vezetett volna, hogy a költségterhek földrajzi alapon különböztek volna Németországban. A költségteher összege ezáltal a vonatkozó hálózati területen belüli mentességek mennyiségétől függött volna.

([44]) A 10 GWh fogyasztás meghaladására és a 7 000 óra teljes kihasználásra vonatkozó követelmények együttesen már 1,4 MW terhelésnél elérhetők.

([45]) A Bíróság 2008. július 17-i ítélete, *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413.

(77) 2011 tekintetében Németország kifejti, hogy a 2011-ben felmerülő bevételkiesést nem lehetett volna 2011-ben a hálózati díjakon keresztül visszaszerezni, mivel a hálózati díjakat előzetesen kellett meghatározni. A bevételkiesést 2012-ben sem lehetett volna visszaszerezni, mivel a hálózati díjakat az előrejelzett hálózati költségek alapján kellett kiszámítani. Ennélfogva a 19. § szerinti pótdíj nélkül a 2011. évi ARegV 5. §-ában meghatározott rendelkezésekkel összhangban a mentességből származó bevételkiesést a „*Regulierungskonto*"-n keresztül lehetett volna részlegesen kompenzálni (ha erre egyáltalán lett volna lehetőség). Ha a bevételkiesés akkor az elért bevétel és az engedélyezett maximális bevételi szint negatív különbözetéhez vezetett volna, a különbözetet a szabályozói számlán lehetett volna vezetni. Ha a szabályozási időszak végén még mindig negatív volt az egyenleg, az azt jelenthette, hogy a következő szabályozási időszakban meg lehetett emelni a maximális engedélyezett bevételi szintet. E tekintetben Németország kifejtette, hogy az illetékes szabályozói hatóságok nem birtokolták a „*Regulierungskonto*"-t, és nem is gyakoroltak felette ellenőrzést. A „*Regulierungskonto*" pusztán a (41) preambulumbekezdésben leírt rendszer szerinti, adott szabályozási időszakon belül a hálózati díjakból származó, a jóváhagyott maximális bevételi szintet meghaladó bevétel kiegyenlítésére szolgált. Ennek megfelelően a „*Regulierungskonto*"-n nem voltak olyan likvid eszközök, amelyeket a mentességből származó bevételkiesés finanszírozására lehetett volna használni.

(78) Németország továbbá úgy véli, hogy a teljes mentesség nem jelentett további terhet az állami költségvetésre. Különös tekintettel arra, hogy a TSO-k nem feleltethetők meg az államnak. A 19. § szerinti pótdíj adminisztrációjával kapcsolatos eljárásaiknak a hatékonyság és átláthatóság céljából történő koordinálásával nem jártak el az alapokhoz hasonló módon.

(79) Németország továbbá kifejtette, hogy a hálózati díjak alóli teljes mentesség nem vezetett versenytorzuláshoz a belső piacon. E tekintetben Németország a magas villamosenergia-költségekre hivatkozott, amelyek a Németországban működő, energiaigényes vállalkozásokat jobban sújtják, mint a más tagállamokban működő versenytársaikat. E tekintetben Németország kifejtette, hogy lehetővé kellene tenni a tagállamok számára, hogy olyan intézkedéseket fogadjanak el, amelyek fenntartják az európai ipar versenyképességét, különösen tekintettel az energiaigényes ágazatokra, és ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy Németország más tagállamokhoz képest rendkívül ambiciózus megújulóenergia-politikával rendelkezik, és ez az ambiciózus politika jelentős hálózati beruházásokat igényel. A hálózati díjak ezáltal megemelkedtek volna. A megújuló energiaforrások fejlesztéséből származó energiaköltségek korlátozása szükséges volt az egyenlő feltételek megteremtéséhez más tagállamok vagy harmadik országok ágazataihoz képest. A korlátozás nélkül a német ipar veszélybe került volna.

(80) Németország továbbá kifejtette, hogy ha a teljes mentesség támogatásnak minősülne is, akkor is összeegyeztethető lenne a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) vagy c) pontjával, mivel a 2011–2013 között hatályban lévő teljes mentességre a hálózat és annak stabilitása szempontjából kedvező villamosenergia-fogyasztási minták ösztönzése érdekében volt szükség. Németország e tekintetben kifejtette, hogy a teljes mentességre az alapterhelésű fogyasztóknak az általános villamosenergia-ellátás rendszerén belül tartása, valamint annak megakadályozása érdekében volt szükség, hogy önellátó rendszerre térjenek át, vagy a hálózat stabilitását veszélyeztetve közvetlen vezetéket építsenek valamely erőműhöz. Ilyen értelemben a teljes mentesség az ellátás biztonságához járult hozzá. E tekintetben Németország megismétli, hogy az alapterhelésű fogyasztók kiszámíthatóságukon és stabil fogyasztásukon keresztül megkönnyítik a biztonságos hálózatirányítást. Németország továbbá hangsúlyozza, hogy a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztás a hálózat stabilitásának biztosítása érdekében szükséges minimális hagyományos villamosenergia-termelés előfeltétele, és a 2012. évi tanulmányra is hivatkozik. Németország kifejtette többek között, hogy a 2011–2013 közötti időszakban a villamosenergia-mixet még mindig a hagyományos erőművek dominálták, és még nem volt túlságosan rugalmas. A jelentős és állandó villamosenergia-vételezés nélkül a szinkron generátorral rendelkező hagyományos erőművek nem lettek volna képesek a folyamatos működésre, és arra, hogy ugyanazokat a kiegészítő szolgáltatásokat nyújtsák ([46]). Ez különösen az időszakosan rendelkezésre álló megújuló energiaforrások egyre növekvő arányának, valamint a fukusimai balesetet követően a nyolc nukleáris erőmű bezárására vonatkozó döntés fényében releváns. A szinkron generátorral rendelkező hagyományos erőművek nélkül a hálózatüzemeltetőknek egyéb hálózatstabilizáló intézkedéseket kellett volna végrehajtaniuk, amelyek viszont növelték volna az általános hálózati költségeket. Németország ezért azon a véleményen van, hogy a teljes mentesség célja összeegyeztethető az EnWG 1. §-ában szereplő általános célkitűzésekkel, nevezetesen a biztonságos, méltányosan árazott és hatékony villamosenergia-ellátásra vonatkozó célokkal. Németország továbbá úgy véli, hogy a teljes mentességre a megújuló villamos energia fejlesztésének megkönnyítése érdekében volt szükség, mivel a mentesség biztosította, hogy mindig legyenek fogyasztók, amelyek a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát fogyasztják. Az alapterhelésű fogyasztók nélkül fennállt a kockázata annak, hogy olyankor is sor kerül a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termelésére, amikor nincs villamosenergia-kereslet. Ez azonban arra kötelezte volna a hálózatüzemeltetőket, hogy korlátozzák a megújuló forrásokból származó villamos energiát termelő létesítményeket, és kompenzálják őket, ami növelte volna a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásának költségeit.

([46]) A 2009/72/EK irányelv a kiegészítő szolgáltatást az alábbiak szerint definiálja: „minden olyan szolgáltatás, amely egy átviteli vagy egy elosztórendszer üzemeltetéséhez szükséges". Az ilyen, TSO-k által a termelőktől kérhető szolgáltatások közé tartoznak a frekvenciavonatkozású (a rendszer kiegyenlítése) és a nem frekvenciavonatkozású (feszültségszabályozás és újraindulás) kiegészítő szolgáltatások a hálózat irányításának biztosítása érdekében.

(81) Németország végezetül kifejtette, hogy a teljes mentesség célja a 714/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([47]) 14. cikkének, valamint a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([48]) (32) preambulumbekezdésének és 32. cikke (1) bekezdésének végrehajtása is, amelyek a hálózati díjak megkülönböztetésmentes alkalmazását írják elő. Németország állítása szerint a teljes mentesség biztosította, hogy a hálózati díjak tükrözzék az alapterhelésű és a normális villamosenergia-fogyasztás közötti különböző költség-okozati összefüggéseket.

5. A TÁMOGATÁSI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

(82) Az alábbi értékelés a jogi keret, a piaci helyzet, a villamosenergia-mix és a hálózat helyzetének 2011–2013 közötti értékelésén alapul, és kizárólag arra korlátozódik.

5.1. *A TÁMOGATÁS MEGLÉTE A SZERZŐDÉS 107. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSE SZERINT*

(83) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet ([49]).

5.1.1. AZ ELŐNY FENNÁLLÁSA

(84) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt előny nem pusztán a pozitív előnyöket, például támogatásokat foglalja magában, hanem az olyan intézkedéseket is, amelyek különböző módokon mérséklik a vállalkozás költségvetésében egyébként szereplő díjakat, és amelyek ezáltal a szó szoros értelmében nem támogatások, azonban jellegében hasonlóak, és ugyanazzal a hatással rendelkeznek ([50]).

(85) A villamosenergia-fogyasztóknak alapvetően díjat kell fizetniük a villamosenergia-hálózat használatáért. Ez a díj tükrözi a fogyasztó által a hálózat számára előidézett költségeket. A villamosenergia-hálózatot használó vállalkozások számára ezért a hálózati díjak a normális termelési költségeik részét képezik. A 10 GWh-nál nagyobb mértékű éves villamosenergia-fogyasztással rendelkező és a 7 000 óra teljes kihasználást elérő alapterhelésű fogyasztók teljes mentességével a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata felmentette őket az általuk egyéb esetben viselendő pénzügyi teher alól. A 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata ezért előnyhöz juttatta a támogathatósági kritériumoknak megfelelő alapterhelésű fogyasztókat.

(86) Egyes érdekelt felek azt állították, hogy a mentesség nem minősült előnynek, mivel az egy szolgáltatásért (stabil fogyasztás) járó, piaci feltételeknek (a piacgazdasági szereplő elvének) megfelelő díjnak vagy az általános gazdasági érdekű szolgáltatás kompenzációjának felelt meg.

Nem az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokért járó kompenzáció

(87) Az Altmark ügyben hozott ítéletében a Bíróság egyértelművé tette, hogy az alábbi négy kritériumnak kell egyszerre teljesülnie ahhoz, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatás kompenzációja ne minősüljön a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerint állami támogatásnak ([51]):

a) a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségeknek kell terhelnie és e kötelezettségeknek egyértelműen meghatározottaknak kell lenniük;

b) a kompenzáció kiszámításának alapjául szolgáló paramétereket tárgyilagos és átlátható módon előzetesen kell megállapítani, annak elkerülése érdekében, hogy a kompenzáció olyan gazdasági előnyt tartalmazzon, amely alkalmas a kedvezményezett vállalkozás előnyben részesítésére a versenytárs vállalkozásokkal szemben;

([47]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009. július 13-i 714/2009/EK rendelete a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 15. o.).

([48]) A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

([49]) Az értékelés nem érinti az EnWG 24. § megszegésével kapcsolatos 2014/2285 sz. ügyet.

([50]) A Bíróság 1961. február 23-i ítélete, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg kontra Főhatóság*, 30/59, ECLI:EU:C:1961:2; A Bíróság 1999. május 19-i ítélete, *Olaszország kontra Bizottság*, C-6/97, ECLI:EU:C:1999:251, 15. pont; A Bíróság 1999. október 5-i ítélete, *Franciaország kontra Bizottság*, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, 35. pont.

([51]) A Bíróság 2003. július 24-i ítélete, *Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg kontra Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, 87–93. pont.

c) a kompenzáció nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó méltányos nyereségre;

d) amikor egy adott esetben a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával megbízott vállalkozás kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, amely lehetővé tenné, hogy azt a jelöltet válasszák, amely a közösségnek legkevesebb költséggel járó szolgáltatást tudja nyújtani, a szükséges kompenzáció mértékét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyek egy átlagos, jól vezetett és a szükséges közszolgáltatási követelmények kielégítéséhez közlekedési eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek végrehajtásakor felmerülnének, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó méltányos nyereségre.

(88) Megfigyelhető azonban, hogy a négy együttes feltétel ebben az esetben nem teljesül. A német jogszabályok egyrészt nem határoznak meg olyan általános gazdasági érdekű szolgáltatást, amely a stabil fogyasztásra terjed ki, és nem kötelezik az alapterhelésű fogyasztókat közszolgáltatások ellátására ([52]). A jogszabályok másrészt nem tartalmaznak olyan paramétereket, amelyek alapján a túlzott kompenzáció elkerülése érdekében kell kiszámolni a költségeket. Harmadrészt számos alapterhelésű fogyasztó esetében a 7 000 óra teljes kihasználást elérő és 10 GWh-t meghaladó fogyasztás egész egyszerűen a normál fogyasztási profiljuknak felel meg, és nem jár semmilyen külön költséggel. A teljes mentesség ezekben az esetekben szükségszerűen túlkompenzációhoz vezetne, mivel meghaladná az állítólagos közszolgáltatási közelezettséggel kapcsolatos többletköltségek fedezéséhez szükséges kompenzációt. Végezetül a vállalkozások kiválasztására nem közbeszerzési eljárás keretében került sor, és a mentességet nem azon költségek elemzése alapján állapították meg, amelyek egy átlagos, jól vezetett és a szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek teljesítésekor felmerülnének, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó méltányos nyereségre. Németország azonban jelezte, hogy nem volt könnyű számszerűsíteni azt az értéket, amelyet a stabil terhelés jelentett a hálózat számára.

A teljes mentesség nem felel meg a piaci szereplő magatartásának

(89) Azzal az érvvel kapcsolatban, miszerint a teljes mentesség ahhoz a díjhoz volt hasonlítható, amelyet a piaci szereplőnek a kérdéses szolgáltatásokért kellene fizetnie, megállapítható, hogy nem nyújtottak be olyan meggyőző érvet, amely bizonyítaná, hogy a teljes mentesség értéke megfelel annak az árnak, amelyért a hálózatüzemeltetők – a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondatában szereplő rendelkezés hiányában – hajlandóak lennének megvenni az állítólagos szolgáltatást az alapterhelésű fogyasztóktól.

(90) Egyrészt az a tény, hogy a hálózatüzemeltetők a nemzeti bíróságok előtt megtámadták a mentességet (lásd az (52) és (53) preambulumbekezdést), azt mutatja, hogy a hálózatüzemeltetők maguktól nem vették volna meg az állítólagos szolgáltatást az egyéni hálózati díjak szintjét meghaladó teljes mentesség áráért (az egyéni hálózati díjakkal kapcsolatban lásd alább az 5.1.2. szakaszt). A BNetzA a StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hatásairól szóló 2015. március 30-i értékelési jelentés elkészítése céljából kutatást végzett a hálózatüzemeltetők között, amely a villamosenergia-hálózatok irányítására és a 2011–2013 közötti időszakkal kapcsolatos adatokra fókuszált (a továbbiakban: a 2015. évi értékelési jelentés) ([53]). A jelentés rámutatott arra, hogy a hálózatukhoz csatlakozó alapterhelésű fogyasztókkal rendelkező hálózatüzemeltetők nem értenek egyet az alapterhelésű fogyasztóknak a hálózat stabilitásával kapcsolatos hasznossága tekintetében. Néhányan jelezték, hogy a 2011–2013 közötti időszakban az alapterhelésű fogyasztók más, változó vagy nem kiszámítható terhelésű rendszerhasználókhoz képest alacsonyabb hálózati költségeket eredményeztek – azonban továbbra is eredményeztek költségeket –, míg mások kifejtették, hogy a rugalmas terhelés hasznosabb lenne az ingadozások szabályozása terén ([54]). Az egyik TSO továbbá kifejtette, hogy az alapterhelésű fogyasztóknak a hálózatok stabilitásához való hozzájárulása a hálózat sajátos jellemzőin múlott ([55]). Végezetül számos hálózatüzemeltető megfigyelte, hogy az érintett alapterhelésű fogyasztók már a mentesség bevezetése előtt is ugyanolyan terhelési mintával rendelkeztek, ezért a mentesség nem volt szükséges a magatartásuk megváltoztatásához. Más szóval: a szolgáltatás nyújtására minden esetben sor került, már az intézkedés előtt is. Ezek a megállapítások még inkább megerősítik, hogy a hálózatüzemeltetők saját kezdeményezésükre nem „vásárolták” volna meg mindannyian a stabil terhelést az alapterhelésű fogyasztóktól, és egyikük sem fizetett volna a teljes mentességnek megfelelő összeget.

(91) Másrészt még ha feltételezhető lenne is, hogy egyes esetekben a hálózatüzemeltetők aktívan megvennék az állítólagos szolgáltatást, csak a hálózatirányítás megkönnyítéséhez szükséges mértékben és a hálózathoz való differenciált hozzájárulást tükröző áron vásárolnák meg azt. Ezzel ellentétben a teljes mentességet a 7 000 óra teljes kihasználást elérő és 10 GWh fogyasztást meghaladó alapterhelésű fogyasztók az általuk használt hálózati

([52]) Lásd még a Bíróság 2015. november 26-i ítéletét, *Spanyolország kontra Bizottság*, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891, 67–75. pont.
([53]) Evaluierungsbericht zu den Auswirkungen des § 19 Abs. 2 StromNEV auf den Betrieb von Elektrizitätsversorgungsnetzen, BNetzA, 2015. március 30. Lásd még a szövetségi kormánynak az e jelentéssel kapcsolatban a német parlamenti képviselőknek adott válaszait (BT-Drucksache 18/5763, elérhető az alábbi weboldalon: http://dipbt.bundestag.de/doc/btd/18/057/1805763.pdf).
([54]) Lásd a nemleges válaszokat a jelentés 6. és 7. ábráján, valamint a megállapításokat a 2015. évi értékelési jelentés 38. oldalán.
([55]) Lásd a 2015. évi értékelési jelentés 38. oldalát.

szint, a hálózati stabilitáshoz való tényleges hozzájárulásuk ([56]) vagy azon tény figyelembevétele nélkül kapják meg, hogy elképzelhető, hogy már van elegendő alapterhelésű fogyasztó a hálózat stabil irányításának lehetővé tételéhez. Ezenkívül ha a stabil kereslet (és nem a költségcsökkentés) lenne a kulcs a hálózat biztonságos irányításához, nem lenne semmi ok arra, hogy a 10 GWh-nál alacsonyabb fogyasztású stabil fogyasztók ki legyenek zárva a mentesség alól.

(92) Harmadrészt megjegyzendő, hogy a német bíróságok is arra a megállapításra jutottak, hogy a teljes mentesség nem tekinthető szolgáltatásért fizetett díjnak, mivel először is számos alapterhelésű fogyasztónál a „szolgáltatás" csupán a rendes fogyasztási módjuknak felelt meg, másodszor pedig mivel a teljes mentesség nem vette figyelembe a ténylegesen elért stabilitásnövekedést. A bíróságok szerint csak az alapterhelésű fogyasztók hálózatra gyakorolt konkrét hatását figyelembe vevő csökkentés lett volna indokolt (lásd az (52) és (52) preambulumbekezdéseket).

(93) Az érdekelt felek egy része a 2012. évi tanulmányra alapozta azt az érvet, miszerint a teljes mentesség megfelelt annak a díjnak, amelyet a hálózatüzemeltetők az alapterhelésű fogyasztók szolgáltatásaiért fizettek volna (lásd az e határozat (59) preambulumbekezdését).

(94) Megállapítható egyrészt, hogy a mentességet az állam szabályozó hatóságként eljárva rendeleti jellegű jogi aktus révén vezette be. E tekintetben a Bíróság legutóbbi, az *EFA kontra Bizottság* ([57]) ügyben alkalmazott ítélkezési gyakorlatát kell alkalmazni. Az ítélet szerint a tagállamnak a piacgazdasági szereplő elvére történő hivatkozás esetén bizonyítania kell, hogy a hatósági határozatot részvényesi és nem állami hatósági szerepében hozta. A jelen esetben Németország (szövetségi szinten) nem rendelkezik részesedéssel a hálózatüzemeltetőkben. Németország mindenesetre nem nyújtott be olyan dokumentumot, amely arra utalna, hogy figyelembe vette a regionális és helyi hatóságok hálózatüzemeltetőkben való részesedését. Valójában sem Németország, sem az érdekelt felek nem nyújtottak be a tényállással egyidejű bizonyítékot, amely bármilyen kereskedelmi megfontolásra utalna. A tanulmány a BNetzA 2011. december 14-i hatósági határozata után keletkezett. A piacgazdasági szereplő elve ezért nem alkalmazandó a jelen esetben.

(95) Másrészt megállapítható, hogy még ha alkalmazható lenne is a piacgazdasági szereplő elve, ami nem így van, a tanulmány a mentesség bevezetése után keletkezett. A piacgazdasági szereplő ezért nem hivatkozhatott volna rá a mentességről szóló döntés során.

(96) Még ha a 2012. évi tanulmány releváns lenne is a piacgazdasági szereplő elvének alkalmazása tekintetében, ami nem így van, nem támasztja alá az állításokat. Az érdekelt felek azt állítják, hogy az ilyen erőművek szükséges minimális termelésének biztosítása érdekében stabil és jelentős keresletre van szükség, mivel ez biztosítja az érintett erőmű jövedelmezőségét és ideiglenes felfüggesztésük elkerülését. Meg kell azonban jegyezni, hogy a 2012. évi tanulmány önmagában egyáltalán nem kapcsolódik az alapterhelésű fogyasztóknak a németországi hagyományos erőművek szükséges minimális termelésének fenntartása tekintetében a biztonságos hálózatirányítás szempontjából betöltött szerepéhez. Ez nem képezi a 2012. évi tanulmány tárgyát, és az alapterhelésű fogyasztók nincsenek benne megemlítve. Ellenkezőleg, a tanulmány eredményeinek összefoglalása ([58]) hangsúlyozza, hogy a Németországban a biztonságos hálózatirányítás biztosításához szükséges minimális termelési kapacitást a németországi meglévő kereslet alapján becsülték meg. Más szóval a Németországban a biztonságos hálózatirányítás biztosításához szükséges minimális termelési kapacitás a fogyasztási mennyiségen, valamint a kielégítendő terhelési típuson is múlik. Ha a kereslet kisebb lett volna, vagy nem lett volna szükség az alapterhelésű termelés biztosítására az alapterhelésű fogyasztás fedezéséhez, akkor a Németországban szükséges minimális termelési kapacitás más lett volna. Részben az alapterhelésű fogyasztók az okai annak, hogy ilyen mennyiségű termelési kapacitásra volt szükség. A keresletük ezért nehezen nevezhető szolgáltatásnak. Mindenesetre az alapterhelésű fogyasztók puszta léte önmagában nem lenne elegendő annak biztosítására, hogy az érintett erőművek a piacon maradjanak. Ez végeredményben azon múlik, hogy a villamos energiát milyen áron értékesítik. Ha az ár túl alacsony, akkor nem teszi lehetővé az alaperőmű piacon maradását. Függ attól is, milyen szintű a megújuló forrásokból származó villamos energia előállítása. Olyan esetekben, amikor a kereslet alacsony, azonban a megújuló forrásokból származó villamos energia előállítása magas szintű, a megújuló forrásokból származó villamos energia a fosszilis tüzelőanyagot használó erőművekkel szemben elsőbbséget élvez lehívás és hozzáférés terén. Végezetül meg kell jegyezni, hogy a hagyományos erőművek minimális termeléséről szóló, 2012. évi tanulmányban említett hagyományos erőművek egy része nem alaperőmű, hanem hagyományos erőmű, amely gyorsan felfuttatható, mint a gazturbinák. Az alapterhelésű fogyasztók az ilyen típusú erőművek esetében nem minősülnek a piacon maradás ösztönzőinek, mivel jövedelmezőségük azzal függ össze, hogy a rendszer nagyobb mértékű terhelése idején lehetőségük van-e magasabb villamosenergia-árakat elérni.

([56]) A teljes mentesség alkalmazásában nincsenek megkülönböztetve a teljes mértékben stabil fogyasztással rendelkező, több mint 8 760 óra teljes kihasználást elérő fogyasztók és a kevésbé stabil fogyasztással rendelkező fogyasztók.

([57]) A Bíróság 2018. január 16-i ítélete, *EFA kontra Bizottság*, T-747/15, ECLI:EU:T:2018:6, 218–251. pont.

([58]) Lásd a 2012. évi tanulmány (i). oldalát, az „Ergebniszusammenfassung" cím alatt.

(97) Egyes érdekelt felek azzal is érveltek, hogy a mentesség azért indokolt, mert az alapterhelésű fogyasztók a TSO-k által a rendszer túlterhelése esetén előforduló áramkimaradások elkerülése érdekében bevezetett ötlépcsős terheléscsökkentő terv részét képezik. Ezt a tervet a 2007. évi átviteli szabályzat (A német átvitelirendszer-üzemeltetőkre vonatkozó hálózati és rendszerrel kapcsolatos szabályok) ismerteti. Állításuk szerint erre a terheléscsökkentésre a szerződéses viszonytól függetlenül és kompenzáció nélkül kerülne sor, és a teljes mentesség az ellátás biztonságához való hozzájárulásukért kompenzálja őket.

(98) Ezzel kapcsolatban megjegyzendő először is, hogy ezek az állítások magának a 2007. évi átviteli szabályzatnak mondanak ellent. A 2007. évi átviteli szabályzat 7.3.4. cikkének (6) bekezdésében kifejezetten szerepel, hogy a terheléscsökkentésre a rendszerhasználókkal kötött szerződéses megállapodás alapján kerül sor. Továbbá olyan tekintetben nincs összefüggés a teljes mentesség és a terheléscsökkentés között, hogy az ötlépcsős terheléscsökkentő tervben való részvételnek nem követelménye a teljes mentességre való jogosultság. Az érdekelt felek ezzel kapcsolatban elismerik, hogy a stabil fogyasztásuk csupán a tervbe való bevonásuk valószínűségét növeli. Ráadásul azok a fogyasztók is részt vehetnek a tervben, amelyek nem minősülnek alapterhelésű fogyasztónak. Sőt az ötlépcsős terheléscsökkentő tervnek olyan fogyasztókat is be kell vonnia, amelyek nem alapterhelésű fogyasztók. Valóban, a terv a rendszerterhelés 35–50 %-át foglalja magában (a szivattyúk csökkentése után) ([59]). A Németország által benyújtott információk alapján a teljes mentesség kedvezményezettjei összesen 3,5 GW körüli csúcsterhelést érnének el összesen, ami 2013-ban a németországi csúcskereslet 4,2 %-ának felelt meg ([60]). Ennek értelmében még ha feltételezzük is, hogy a teljes mentesség az ötlépcsős terheléscsökkentő tervben való részvétel utáni javadalmazás lenne, az még mindig szelektív előnynek minősülne, mivel kizárólag az alapterhelésű fogyasztókra korlátozódna, és kizárná az összes többi fogyasztót, amelyek szintén részt vesznek az ötlépcsős terheléscsökkentő tervben.

(99) Úgy tűnik, hogy néhány érdekelt fél abból indul ki, hogy az alapterhelésű fogyasztóknak bizonyos technikai specifikációknak kell megfelelniük, amikor a hálózathoz csatlakoznak, és hogy annak érdekében, hogy megfeleljenek ezeknek a specifikációknak, az alapterhelésű fogyasztóknak olyan berendezésekbe kell beruházniuk, amelyek a meddő teljesítmény biztosításával ([61]) javítják a hálózat stabilitását, azonban ezekért a berendezésekért nem részesülnek kompenzációban.

(100) Megjegyzendő azonban, hogy a teljes mentesség nem tekinthető az állítólagos szolgáltatásért járó juttatásnak, amelyet a piacgazdasági szereplő megfizetett volna. Az érdekelt felek által leírt helyzet valójában nem az a szolgáltatás, amelyet a hálózatüzemeltetők megvásárolnának. Annak a technikai specifikációnak felel meg, amelyet a fogyasztóknak teljesíteniük kell annak érdekében, hogy csatlakozzanak a hálózathoz. Pontosabban azt kell biztosítaniuk, hogy az eltolódási tényezőjük – 0,9 és + 0,9 között maradjon. A körülményektől függően ez valóban arra kötelezheti a fogyasztót, hogy külön berendezésekbe ruházzon be, amelyek biztosítják, hogy eltolódási tényezője az előírt értékeken belül maradjon. Ez nem tekinthető a hálózat számára nyújtott szolgáltatásnak, inkább a nagyobb hálózati zavarokkal szembeni megelőző intézkedésnek minősül. Ha a fogyasztók, beleértve az alapterhelésű fogyasztókat, nem felelnek meg ennek a technikai specifikációnak, jelentős feszültségzavarokat okozhatnak a hálózaton. Az érdekelt felek maguk is elismerik, hogy ez a specifikáció a biztonságos hálózatirányítás érdekében szükséges. A technikai specifikációk továbbá minden olyan fogyasztóra érvényesek, amely az érintett hálózathoz való csatlakozást kéri, nem pedig kizárólag az alapterhelésű fogyasztókra, tehát még ha a mentességet lehetne is „juttatásnak" tekinteni (ami azonban nem így van), továbbra is szelektív előnyt jelentene, mivel az kizárólag az alapterhelésű fogyasztókra korlátozódna, és kizárna minden más olyan fogyasztót, amelyre ugyanez a követelmény vonatkozik.

5.1.2. SZELEKTÍV ELŐNY MEGLÉTE

(101) Mind Németország, mind pedig az érdekelt felek azzal érveltek, hogy a teljes mentesség nem minősült szelektív előnynek, mivel a mentességet a németországi hálózatidíj-rendszer jellege és logikája indokolta. Hangsúlyozták, hogy a németországi hálózatidíj-rendszer a költség-okozaton alapul, azonban az alapterhelésű fogyasztók

([59]) 1. lépcső: 49,8 Hz – A személyzet riasztása és az erőmű eddig nem aktivált kapacitásának ütemezése a TSO-k utasításai szerint, a szivattyúk csökkentése.
2. lépcső: 49,0 Hz – A rendszerterhelés 10–15 %-os azonnali csökkentése.
3. lépcső: 48,7 Hz – A rendszerterhelés további 10–15 %-os azonnali csökkentése.
4. lépcső: 48,4 Hz – A rendszerterhelés további 15–20 %-os azonnali csökkentése.
5. lépcső: 47,5 Hz – Valamennyi termelő létesítmény lekapcsolása a hálózatról.

([60]) A Németországi csúcstermelés 2013-ban 83,1 GW volt, lásd a RAP-ot (2015): Jelentés a német villamosenergia-rendszerről. 1.0. változat Az Agora Energiewende által készíttetett tanulmány elérhető az alábbi hivatkozáson: https://www.agora-energiewende.de/fileadmin/downloads/publikationen/CountryProfiles/Agora_CP_Germany_web.pdf

([61]) A váltakozó áramot használó hálózatokban mind a hatásos, mind pedig a meddő teljesítményre szükség van a villamos energia átviteléhez. A hatásos teljesítmény az elektromos vezetékeken fogyasztott és szállított áram. A meddő teljesítmény ezzel szemben a vezeték feszültségének fenntartásához szükséges (lásd például az Amprion által rendelkezésre bocsátott magyarázatokat: https://www.amprion.net/%C3%9Cbertragungsnetz/Physikalische-Grundlagen/Blind-Wirkleistung/). Előállítását szinkron generátorok és egyéb meddőteljesítmény-kompenzációt szolgáltató eszközök végzik. A meddő teljesítmény csökkenő tendenciát mutat, ha az elektromos vezetékek hosszúak, ezért a hosszú vezetékeknél a vezeték közepén meddőteljesítmény-kompenzációt szolgáltató eszközöket kell telepíteni.

fogyasztása és terhelési mintája rendkívüli mértékben eltér a tipikus rendszerhasználókétól, amelyek változó és kiszámíthatatlan fogyasztással és terheléssel rendelkeznek. A teljes mentességet indokolja, hogy az alapterhelésű fogyasztók hozzájárulnak különböző hálózati költségek csökkentéséhez.

(102) A teljes mentesség csak akkor minősül állami támogatásnak, ha az alapterhelésű fogyasztók számára biztosított előny szelektív. Annak megállapítására, hogy az előny szelektív-e, a Bizottságnak bizonyítania kell, hogy az intézkedés különbséget tesz a gazdasági szereplők között, amelyek az azonosított referenciarendszer célkitűzésének tekintetében hasonló ténybeli és jogi helyzetben vannak, és ez a különbségtétel nem igazolható a referenciarendszer jellegével és általános felépítésével ([62]).

(103) Annak ellenőrzésére, hogy a vonatkozó jogi rendszer szerint a teljes mentesség bizonyos vállalkozások számára biztosított szelektív előnynek minősül-e más vállalkozásokkal szemben, amelyek a jogi rendszer céljára tekintettel jogi és ténybeli helyzete hasonló, először meg kell állapítani a referenciakeretet, amelybe a kérdéses intézkedés illeszkedik ([63]).

5.1.2.1. ***A referenciarendszer***

(104) A Bizottság egyetért abban, hogy az e határozat alkalmazásában a vonatkozó referenciakeret a német hálózatidíj-rendszer. A hálózatidíj-rendszer azon az elven alapul, hogy a hálózati díjaknak költségalapúnak és megkülönböztetésmentesnek kell lenniük. Az EnWG 21. §-a valóban meghatározza azt az elvet, hogy a hálózati díjaknak arányosnak („angemessen"), megkülönböztetésmentesnek és átláthatónak kell lenniük (lásd az e határozat (7) preambulumbekezdését). A költség-okozat elve a StromNEV 16. §-ában van rögzítve, és implicit módon a StromNEV 3. §-ában is szerepel, amely kimondja, hogy a hálózati díjak a hálózatok használatáért fizetendő összegnek felelnek meg. A StromNEV meghatározza a hálózati díjak költségeket tükröző megállapítására irányuló módszer részletes szabályait.

(105) A 2011. évi EnWG 24. §-a felhatalmazza a szövetségi kormányt arra, hogy rendeletben határozza meg a hálózati díjak kiszámítására vonatkozó módszertant. Az e határozat (7) preambulumbekezdésében foglaltak szerint az EnWG 24. §-a e tekintetben különbséget tesz az átlagos és a nem tipikus rendszerhasználók között, mely utóbbiak esetében egyéni hálózati díj szabható ki. A StromNEV ezt a megkülönböztetést alkalmazza, és két módszertant is tartalmaz: a tipikus rendszerhasználókra vonatkozó módszertant (a StromNEV 15., 16. és 17. §-a) és a nem tipikus rendszerhasználókra vonatkozó módszertant (lásd az e határozat (17)–(20) preambulumbekezdéseit).

(106) A StromNEV 15., 16. és 17. §-a a hálózati díjak megállapítására vonatkozó általános számítási módszert határozza meg. Ezt a módszert az e határozat (10) és (14) preambulumbekezdése ismerteti. Többek között a StromNEV 16. §-a (2) bekezdésében és a StromNEV 4. mellékletében foglalt egyidejűségi funkció lehetővé teszi a hálózati költségek különböző rendszerhasználók közötti elosztását aszerint, hogy az adott egyéni felhasználó villamosenergia-fogyasztása milyen valószínűséggel járul hozzá az éves csúcsterheléshez. Németország kifejtette, hogy egy olyan rendszerben, ahol a villamos energia fentről lefelé áramlik, az éves csúcs a hálózat egyik elsődleges költségtényezője.

(107) Németország azonban bizonyította, hogy míg ez az általános módszertan lehetővé teszi a legtöbb végfelhasználó által előidézett hálózati költségek megbízható megállapítását, az egyidejűségi funkció – ha minden rendszerhasználó esetében ugyanúgy alkalmazzák – de facto túlbecsülte az alapterhelésű fogyasztók által okozott költségeket a 2011–2013 közötti időszakban. Ez azzal magyarázható, hogy az egyidejűségi funkción alapuló számítási módszertan az összes felhasználó között osztja el a teljes hálózati költséget, míg ezek a költségek olyan költségeket tartalmaznak, amelyeket az alapterhelésű fogyasztók nem idéztek elő, vagy sokkal alacsonyabb mértékben idéztek elő a 2011–2013 közötti időszakban. Különösen a kereslet hirtelen változásainak kiegyenlítésével kapcsolatos költségeket nem az alapterhelésű fogyasztók okozzák, mivel a fogyasztásuk kiszámítható és sokkal állandóbb. Ugyanez igaz azokra az intézkedésekre, amelyeket a hálózat frekvenciájának a terhelés változásaival szembeni megőrzése érdekében kell bevezetni.

([62]) A Bíróság 2004. április 29-i ítélete, *Hollandia kontra Bizottság*, C-159/01, ECLI:EU:C:2004:246, 43. pont; A Bíróság 2006. szeptember 6-i ítélete, *Portugália kontra Bizottság*, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, 80. pont; A Bíróság 2011. szeptember 8-i ítélete, *Bizottság kontra Hollandia*, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, 62. pont; A Bíróság 2016. december 21-i ítélete, *Bizottság kontra Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, 53–60. pont; A Bíróság 2016. december 21-i, egyesített ügyekben hozott ítélete, *Bizottság kontra Workd Duty Free Group SA*, C-20/15 P és C-21/15 P, ECLI:EU:C:2016:981, 92–94. pont.

([63]) A Bíróság 2006. szeptember 6-i ítélete, *Portugália kontra Bizottság*, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, 56. pont és a Bíróság 2016. december 21-i ítélete, *Bizottság kontra Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, 55. pont.

(108) Igaz, hogy az alapterhelésű fogyasztók épp úgy hozzájárulnak a csúcsterheléshez, mint más rendszerhasználók, és a csúcsterhelés releváns a hálózat méretezése szempontjából, ezáltal a hálózati költségek egyik tényezője. Nem releváns azonban az egyéb hálózati költségek (például a kiegyenlítőszabályozásienergia-ellátáshoz szükséges tartalékokkal kapcsolatos költségek) szempontjából. Ha az összes felhasználónak kiszámíthatatlan és változó lenne a fogyasztási mintája, még akkor is célszerű lenne ezeket a költségeket ugyanazon hozzájárulási kulcs használatával elosztani, azaz a csúcsterheléshez való hozzájárulásukkal arányosan. Az alapterhelésű fogyasztók terhelési mintája azonban kiszámítható és sokkal stabilabb. 2011–2013-ban az energiamix miatt az alapterhelésű fogyasztók sokkal kevesebb rendszerszolgáltatást igényeltek, mint más rendszerhasználók. A költség-okozat elvén alapuló hálózatidíj-rendszerben emiatt az alapterhelésű fogyasztók által nem igényelt rendszerszolgáltatások költségeit nem lehetett a változó és kiszámíthatatlan terheléssel rendelkező rendszerhasználók esetében használt kulcs alkalmazásával rájuk terhelni.

(109) Az egyidejűségi funkción alapuló kiszámítási módszer továbbá nem veszi figyelembe a méretgazdaságosságot. Ha egy hálózatot folyamatosan teljes kapacitáson használnak, az egységenkénti költségek jóval alacsonyabbak, mintha ugyanezt a hálózatot változó terheléssel rendelkező fogyasztók csak időről időre használnák teljes kapacitáson, általában azonban csupán a kapacitás 30 %-át vennék igénybe. Végezetül a felhasználók fogyasztásának általános változatossága és kiszámíthatatlansága miatt a hálózatüzemeltetőknek a hálózat méretezésekor biztonsági tényezőt is figyelembe kell venniük. Valóban, az egyidejűségi tényező csupán annak valószínűségét fejezi ki, hogy az adott fogyasztó a csúcsterheléskor fogyasztani fog-e, azonban ezt nem tudja garantálni. A biztonsági tényező ellenben nem ugyanilyen mértékben szükséges az alapterhelésű fogyasztóknál, ha szükséges egyáltalán. Ennek értelmében, ha az alapterhelésű fogyasztók hálózati díjait az egyidejűségi funkció használatát alkalmazó hálózatidíj-kiszámítási módszer alapján számolnák ki, a díjak túl lennének becsülve.

(110) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a 2011. évi EnWG 24. §-ában foglalt, a nem tipikus rendszerhasználók, például alapterhelésű fogyasztók egyéni hálózati díjainak megállapítására irányuló lehetőség összeegyeztethető a költség-okozat és a megkülönböztetésmentesség elvével. Ezt a referenciarendszer szerves részének kell tekinteni, mivel a nem tipikus rendszerhasználók, például az alapterhelésű fogyasztók által ténylegesen előidézett hálózati költségek figyelembevételére irányuló korrekcióként szolgál.

(111) A Bizottság úgy véli, hogy az a rendelkezés, amely szerint a nem tipikus rendszerhasználók által fizetett egyéni hálózati díjak nem mehetnek a közzétett hálózati díjak 20 %-a alá, a StromNEV szerinti, egyéni hálózati díjakra vonatkozó szabályok szerves részét képezi. Egyrészről a minimális hozzájárulás folyamatos követelmény volt a StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének első mondatában említett nem tipikus rendszerhasználók csoportja tekintetében és különösen alkalmazandó volt a 2011–2013 közötti időszakban (lásd az e határozat (21) preambulumbekezdését). Másrészről ez az alapterhelésű fogyasztókra is alkalmazandó volt a 2010. évi StromNEV szerint (lásd az e határozat (20) preambulumbekezdését). Végezetül a nem tipikus végfelhasználókra, például az alapterhelésű fogyasztókra vonatkozó 20 %-os minimális hozzájárulási hálózati díj – ahogy Németország kifejtette (lásd a (20) preambulumbekezdést) – biztonsági hálót jelent, amely biztosítja, hogy a nem tipikus fogyasztók minimálisan hozzájáruljanak az azon előnyért fizetett díjazáshoz, amely a hálózathoz való csatlakozásukból ered. Különösen az alapterhelésű fogyasztók tekintetében a 20 %-os minimális hozzájárulás figyelembe veszi, hogy a „fizikai elérési út" módszere ugyan jól tükrözi az alapterhelésű fogyasztók által okozott hálózati költségeket, továbbra is magában foglal bizonyos megközelítő becslést.

5.1.2.2. ***A referenciarendszertől való eltérés***

(112) A Bizottság azonban úgy véli, hogy a 2011. július 26-i törvénnyel bevezetett teljes mentesség ellentétes a 2011. évi EnWG 24. §-a első mondatának 3. pontjában előírt egyéni hálózati díjak koncepciójával, amely szerint a hálózat használatának nem tipikus formáira egyéni hálózati díjakat lehet kiszabni.

(113) A költség-okozat elve és a hálózati díjak arányosságára és megkülönböztetésmentességére irányuló elv azt jelenti, hogy a hálózati díjak meghatározására az egyes rendszerhasználóknak tulajdonítható egyéni hálózati díjak alapján kerül sor. A hálózati díjak fizetése alóli teljes mentesség ezért csak akkor lenne összeegyeztethető ezekkel az elvekkel, ha bizonyított lenne, hogy az alapterhelésű fogyasztók nem idéznek elő semmilyen hálózati költséget. Ez azonban nem bizonyított. Ellenkezőleg, az alapterhelésű fogyasztók előidéznek hálózati költségeket, különösen amikor újonnan csatlakoznak egy meglévő hálózathoz, mivel a csatlakozásuk az adott hálózat kapacitásának megnövelését teheti szükségessé. Hasonlóképpen, ha a hálózat még nincs kiépítve, úgy kell méretezni, hogy legalább az alapterhelésű fogyasztók igényeit kielégítse. Ezt a német regionális bíróságok és a Szövetségi Bíróság is elismerik. Ezek a bíróságok kifejezetten megállapították, hogy a teljes mentesség ellentétes a 2011. évi EnWG 24. §-ával (lásd az e határozat (52) és (52) preambulumbekezdését). Meg kell továbbá állapítani, hogy a StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének első mondatában hivatkozott nem tipikus rendszerhasználók másik kategóriájára továbbra is az egyéni terhelési profiljuk alapján kiszámított egyéni hálózati díjak voltak alkalmazandók

2011–2013 között (lásd az e határozat (21) preambulumbekezdését). Az alapterhelésű fogyasztóknak nyújtott teljes mentesség ezért diszkriminatív volt a nem tipikus rendszerhasználóknak a továbbra is az egyéni hálózati díjak hatálya alá tartozó egyéb csoportjaival, valamint minden más végfelhasználóval szemben, mivel a teljes mentesség nem felel meg a költség-okozat és a hálózati díjak arányossága elvének.

(114) Megjegyzendő, hogy a 2011-től bevezetett teljes mentesség előtt az alapterhelésű fogyasztókra az egyéni hálózati díjak voltak alkalmazandók, amelyeket az alapterhelésű fogyasztók által okozott hálózatidíj-csökkenések vagy -növelések figyelembevételével kellett megállapítani. Ezek az egyéni hálózati díjak azonban nem lehettek alacsonyabbak a közzétett hálózati díjak 20 %-ánál. A költségek kiszámítása érdekében a BNetzA meghatározta a „fizikai elérési út" módszert (lásd a (19) preambulumbekezdést). A Bizottság úgy véli, hogy ez a módszertan a villamosenergia-rendszer akkori jellemzői miatt megbízható az alapterhelésű fogyasztók által a 2011–2013 közötti időszakban előidézett költségek becslése tekintetében. Valóban, ez a módszer az alapterhelésű fogyasztónak tulajdonítható költségek alapján állapítja meg a hálózati díjakat, azaz a beruházási költségeket és a hálózat azon részével kapcsolatos rögzített működési költségeket, amely az alapterhelésű fogyasztót összeköti a legközelebbi alaperőművel, amely de facto fedezni tudja a fogyasztó teljes keresletét. Igaz ugyan, hogy ez a módszer – ahogyan az egyik fél kritikusan megjegyezte – ahhoz vezet, hogy a hálózati díjak megkülönböztetésére az alapterhelésű fogyasztók hálózaton való elhelyezkedése alapján kerül sor, pontosan ez a célja az egyéni hálózati díjaknak, nevezetesen az, hogy külön-külön azonosítsa az egyes alapterhelésű fogyasztók által előidézett hálózati költségeket. Ha az alapterhelésű fogyasztó távolabb van az alaperőműtől, az azt is jelenti, hogy a hálózat jóval nagyobb részét használja ahhoz, hogy az igényeit de facto kielégíteni képes erőműtől elszállítsa a villamos energiát. Az a tény is indokolt, hogy a fizikai elérési út kiszámítására az alapterhelésű fogyasztó teljes igényét fedező erőmű alapján számolják ki. Ha az erőmű az alapterhelésű fogyasztó igényének csupán egy részét fedezné, az azt jelentené, hogy a fogyasztó a hálózat más részeit is használja ahhoz, hogy igényeit fedezni tudja, és azáltal több hálózati költségért felelős. Azzal a ténnyel kapcsolatban, miszerint a „fizikai elérési út" módszer a vízerőműveket nem ismeri el alaperőműként, megjegyzendő, hogy a BNetzA fenti (19) preambulumbekezdésben hivatkozott, 2010. évi iránymutatása a vízi erőműveket alaperőművekként ismeri el. A „fizikai elérési út" módszer továbbá figyelembe veszi a hálózati veszteségeket, valamint adott esetben az alapterhelésű fogyasztó által igénybe vett hálózati szolgáltatásokat is. Az alapterhelésű fogyasztók által előidézett hálózati költségek meghatározása tekintetében a „fizikai elérési út" módszer megfelelőségét a Szövetségi Bíróság is megerősítette 2016-ban ([64]).

(115) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a nem tipikus rendszerhasználókkal való (azaz nem csúcsfelhasználók és alapterhelésű fogyasztók), más rendszerhasználóktól eltérő bánásmód a referenciarendszer szerves része, és annak felépítésében szerepel, feltéve, hogy az adott rendszerhasználónak tulajdonítható egyéni hálózati költségek koncepcióján alapul.

(116) A 2011–2013 között hatályban lévő teljes mentesség azonban eltér a nem tipikus rendszerhasználókra alkalmazandó egyéni hálózati díjak megállapításától, mivel a teljes mentesség nem az alapterhelésű fogyasztó által okozott költségek egyéni megállapításán alapul. Bár a hálózatidíj-rendszer célkitűzésének tükrében mind a nem csúcsfogyasztók, mind pedig az alapterhelésű fogyasztók hasonló ténybeli és jogi helyzetben vannak (mindkét csoport nem tipikus rendszerhasználókból áll, amelyek esetében 2011–2013 között a közzétett hálózati díjak nem eredményeztek volna költségeket tükröző hálózati díjakat), mégis eltérő bánásmódban részesültek.

(117) A teljes mentesség továbbá abban is eltér a referenciarendszertől, hogy nem kötelezi az alapterhelésű fogyasztókat arra, hogy a közzétett hálózati díjak legalább 20 %-át megfizessék, ami más nem tipikus rendszerhasználók, nevezetesen a nem csúcsfogyasztók számára kötelező. Ez az eltérő bánásmód diszkriminációnak felel meg, mivel nincs semmi oka annak, hogy az alapterhelésű fogyasztók mentességet kapjanak e követelmény alól. Különösen nincs semmi oka annak, hogy a nem csúcsfogyasztókra vonatkozó egyéni hálózati díjak biztonsági hálóként működjenek, míg az alapterhelésű fogyasztókra vonatkozók nem, tudva, hogy az alapterhelésű fogyasztók a nem csúcsfogyasztókhoz hasonlóan előnyben részesülnek a hálózathoz való csatlakozásból. A „fizikai elérési út" módszer használatával kiszámított egyéni hálózati díjak bizonyos megközelítő becslést foglalnak magukban.

5.1.2.3. ***A teljes mentesség nem indokolható a hálózatidíj-rendszer jellegével és logikájával***

(118) A támogatás koncepciója nem foglal magában olyan intézkedéseket, amelyek a vállalkozásokkal szembeni eltérő bánásmódot eredményeznek a díjak tekintetében, ha ez az eltérés az adott díjrendszer jellegéből és általános felépítéséből fakad ([65]). A vizsgálat utóbbi részére vonatkozó bizonyítási teher a tagállamra hárul.

([64]) EnVR 34/15., 27. §.

([65]) A Bíróság 2004. április 29-i ítélete, *Hollandia kontra Bizottság*, C-159/01, ECLI:EU:C:2004:246, 42. pont; A Bíróság 2011. szeptember 8-i ítélete, *Bizottság kontra Hollandia*, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, 62. pont.

(119) Megállapítható, hogy Németország nem terjesztett elő olyan elemet, amely azt mutatja, hogy a teljes mentességet a németországi hálózatidíj-rendszer jellege vagy általános felépítése indokolttá tenné. Állítása szerint a teljes mentesség az ellátás biztonságához szükséges hagyományos erőművek meglétének biztosítása révén segíthet az ellátás biztonságának biztosításában és a megújuló forrásokból származó villamos energia előmozdításának megkönnyítésében. Ezek a célok azonban a hálózati díjaktól függetlenek, és ezért a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban lévő összeegyeztethetőségi vizsgálat keretében kell megvizsgálni őket ([66]) (lásd a 3.3.1. szakaszt).

5.1.2.4. ***Következtetés***

(120) A teljes mentesség nem indokolható a németországi hálózati díjak logikájával a tekintetben, hogy az túlmutat a közzétett hálózati díjaknak az alapterhelésű fogyasztók költségmegtakarításhoz és költségelkerüléshez való hozzájárulását tükröző csökkentésén. A teljes mentesség nevezetesen a referenciarendszertől való indokolatlan eltérés, mivel mentességet nyújt az alapterhelésű fogyasztók részére azon költségek alól, amelyeket a referenciarendszer rájuk terhelne, azaz a „fizikai elérési út" módszer alapján kiszámított egyéni hálózati költségek alól, amelyek nem lehetnek alacsonyabbak a közzétett hálózati díjak 20 %-ánál.

(121) A Bizottság ezért megállapítja, hogy amennyiben az alapterhelésű fogyasztók a fogyasztásuk által okozott hálózati költségeken túlmutató hálózati díjak fizetése alól mentességet kaptak, vagy ha ezek a költségek a közzétett hálózati díjak 20 %-os minimális hozzájárulásánál alacsonyabbak voltak, mentességet élveztek a minimális hozzájárulás alól, a mentesség nem felel meg a referenciarendszer logikájának, és szelektív előnyt jelent.

5.1.3. ÁLLAMNAK VALÓ BETUDHATÓSÁG

(122) A teljes mentességet a 2011. július 26-i törvény 7. §-a írta elő (lásd az e határozat (21) preambulumbekezdését), és a mentességre irányuló kérelmeket jóváhagyó igazgatási intézkedések hajtották végre (lásd az e határozat (24) preambulumbekezdését). Ezért a teljes mentesség az államnak tudható be.

(123) A mentességet finanszírozó, 19. § szerinti pótdíj szintén az államnak tudható be. Egyrészt a 19. § szerinti pótdíjat a 2011. július 26-i törvény 7. §-a írta elő (lásd az e határozat (21) preambulumbekezdését), és a későbbiekben a kormányzati ügynökség, a BNetzA hajtotta végre (lásd az e határozat 2.4.2. szakaszát és 22. lábjegyzetét). Az a tény, hogy a díjak kiszámítását a jogszabályok által felhatalmazott zártkörűen működő gazdálkodási egységek végzik, nem befolyásolja ezt a következtetést, mivel ezek a zártkörűen működő gazdálkodási egységek – a TSO-k – nem rendelkeztek mérlegelési jogkörrel a feladatuk elvégzése során, és a 2011. évi StromNEV 19. §-ának (2) bekezdése szerint az állam nevezte ki őket a feladat ellátására TSO-kénti megbízatásuk részeként. A BNetzA továbbá rendes felügyeleti jogkörrel rendelkezik a TSO-k tekintetében, és a TSO-kra nézve kötelező erejű határozatokat hozhat, ha nem tesznek eleget kötelezettségeiknek (EnWG 2011 29. és 54. §). Végezetül a 2012-es évre a BNetzA közvetlenül állapította meg a 19. § szerinti pótdíjból kompenzálandó teljes összeget (lásd az e határozat (37) preambulumbekezdését).

5.1.4. ÁLLAMI FORRÁSOK MEGLÉTE

(124) Ahhoz, hogy a szelektív előny a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti támogatásnak minősüljön, azt közvetve vagy közvetlenül állami forrásból kell nyújtani. Az „állami forrásokkal megvalósuló beavatkozás" koncepciója nem csupán azokat az előnyöket fedi le, amelyeket az állam közvetlenül nyújt, hanem azokat is, amelyeket „az állam által a támogatás kezelése céljából létrehozott vagy kijelölt közjogi szerv vagy magánjogi szervezet finanszíroz" ([67]). Ebben az értelemben a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése valamennyi olyan pénzügyi eszközre kiterjed, amelyen keresztül az állami hatóságok ténylegesen támogathatják a vállalkozásokat, függetlenül attól, hogy ezek az eszközök az állami ágazat állandó eszközei-e ([68]).

([66]) Lásd az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (HL C 262., 2016.7.19., 1. o.) 138. pontját; Lásd a Bíróság 2011. szeptember 8-i, egyesített ügyekben hozott ítéletét, *Paint Graphos és társai*, C-78/08–C-80/08, ECLI:EU:C:2011:550, 69. és 70. pont; a Bíróság 2006. szeptember 6-i ítéletét, *Portugália kontra Bizottság*, C-88/03, ECLI:EU:C:2006:511, 81. pont; a Bíróság 2011. szeptember 8-i ítéletét, *Bizottság kontra Hollandia*, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551; a Bíróság 2008. december 22-i ítéletét, *British Aggregates kontra Bizottság*, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757; a Bíróság 2013. július 18-i ítéletét, *P Oy*, C-6/12, ECLI:EU:C:2013:525, 27. és azt követő pontok.

([67]) A Bíróság 1977. március 22-i ítélete, *Steinike & Weinlig kontra Németország*, C-78/76, ECLI:EU:C:1977:52, 21. pont; a Bíróság 2001. március 13-i ítélete, *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, 58. pont; a Bíróság 2013. május 30-i ítélete, *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 26. pont; a Bíróság 2013. december 19-i ítélete, *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 20. pont; a Bíróság 1993. március 17-i, egyesített ügyekben hozott ítélete, *Sloman Neptun*, C-72/91 és C-73/91, ECLI:EU:C:1993:97, 19. pont; a Bíróság 2017. november 9-i ítélete, *Bizottság kontra TV2/Danmark*, C-656/15 P, ECLI:EU:C:2017:836, 44. pont.

([68]) A Bíróság 2013. május 30-i ítélete, *Doux Elevage és Cooperative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 34. pont; a Bíróság 2012. szeptember 27-i ítélete, *Franciaország kontra Bizottság*, T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496, 36. pont; a Bíróság 2013. december 19-i ítélete, *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 21. pont.

(125) A puszta tény, hogy az előny finanszírozására nem közvetlenül az állami költségvetésből kerül sor, nem elegendő annak kizárására, hogy állami források érintettek. Az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatából fakadóan nem szükséges minden esetben megállapítani, hogy sor került-e pénz átutalására a költségvetésből vagy valamilyen állami szervtől, ahhoz, hogy az egy vagy több vállalkozás számára nyújtott előnyről meg lehessen állapítani, hogy a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének értelmében állami támogatásnak minősül-e ([69]).

(126) A források magánjellege nem akadályozza meg azt, hogy a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami forrásoknak minősüljenek ([70]). Erre emlékeztet a *Franciaország kontra Bizottság* ([71]) ügyben hozott ítélet is, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a források állami eredetének a kezdeti származásuktól függetlenül történő megállapítására szolgáló releváns szempont az állami hatóság beavatkozásának foka a kérdéses intézkedések és a finanszírozási módszereik meghatározása tekintetében. Ennek értelmében önmagában az, hogy egy adott ágazat bizonyos gazdasági szereplői javára szóló támogatási programot részben vagy egészben a hatóság által előírt és az érintett gazdasági szereplőktől beszedett hozzájárulásokból finanszíroznak, nem elegendő e programnak a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás jellegének megszüntetéséhez ([72]). Hasonlóképpen a tény, hogy a források semmi esetre sem kerülnek az állam tulajdonába, nem zárja ki azt, hogy a források állami forrásoknak minősüljenek, ha az állam ellenőrzése alatt állnak ([73]). Sőt az állami forrásokból nyújtott támogatás koncepciója azt a célt szolgálja, hogy ne csupán a közvetlenül az állam által rendelkezésre bocsátott támogatást hozza a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének hatálya alá, hanem az állam által kinevezett vagy létrehozott állami vagy magánszervezetek által nyújtott támogatást is ([74]).

(127) Ezt az érvelést alkalmazták az *Essent* ügyben hozott ítéletben ([75]) is. Ebben az esetben a Bíróságnak meg kellett vizsgálnia a törvényt, amely előírta, hogy a holland villamosenergia-hálózat üzemeltetőinek pótdíjat kellett szedniük a magánügyfelek által felhasznált villamos energia után, és az úgynevezett „átállási költségek" miatt nyújtott kompenzációként a pótdíjból származó bevételt továbbítaniuk kellett az SEP-nek, amely négy villamosenergia-termelő közös leányvállalata. Ezt a pótdíjat a hálózatüzemeltetőknek az SEP számára kellett továbbítaniuk, amelynek be kellett szednie a bevételt, és a jog szerint meghatározott mértékig az átállási költségek fedezésére kellett használnia azt. E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy az SEP-t a jogszabályok jelölték ki az állami források kezelésére ([76]). A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a holland rendszer állami forrásokat érintett ([77]).

(128) Az ítélkezési gyakorlat alapján megállapítható, hogy az állam által előírt, adójellegű díjakból vagy kötelező járulékokból finanszírozott, valamint az állami szabályoknak megfelelően kezelt és szétosztott támogatások még akkor is állami források átruházását jelentik, ha azok kezelését nem állami hatóságok végzik, hanem az állam által kijelölt, az állami hatóságoktól független magánszervezetek.

(129) Ezt a Bíróság megerősítette a *Vent de Colère* ügyben ([78]), amelyben a Bíróság megállapította többek között, hogy az a tény, hogy a beszedett összegek egy részét nem továbbították a *Caisse des Dépôts et Consignations* részére, hanem megtartották a megújuló forrásokból származó villamos energia betáplálási áron történő vásárlására kötelezett vállalkozások, nem elegendő az állami forrásokkal történő beavatkozás kizárásához.

(130) A Bíróság csak rendkívül egyedi körülmények esetén zárta ki az állami források átruházását: A Bíróság ([79]) például úgy vélte, hogy valamely nemzeti hatóság olyan határozata, amely egy bizonyos ágazat valamennyi kereskedőjére olyan megállapodást terjeszt ki, amely hozzájárulást vezet be valamely, a nemzeti hatóság által elismert szakmaközi szervezet keretében, és ezáltal azt kötelezővé teszi bizonyos promóciós és PR-tevékenységek végrehajtásának lehetővé tétele érdekében, nem minősül állami támogatásnak. A Bíróság e tekintetben megjegyezte, hogy az intézkedést nem állami forrásból finanszírozták, mivel nem az állam, hanem a szakmaközi szervezet döntött

([69]) Lásd a Bíróság 2002. május 16-i ítéletét, *Franciaország kontra Bizottság*, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, 36. pont; a Bíróság 2008. július 17-i ítéletét, *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 70. pont; a Bíróság 2013. december 19-i ítéletét, *Association Vent de Colère és társai*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 19–21. pont; a Bíróság 2017. szeptember 13-i ítéletét, *ENEA*, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671, 25. pont; lásd még a Bíróság 2013. május 30-i ítéletét, *Doux Elevage és Cooperative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 34. pont, valamint a Bíróság 2013. március 19-i, egyesített ügyekben hozott ítéletét, *Bouygues Telecom kontra Bizottság*, C-399/10 P és C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, 100. pont.

([70]) A Bíróság 1996. december 12-i ítélete, *Air France kontra Bizottság*, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, 63–65. pont; a Bíróság 2017. november 9-i ítélete, *Bizottság kontra TV2/Danmark*, C-656/15 P, ECLI:EU:C:2017:836, 48. pont.

([71]) A Bíróság 2012. szeptember 27-i ítélete, *Franciaország kontra Bizottság*, T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496.

([72]) A Bíróság 2012. szeptember 27-i ítélete, *Franciaország kontra Bizottság*, T-139/09, ECLI:EU:T:2012:496, 61. pont.

([73]) A Bíróság 1996. december 12-i ítélete, *Air France kontra Bizottság*, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, 65–67. pont; a Bíróság 2002. május 16-i ítélete, *Franciaország kontra Bizottság*, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, 37. pont; a Bíróság 2013. május 30-i ítélete, *Doux Elevage és Cooperative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348, 35. pont.

([74]) E tekintetben lásd a Bíróság 1977. március 22-i ítéletét, *Steinike & Weinlig*, C-78/76, ECLI:EU:C:1977:52, 21. pont; a Bíróság 1993. március 17-i, egyesített ügyekben hozott ítéletét, *Sloman Neptun*, C-72/91 és C-73/91, ECLI:EU:C:1993:97, 19. pont, valamint a Bíróság 2016. május 10-i ítéletét, *Németország kontra Bizottság*, T-47/15, ECLI:EU:T:2016:281, 81. pont; a Bíróság 2017. november 9-i ítéletét, *Bizottság kontra TV2/Danmark*, C-657/15 P, ECLI:EU:C:2017:837, 36. pont.

([75]) A Bíróság 2008. július 17-i ítélete, *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413.

([76]) A Bíróság 2008. július 17-i ítélete, *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 74. pont.

([77]) A Bíróság 2008. július 17-i ítélete, *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 66. pont.

([78]) A Bíróság 2013. december 19-i ítélete, *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 27. pont.

([79]) A Bíróság 2013. május 30-i ítélete, *Doux Elevage*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348; a Bíróság 2004. július 15-i ítélete, *Pearle*, C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448.

a díjból származó források felhasználásáról. A forrásokat teljes mértékben a szervezet által meghatározott célokra használták. Ezáltal a források nem álltak folyamatosan állami ellenőrzés alatt, és nem voltak elérhetők az állami hatóságok számára.

(131) A *PreussenElektra* ügyben a Bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a villamosenergia-betáplálásról szóló törvény *(Stromeinspeisungsgesetz)* ([80]) az 1998-ban érvényes verziójában nem említett a támogatás kezelésére létrehozott vagy kinevezett állami vagy magánszervet ([81]). Ez a következtetés azon a megfigyelésen alapult, amely szerint a *Stromeinspeisungsgesetz* olyan mechanizmust vezetett be, amely arra korlátozódott, hogy a fizetések sorozatát nyilvántartó szervezet nélkül közvetlenül arra kötelezze a villamosenergia-szolgáltató vállalkozásokat és a villamosenergia-alaphálózatot üzemeltető vállalatokat, hogy rögzített áron vásároljanak megújuló forrásokból előállított villamos energiát ([82]). A *Stromeinspeisungsgesetz* szerinti helyzetet a megújuló forrásokból származó villamos energiát termelő vállalatok és a villamosenergia-szolgáltatók közötti kétoldalú kapcsolatok sokasága jellemezte. Az állam nem állapított meg pótdíjat a villamosenergia-szolgáltatóknak az ellátási kötelezettségből származó pénzügyi teherrel szembeni kompenzálására. Ezért semmilyen szervezetet nem jelöltek ki a pótdíj és a kapcsolódó pénzmozgások kezelésére.

(132) Ezzel ellentétben a Bíróság jelezte, hogy a *Vent de Colère* ügyben a francia támogatási rendszer két tekintetben tér el a *PreussenElektra* ügyben vizsgált helyzettől: A *PreussenElektra* ügyben az érintett magánvállalkozásokat nem az érintett tagállam nevezte ki az állami források kezelésére, hanem arra voltak kötelezve, hogy saját pénzügyi forrásaikból vásároljanak. A *PreussenElektra* ügyben továbbá nem volt olyan állam által létrehozott és szabályozott mechanizmus az átvételi kötelezettségből eredő további költségek kiegyenlítésére, amelyen keresztül az állam az átvételi kötelezettséggel terhelt magánszereplők számára felkínálta volna annak lehetőségét, hogy a további költségek teljes mértékben megtérülhetnek ([83]).

(133) A Bíróság nemrégiben megerősítette az állami források vizsgálatának differenciált megközelítését. Az *ENEA S.A.* ügyben a Bíróság úgy határozott, hogy egy olyan nemzeti intézkedés, amely mind a magán, mind az állami vállalkozások számára a kapcsolt energiatermelésből származó villamos energia átvételére vonatkozó kötelezettséget ír elő, nem minősül állami beavatkozásnak vagy állami forrásból történő beavatkozásnak, ha az átvételi kötelezettségből származó többletköltségek nem terhelhetők tovább teljes mértékben a végfelhasználókra, és finanszírozásukra nem az állam által előírt kötelező hozzájáruláson vagy egy teljes kompenzációs mechanizmuson keresztül kerül sor ([84]).

(134) A fenti elvek fényében annak vizsgálata céljából, hogy a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondatából eredő teljes mentesség finanszírozása állami forrásokból történik-e, különbséget kell tenni a teljes mentesség 2011. évi finanszírozása és a mentesség 2012–2013. évi, azaz a 19. § szerinti pótdíj bevezetését követő időszakban történő finanszírozása között.

5.1.4.1. ***Az állami forrásokból történő finanszírozás a 19. § szerinti pótdíj BNetzA általi bevezetése után (2012–2013-ban)***

(135) Az e határozat 2.4. szakaszában leírt, a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hatodik és hetedik mondatában előírt kompenzációs mechanizmus alapján a BNetzA a 2011. december 14-i hatósági határozatában arra kötelezte a DSO-kat, hogy a 19. § szerinti pótdíjat beszedjék a végfelhasználóktól, és havonta továbbítsák a pótdíjból származó bevételt a TSO-knak.

(136) Az eljárás megindításáról szóló határozat (49)–(84) preambulumbekezdésében a Bizottság ismertette, miért véli úgy, hogy a teljes mentességet állami forrásból származó finanszírozásnak kell tekinteni. Ezek az okok a következőképpen foglalhatók össze:

a) a teljes mentesség az állam politikájának felel meg;

b) a hálózatüzemeltetők jogszabályban biztosított garanciát kapnak arra, hogy a teljes mentességből származó bevételkiesést a rendszerhasználók villamosenergia-fogyasztására vonatkozó pótdíjon keresztül teljes mértékben kompenzálják számukra; ez azt jelenti, hogy a mentességet nem kell a saját forrásaikból finanszírozniuk;

c) a TSO-k megbízást kapnak a 19. § szerinti pótdíjból és a mentességből származó pénzmozgás kezelésére;

([80]) BGBl. I. 2633. o.
([81]) A Bíróság 2001. március 13-i ítélete, *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, 58. és 59. pont.
([82]) A Bíróság 2001. március 13-i ítélete, *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, 56. pont. Lásd továbbá a Bíróság 2008. július 17-i ítéletét, *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 74. pont, amelyben a Bíróság megjegyzi, hogy a *PreussenElektra* ügyben a vállalkozásokat nem az állam nevezte ki az állami források kezelésére.
([83]) A Bíróság 2013. december 19-i ítélete, *Association Vent de Colère*, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851, 34–36. pont.
([84]) A Bíróság 2017. szeptember 13-i ítélete, *ENEA*, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671, 30. pont.

d) a TSO-k nem használhatják fel szabadon a pótdíjból származó bevételt, mivel a 19. § szerinti pótdíjat a mentességből származó bevételkiesésre kell korlátozni; a pótdíjból származó további bevételt le kell vonni a következő években fizetendő pótdíjakból;

e) a 19. § szerinti pótdíj nem felel meg egy szolgáltatásért vagy áruért fizetett díjnak.

(137) A Bizottság nem osztja a mind Németország, mind pedig az érdekelt felek által kifejtett véleményt, miszerint a teljes mentesség nem tekinthető állami forrásból finanszírozottnak, mivel a mentességet finanszírozó pénzügyi források nem mennek keresztül az állami költségvetésen. Ahogyan az e határozat (125)–(129) preambulumbekezdésében is szerepel, a Bíróság több alkalommal is úgy határozott, hogy az állami forrás koncepciója akkor is teljesül, ha a támogatás finanszírozására magánforrásból kerül sor, amelyet az állam ír elő, és amelyet a jogszabályi rendelkezésekkel összhangban kell kezelni és szétosztani. A Bíróság szerint az ilyen finanszírozási program állami források továbbításával jár annak ellenére, hogy ezeket a forrásokat nem állami hatóságok, hanem az állam által kijelölt, az állami hatóságoktól független magánvállalatok kezelik.

(138) A Bizottság úgy véli, hogy a hálózati díjak fizetése alóli, 2012–2013. évi teljes mentességből származó bevételkiesést az állam által előírt kötelező hozzájárulásból finanszírozott teljes kompenzációs mechanizmussal teljes mértékben a végfelhasználókra terhelték.

(139) Az e határozat (35)–(39) preambulumbekezdéseiben leírtak szerint a 2012–2013 során hatályban lévő jogi keret olyan finanszírozási mechanizmust írt elő, amely kiegyenlítette volna az azon hálózatüzemeltető érő bevételkiesést, amelyhez a mentességet kapott alapterhelésű fogyasztók csatlakoztak. A TSO-k kötelesek voltak kompenzálni a DSO-kat a bevételkiesésükért, és elosztani egymás között ezt a további pénzügyi terhet. A BNetzA-nak az EnWG 29. §-ának (1) bekezdése és a 2011. évi StromNEV 30.§-a (2) bekezdésének 6) pontja alapján 2011. december 14-én elfogadott hatósági határozatával összhangban a TSO-k ezzel a pénzügyi teherrel szemben a 19. § szerint pótdíjon keresztül részesültek kompenzációban.

(140) A 19. § szerinti pótdíj a végfelhasználókra terhelt adójellegű járuléknak minősült. Ennek értelmében nem képezte az általános hálózatidíj-rendszer részét, ahogyan azt az érdekelt felek észrevételei sugallják. A BNetzA maga is kifejtette a 2011. december 14-i határozatában, hogy a 19. § szerinti pótdíjnak különleges célja volt, nevezetesen az, hogy kompenzálja a TSO-kat a bevételkiesésükért, és ezáltal nem felelt meg az általános hálózati díjnak, sokkal inkább a StromNEV 17. §-ának (8) bekezdése értelmében vett „*egyéb díjnak*” minősült, amelyet az általános hálózati díjaktól függetlenül kellett beszedni. Ezt megerősítették a német bíróságok is, valamint különösen a Szövetségi Bíróság, amely megállapította, hogy a 19. § szerinti pótdíj nem hálózati díjnak, hanem olyan pótdíjnak felelt meg, amelynek célja a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondatában előírt mentességből származó bevételkiesés fedezése volt (lásd az e határozat (52) és (53) preambulumbekezdését).

(141) A 19. § szerinti pótdíj az állam által előírt kötelező hozzájárulásnak felel meg. A pótdíjat a 2011. évi StromNEV írta elő, és az adminisztratív és szabályozói feladatokkal megbízott és a gazdasági ügyekért és energiáért felelős minisztérium felügyelete alatt álló, magas szintű szövetségi állami hatóság, a BNetzA kötelező erejű hatósági határozata vezette be. A BNetzA igazgatóját és igazgatóhelyetteseit a miniszter nevezi ki, tanácsa pedig a Bundesrat és a Bundestag képviselőiből áll ([85]).

(142) Továbbá a hatályos jogszabályokkal összhangban a hálózatüzemeltetők lettek kinevezve a 19. § szerinti pótdíj kivetésére és kezelésére. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bíróság többször is úgy határozott, hogy magánszervezeteket is ki lehet nevezni az állami források kezelésére. Az Essent ügyben hozott ítéletből következik továbbá, hogy nem csak egy szervezetet lehet kinevezni a pótdíjjal kapcsolatos adminisztráció elvégzésére.

(143) Egyrészt a DSO-k és a TSO-k kötelesek voltak kivetni és beszedni a 19. § szerinti pótdíjat a végfelhasználóktól, és a DSO-k kötelesek voltak továbbítani a 19. § szerinti pótdíjat a TSO-k részére.

(144) Másrészt a TSO-k a 19. § szerinti pótdíjból származó bevételt kizárólag az alapterhelésű fogyasztók számára a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata, valamint az e határozat (35) preambulumbekezdésében ismertetett kiegyenlítő mechanizmus szerint odaítélt mentességből származó bevételkiesés kompenzálására használhatták. Ezt bizonyítja a tény, hogy a 19. § szerinti pótdíj összege a teljes mentesség által előidézett pénzügyi igényekhez igazodott. Pontosabban az x évben a pénzügyi teher kompenzálásához szükséges összeget meghaladó bevétel az x+2 évben érvényes pótdíj csökkentéséhez vezetett (lásd a (39) preambulumbekezdést). A Bizottság ezért nem osztja Németország és az érdekelt felek azon véleményét, amely szerint a hálózatüzemeltetők a 19. § szerinti pótdíjból származó bevételt szabadon használhatták fel.

([85]) Lásd a szövetségi villamosenergia-, gáz-, távközlési, postai és vasúti hálózatokról szóló, 2005. július 7-i törvény 1., 3., 4. és 5. §-át (BGBl. I. 1970. o., 2009).

(145) A fentiek fényében megjegyzendő, hogy a 19. § szerinti pótdíj bevezetése garanciát jelentett a hálózatüzemeltetőknek arra nézve, hogy a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata szerint odaítélt mentességből származó bevételkiesésükért teljes kompenzációban részesülnek, és ezért az eltér mind a PreussenElektra, mind pedig az ENEA ([86]) ügyben foglaltaktól, amely esetekben az átvételi kötelezettséggel terhelt vállalkozásoknak a saját forrásaikból kellett fedezniük ezt a kötelezettséget, és azt nem terhelhették tovább az ügyfeleikre.

(146) E tekintetben nem elfogadható az érdekelt felek által bemutatott nézőpont, amely szerint a 19. § szerinti pótdíjat nem kellett kötelezően a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata szerinti mentesség finanszírozására fordítani. Valójában 2012-től a hálózati díjak alóli mentességet nem lehet a pontosan a mentesség által felmerülő pénzügyi igényeknek megfelelően kiszámított, 19. § szerinti pótdíjon keresztüli finanszírozástól eltérő módon finanszírozni.

(147) E tények alapján a Bizottság fenntartja azt a következtetését, miszerint az alapterhelésű fogyasztóknak a teljes mentesség formájában 2012–2013-ban nyújtott előnyt állami forrásokból finanszírozottnak kell tekinteni.

5.1.4.2. ***Az állami forrásokból történő finanszírozás a 19. § szerinti pótdíj bevezetése előtt (2011)***

(148) Míg a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata alapján bevezetett teljes mentesség 2011. január 1-jétől volt hatályos, a 19. § szerinti pótdíj csupán 2012. január 1-jén lépett hatályba (lásd az e határozat (40) preambulumbekezdését). Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság ezért megkérdőjelezte, hogy a 2011-ben odaítélt mentességek ugyanúgy állami forrásokból finanszírozottnak minősülnek-e, és felszólította Németországot, hogy bocsásson rendelkezésre további információt a teljes mentesség 2011. évi finanszírozásával kapcsolatban.

(149) A Németország által rendelkezésre bocsátott további információk alapján, valamint az érdekelt felek által benyújtott észrevételek figyelembevétele mellett a Bizottság úgy véli, hogy a 2011-ben érvényben lévő finanszírozási mechanizmus nem állami forrásokból származott.

(150) Ahogyan Németország kifejtette (lásd a (77) preambulumbekezdést), és ahogyan a BNetzA kifejezetten kijelentette a 2011. december 14-i hatósági határozatában, 2011-ben semmilyen kompenzációs és elszámolási mechanizmus nem volt hatályban. Pontosabban a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének hatodik és hetedik mondata még nem volt alkalmazandó. Ennek megfelelően a hálózati díjak alóli teljes mentesség miatt 2011-ben felmerülő bevételkiesés nem volt továbbterhelve a végfelhasználókra a teljes kompenzációs mechanizmus vagy – a 19. § szerinti pótdíj 2011. évi hiányában – az állam által előírt kötelező hozzájárulás révén.

(151) Ehelyett, ahogyan a 2011. december 14-i hatósági határozat előírja, a DSO-knak és a TSO-knak a teljes mentesség miatt 2011-ben felmerülő bevételkiesést saját forrásaikból kellett fedezniük.

(152) Ezt a bevételkiesést a 2011. évi ARegV szerint létrehozott szabályozói számláikon költségként tüntethették fel. A (47) preambulumbekezdésben foglaltakkal összhangban azonban a 2011-ben felmerülő bevételkiesést nem lehetett a 2011. évi hálózati díjak módosításával visszaszerezni, mivel azokat a díjakat előzetesen kellett meghatározni, és az év során később nem lehetett őket módosítani. A bevételkiesést – amennyiben annak kompenzációjára nem került sor más, 2011. évi bevételnövekedésből és ezáltal a TSO-k és DSO-k saját forrásaiból – a *Regulierungskonto*-n kellett vezetni. Ha a 2013-ban végződő szabályozási időszak végén a 2011-re vonatkozó bevételkiesést kompenzálták az adott szabályozási időszak többi évében felmerülő többletbevételek, akkor a bevételkiesés kompenzációjára nem került sor, és a bevételkiesést fedezték a TSO-k és DSO-k saját forrásai. A 2011. évi bevételkiesés kizárólag akkor vezethetett a következő szabályozási időszakban kompenzációhoz, ha a bevételkiesést nem lehetett beszámítani a 2013-ban végződő szabályozási időszakban keletkező további bevételekbe. Azonban még ebben az esetben sem volt garancia a teljeskörű kompenzációra. A kompenzáció szintje valójában más tényezőkön múlott, elsősorban a DSO-k és TSO-k eredményességén (vagy eredménytelenségén), mivel az ARegV nem a valós költségeken alapult, hanem egy eredményes vállalkozás ideális költségein.

(153) A hálózatüzemeltetők ennek értelmében nem rendelkeztek semmilyen garanciával a tekintetben, hogy a teljes mentességből származó 2011. évi bevételkiesésük kompenzálására sor kerül. Más szóval 2011-ben a hálózatüzemeltetőknek a saját forrásaikból kellett finanszírozniuk a teljes mentességet.

([86]) A Bíróság 2001. március 13-i ítélete, *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, valamint a Bíróság 2017. szeptember 13-i ítélete, *ENEA*, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671.

(154) A Bizottság ezért arra a megállapításra jutott, hogy az alapterhelésű fogyasztók számára a hálózati díjak alóli teljes mentesség formájában 2011-ben nyújtott előnyt a hálózatüzemeltetők saját forrásaiból kellett finanszírozni, és nem állami forrásokból finanszírozták ([87]).

5.1.5. A TAGÁLLAMOK KÖZÖTTI KERESKEDELEMRE GYAKOROLT HATÁS

(155) A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban a nemzeti intézkedés állami támogatásként való besorolása érdekében nem kell megállapítani, hogy a támogatásnak volt-e valós hatása a tagállamok közötti kereskedelemre, csak azt kell vizsgálni, hogy a támogatás képes-e hatást gyakorolni a kereskedelemre ([88]). Különösen, ha a tagállam által nyújtott támogatás valamely vállalkozás helyzetét megerősíti az Európán belüli kereskedelemben versenytársaival szemben, a támogatást olyannak kell tekinteni, mint amely érinti e kereskedelmet ([89]).

(156) Ahogyan a fentiekben is szerepel, az érintett vállalkozások túlnyomó többsége a vegyipar (beleértve az ipari gázok iparát), a papír-, a textil-, az acél-, a színesfémipar, az olajfinomítás és az üveggyártás területén aktív. Egyes kedvezményezettek szolgáltatóként adatközpontokat is működtetnek. Az áruk határokon átnyúló kereskedelmével ezen ágazatok mindegyike nyitott a tagállamok közötti kereskedelemre. Azzal, hogy az érintett vállalkozások mentességet kapnak a más tagállamok ugyanezen ágazataiban működő vállalkozások számára általában kötelező költségek (hálózati díjak) fizetése alól, a teljes mentesség megerősíti a mentességet élvező vállalkozások helyzetét a Közösségen belüli kereskedelmet folytató egyéb vállalkozásokhoz képest, ezért a hálózati díjak alóli teljes mentesség képes lehet arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre.

5.1.6. A VERSENYRE GYAKOROLT HATÁS

(157) Az állami intézkedés akkor tekinthető úgy, hogy torzítja a versenyt vagy azzal fenyeget, ha feltehetően javítja a kedvezményezett más versenytárs vállalkozásokkal szembeni versenypozícióját ([90]).

(158) A feldolgozóipari ágazatok, amelyekben a mentességet élvező vállalkozások jellemzően aktívak, valamint az adatközpontok piaca a verseny számára nyitott. A villamosenergia-költségek számos ágazatban a termelési költségek jelentős részét teszik ki, amit Németország is megerősített a 2013. december 6-i, a papír-, cement-, vegyiparral és az alumínium- és egyéb fémipari ágazatokkal kapcsolatos levelében. E tekintetben a hálózati díjak fizetése alóli teljes mentesség csökkenti a mentességet élvező vállalkozások termelési költségeit. Ennek értelmében képes arra, hogy javítsa a kedvezményezettek versenypozícióját a más tagállamokban működő versenytársakkal szemben. Szintén valószínű, hogy azon vállalkozásokkal szemben is javítja a versenypozíciójukat, amelyek éves villamosenergia-fogyasztása nem éri el a 10 GWh-t és a 7 000 óra teljes kihasználást, azonban amelyek ugyanabban az ágazatban aktívak. A teljes mentesség ezáltal a verseny torzításával fenyeget.

(159) Megjegyzendő, hogy sem a kereskedelemre gyakorolt hatás, sem pedig a versenyre gyakorolt torzító hatás nem zárható ki amiatt, hogy a villamosenergia-költségek Németországban más tagállamok villamosenergia-költségeihez képest állítólag magasabbak. A 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata a hálózati díjak fizetése alóli teljes mentességet biztosított az alapterhelésű fogyasztóknak. Ennek eredményeként ezek a fogyasztók semmilyen pénzügyi terhet nem viseltek a villamosenergia-hálózat használatából eredően, míg más tagállamok vállalkozásainak fizetniük kellett a hálózati díjakat. A Bíróság továbbá már úgy határozott, hogy az a körülmény, miszerint egy tagállam egy bizonyos gazdasági ágazatban a versenyfeltételeket egyoldalú intézkedésekkel úgy próbálja módosítani, hogy azok közeledjenek a más tagállamokban érvényesülőkhöz, nem szünteti meg ezeknek az intézkedéseknek a támogatási jellegét ([91]).

5.1.7. KÖVETKEZTETÉS A TÁMOGATÁS MEGLÉTÉRŐL

(160) A fentiek fényében a 2012–2013-ban érvényben lévő, a 10 GWh éves villamosenergia-fogyasztást meghaladó és a 7 000 óra teljes kihasználást elérő alapterhelésű fogyasztók számára biztosított, hálózati díjak alóli teljes mentesség állami támogatásnak minősül a tekintetben, hogy ezeket a fogyasztókat felmentette a villamosenergia-fogyasztásuk által előidézett hálózati költségek és a közzétett hálózati díjak 20 %-ának megfelelő minimális hozzájárulás fizetése alól.

(161) A hálózati díjak alóli, 2011-ben odaítélt mentesség finanszírozására nem állami forrásokból került sor, ezért nem minősül állami támogatásnak.

([87]) A Bíróság 2001. március 13-i ítélete, *PreussenElektra*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160, valamint a Bíróság 2017. szeptember 13-i ítélete, *ENEA*, C-329/15, ECLI:EU:C:2017:671.
([88]) A Bíróság 2013. május 8-i, egyesített ügyekben hozott ítélete, *Libert és társai*, C-197/11 és C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, 76. pont.
([89]) A Bíróság 2013. május 8-i, egyesített ügyekben hozott ítélete, *Libert és társai*, C-197/11 és C-203/11, ECLI:EU:C:2013:288, 77. pont.
([90]) Lásd a Bíróság 1980. szeptember 17-i ítéletét, *Philip Morris*, 730/79, ECLI:EU:C:1980:209, 11. pont.
([91]) A Bíróság 2005. március 3-i ítélete, *Wolfgang Heiser kontra Finanzant Innsbruck*, C-172/03, ECLI:EU:C:2004:678, 54. pont.

5.2. *JOGELLENESSÉG*

(162) Az intézkedés végrehajtás előtti közlésének elmulasztásával Németország nem tett eleget a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti kötelezettségeinek. A támogatási intézkedés ezért jogellenes állami támogatásnak minősül.

5.3. *A BELSŐ PIACCAL VALÓ ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉG*

(163) Az alábbi összeegyeztethetőségi vizsgálat a 2012–2013-ban az alapterhelésű fogyasztók számára odaítélt teljes mentesség csupán azon részére terjed ki, amely támogatásnak minősül (lásd a (160) preambulumbekezdést).

(164) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság kétségbe vonta, hogy az alapterhelésű fogyasztók számára biztosított, a hálózati díjak fizetése alóli teljes mentesség összeegyeztethető lenne a belső piaccal. Ennek megfelelően a Bizottság felszólította Németországot, hogy nyújtson be további észrevételeket a teljes mentesség belső piaccal való összeegyeztethetősége tekintetében.

(165) Németország állítása szerint a teljes mentesség a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) vagy c) pontja alapján tekinthető összeegyeztethetőnek, mivel az alábbi célokat szolgálta:

— a villamosenergia-ellátás biztonságának biztosítása;

— a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításának megkönnyítése;

— a hálózati rendszerhez való hozzáférés rendszerének kialakítása a rendszer felhasználóinak megkülönböztetése nélkül a 2009/72/EK irányelv 32. cikkével összhangban;

— annak biztosítása, hogy a hálózati díjak a tényleges költségeket tükrözzék, a 714/2009/EK rendelet 14. cikkével összhangban.

(166) Németország továbbá általánosságban úgy vélte, hogy a teljes mentesség megerősíti az európai ipar versenyképességét, és összhangban áll az EU azon céljával, hogy Európát újra iparosítsa.

5.3.1. ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉG A 107. CIKK (3) BEKEZDÉSÉNEK b) PONTJA ALAPJÁN

(167) Németország összeegyeztethetőséggel kapcsolatos első érve tekintetében megjegyzendő, hogy a teljes mentesség nem kapcsolódik semmilyen specifikus és konkrét „közös európai érdeket szolgáló fontos projekthez". Németország nem ismertetett olyan projektet, amelynek végrehajtását a hálózati díjak alóli teljes mentesség segítené. Németország szintén nem nyújtott be olyan információt, amely arra utalna, hogy a teljes mentesség Németország gazdaságának súlyos zavarát orvosolná. A teljes mentesség ezért nem indokolt a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján.

5.3.2. ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉG A 107. CIKK (3) BEKEZDÉSÉNEK c) PONTJA ALAPJÁN

(168) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése az állami támogatás tilalmának általános elvét írja elő az Unión belül. A Bizottság azonban közvetlenül a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján is összeegyeztethetőnek nyilváníthat egy támogatási intézkedést, ha az egy jól meghatározott közös érdeket szolgáló célkitűzés elérését célozza és azzal arányos ([92]), e cél eléréséhez szükséges, valamint a közös célkitűzés megvalósítása tekintetében kifejtett pozitív hatások ellensúlyozzák a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt negatív hatásokat.

(169) Az összeegyeztethetőséget a tagállamnak kell bizonyítania ([93]).

(170) mivel Németország azzal érvelt, hogy a teljes mentesség segített a megújuló forrásokból előállított villamos energia előállításának és az ellátás biztonságának előmozdításában, a Bizottság megvizsgálta, hogy a kérdéses intézkedés a környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatás ([94]) (a továbbiakban: EAG) alkalmazási körén belül van-e. Az EAG azonban nem tartalmaz olyan összeegyeztethetőségi szabályokat, amelyek az ellátás biztonságának biztosítását célzó intézkedésekre vonatkoznak. A megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítása tekintetében az iránymutatás csupán a megújuló forrásokból előállított villamos energiát termelő létesítményeknek nyújtott támogatásra vonatkozó összeegyeztethetőségi kritériumokról

([92]) A Bíróság 2009. január 14-i ítélete, *Kronoply kontra Bizottság*, T-162/06, ECLI:EU:T:2009:2, 65., 66., 74. és 75. pont; a Bíróság 1995. június 8-i ítélete, *Siemens kontra Bizottság*, T-459/93, ECLI:EU:T:1995:100, 48. pont.

([93]) A Bíróság 1993. április 28-i ítélete, *Olaszország kontra Bizottság*, C-364/90, ECLI:EU:C:1993:157, 20. pont; A Bíróság 2005. június 15-i ítélete, *Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság*, T-171/02, ECLI:EU:T:2005:219, 166–168. pont.

([94]) Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról (2008/C 82/01) (HL C 82., 2008.4.1., 1. o.).

rendelkezik (az EAG 1.5.6. szakasza). Ezek a kritériumok azonban nem kapcsolódnak olyan intézkedésekhez, mint a jelen esetben említett intézkedés, amely a villamosenergia-fogyasztók hálózati díjak alóli mentességéből áll annak érdekében, hogy arra „ösztönözze" őket, hogy csatlakoztatva legyenek a hálózathoz, hogy amikor a megújuló forrásokat használó létesítményekből származó villamos energia termelésére kerül sor, nagyobb legyen a valószínűsége annak, hogy a fogyasztók fogyasztanak villamos energiát. Az EAG nem alkalmazandó az itt vizsgált intézkedésre. A Bizottság ezért a teljes mentességnek a közvetlenül a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti összeegyeztethetőségét vizsgálta.

5.3.2.1. ***Közös érdekű célkitűzés és a támogatás megfelelősége***

5.3.2.1.1. **A hálózati díjakról szóló uniós jogszabályoknak való megfelelés**

(171) Ezzel az érvvel kapcsolatban az e határozat (85)–(121) preambulumbekezdésében szereplő megállapításokat kell figyelembe venni. Ahogyan a megállapítások is igazolják, a jogosult alapterhelésű fogyasztóknak 2011–2013 között biztosított teljes mentesség szelektív előnyt jelentett a tekintetben, hogy a villamosenergia-fogyasztásuk által előidézett hálózati költségek fizetése alól is felmentette őket. Ez nincs összhangban azzal a célkitűzéssel, amely annak biztosítására irányul, hogy a hálózati díjak a 714/2009/EU rendelet 14. cikkében előírtakkal összhangban tükrözzék a tényleges költségeket, valamint nem összeegyeztethető a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével sem. A Bizottság ezért nem osztja Németország véleményét, miszerint a hálózati díjak alóli teljes mentesség hozzájárul ezekhez a célokhoz, vagy szükséges lehet az európai jogszabályok alapján.

5.3.2.1.2. **Az ellátásbiztonság és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítása.**

(172) Németország állítása szerint a teljes mentesség három különböző módon járult hozzá az ellátás biztonságához és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításához (lásd a (165) preambulumbekezdést):

— Először azzal érvelt, hogy az alapterhelésű fogyasztók a 2011–2013 közötti időszakban, a hálózatstabilizáló intézkedések bevezetése előtt szükséges stabilitási szolgáltatásokat nyújtottak. Németország állítása szerint a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztók által biztosított folyamatos és állandó villamosenergia-fogyasztás tehermentesíti és stabilizálja a hálózatot. A mentességet élvező alapterhelésű fogyasztás kiszámíthatósága hozzájárulna a termelési kapacitás hatékony kihasználásához, míg a frekvencia- és feszültségzavarok csökkennének. Ez csökkentené a tartalékok és a kiegyenlítő szabályozási energia iránti igényt. Németország továbbá kifejtette, hogy a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztók gyakran a nagy erőművek közelében helyezkednek el. Ennek értelmében viszonylag alacsony a villamos energia átviteléhez szükséges távolság, ami csökkenti az átvitelnél jelentkező veszteségeket és a meddő teljesítmény biztosításához szükséges berendezések iránti igényt. Az érdekelt felek továbbá kiemelték, hogy az alapterhelésű fogyasztók gyakran bármilyen szerződés vagy kompenzáció nélkül vesznek részt a TSO-k ötlépcsős terheléscsökkentő tervében. Ezenkívül egyes érdekelt felek jelezték, hogy a végfelhasználóknak bizonyos technikai specifikációknak kell megfelelniük, ha csatlakozni akarnak a hálózathoz, és ez a feszültségszabályozás javítását célzó beruházásokat igényel, amelyekért nem kapnak visszatérítést.

— Németország továbbá azzal érvel, hogy a megújuló forrásokból előállított villamos energia egyre gyorsabb elterjedésének idején, a villamosenergia-rendszerre vonatkozó rugalmassági megoldások (pl. keresletoldali válaszintézkedés ([95])) kialakítása előtt hagyományos erőművekre volt szükség a hálózat biztonságos kezelésének biztosítása érdekében, mivel ezek az erőművek jelentős kiegészítő szolgáltatásokat nyújtottak a hálózat számára, és hogy a hagyományos erőművek meglétének megőrzése érdekében szükség volt az alapterhelésű fogyasztókra, különösen annak fényében, hogy egyre nő a megújuló forrásokból előállított villamos energia aránya.

— Ezzel egy időben Németország azt állítja, hogy az alapterhelésű fogyasztók általi stabil villamosenergia-vételezés biztosította, hogy a termelt, megújuló forrásokból előállított villamos energia fogyasztására mindig sor került, ami csökkentette a(z egyéb és költségesebb) hálózatstabilizáló intézkedések (korlátozások) bevezetésének szükségességét. Ez megkönnyítette az energetikai átállást, és hozzájárult a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításához.

(173) Általánosságban megjegyzendő, hogy az ellátás biztonságának biztosítására és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítására irányuló célkitűzések közös érdeket szolgáló célkitűzéseknek minősülnek ([96]).

([95]) A keresletoldali válaszintézkedés a végfelhasználók villamosenergia-használatában bekövetkező, a rendes fogyasztási mintájuktól eltérő változásokat jelenti, amelyeket a villamos energia árában bekövetkező változások idéznek elő (csökkentik a fogyasztásukat, ha az árak túl magasak, és növelik, ha az árak alacsonyak).

([96]) Az ellátás biztonságával kapcsolatban lásd a Szerződés 194. cikke (1) bekezdésének b) pontját és a 2009/72/EK irányelv 3. cikkének (11) bekezdését, valamint a C-105/12. – C-107/12. sz., *Staat de Nederlanden kontra Essent és társai* egyesített ügyekben 2013. október 22-én hozott ítélet (ECLI:EU:C:2013:677) 59. pontját; a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításával kapcsolatban lásd a Szerződés 194. cikke (1) bekezdésének c) pontját és a megújuló forrásokból előállított energia támogatásáról szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L 140., 2009.6.5., 16. o.), az EAG 48. bekezdését és a Németország által a megújuló energiából előállított energiára vonatkozó törvény, az EEG 2014 reformjával kapcsolatban nyújtott SA.38632. állami támogatásról szóló, 2014. július 23-i bizottsági határozat (231) preambulumbekezdését (HL C 325., 2015.10.2., 4. o.).

(174) Megjegyzendő azonban, hogy nem egyértelműen megállapítható, hogy a teljes mentesség hozzá tudna járulni és megfelelő lenne az ellátás biztonságával és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításával kapcsolatos célkitűzésekhez. Németország többek között nem bizonyította, hogy a teljes mentesség hozzájárulhatna és megfelelő lenne a célkitűzések megvalósításához. Amint alább kifejtésre kerül, a teljes mentesség ellentmondásos eredményekhez vezet az elért célkitűzések tekintetében, és akár még akadályozhatja is a vonatkozó célkitűzések megvalósítását.

5.3.2.1.2.1. *Az alapterhelésű fogyasztás akadályozhatja a megújuló forrásokból előállított villamos energia és az ellátás biztonságának előmozdítására irányuló célkitűzést*

(175) Annak bizonyítása érdekében, hogy a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata szerint odaítélt, hálózati díjak alóli teljes mentesség hozzájárulhatott és megfelelő volt az ellátás biztonságának 2011–2013 közötti biztosításához, Németország az alapterhelésű fogyasztók egyes jellemzőire hivatkozott, amelyek megkönnyítik a hálózatirányítást, és előnyösek minden rendszerhasználó számára: stabil és kiszámítható keresletük csökkenti az egyensúly helyreállítását célzó intézkedések, a tartalékok és a teher-újraelosztás iránti szükségletet. Továbbá azzal, hogy általában közelebb vannak az erőművekhez, kevesebb villamosenergia-veszteséget okoznak az átvitel során, és kevésbé igénylik a meddőteljesítmény-kompenzációs berendezéseket.

(176) Megjegyzendő, hogy ezek a tényezők csökkenthetik a villamosenergia-költségeket, megkönnyíthetik a hálózatirányítást, és közvetve tekinthetők úgy, hogy hozzájárulnak a TSO-knak az ellátás biztonságának biztosítására irányuló kötelezettségei teljesítéséhez. Azonban még ha feltételezzük is, hogy az egyéni hálózati díjak igazolására figyelembe vett jellemzők ismételten figyelembe vehetők a tekintetben, hogy a mentesség közös érdekű célkitűzést szolgálna, a mentesség semmi esetre sem lenne szükséges, nem járna további ösztönző hatással, és nem biztosítaná a támogatás arányosságát, ahogyan az alábbiakban részletesebben látható (5.3.2.2.–5.3.2.4. szakasz). Ezenkívül ahogyan az alábbiakban látható lesz, a mentesség és a mentesség megadására vonatkozó feltételek szintén akadályozhatják a Németország által 2013-ban az ellátás biztonságának előmozdítása érdekében bevezetett rugalmassági intézkedéseket (lásd a (179) preambulumbekezdést), és növelhetik a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításának költségeit (lásd a (181) preambulumbekezdést). Ezen okok miatt a mentesség nem tekinthető megfelelőnek az energiaellátás biztonságára és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítására irányuló célkitűzések tekintetében.

(177) Németország és az érdekelt felek azt is megemlítik, hogy a teljes mentesség hasznos lenne a frekvencia- és a feszültségszabályozás szempontjából.

(178) Megjegyzendő azonban, hogy a frekvencia- és feszültségszabályozás, amelyre Németország és az érdekelt felek hivatkoznak, nem az alapterhelésű fogyasztók, hanem a hagyományos erőművek által nyújtott szolgáltatásnak felel meg, amit mind Németország, mind pedig az érdekelt felek elismernek beadványaikban. Érvelésük szerint az alapterhelésű fogyasztókra a hagyományos erőművek életképességének fenntartása érdekében van szükség. Ezt az érvet a (183)–(188) preambulumbekezdés vizsgálja, és azokra a megállapításokra hivatkozik. Az ötlépcsős terheléscsökkentő tervhez való hozzájárulás tekintetében a (97) preambulumbekezdésben szereplő megfigyelésekre kell hivatkozni, amelyekben megállapítást nyer, hogy a teljes mentesség nem tekinthető az ötlépcsős terheléscsökkentő tervben való részvételért fizetett visszatérítésnek. Azokkal a berendezésekkel kapcsolatban, amelyeket az alapterhelésű fogyasztóknak telepíteniük kell, hogy megfeleljenek annak a követelménynek, miszerint az eltolódási tényezőnek + 0,9 és – 0,9 között kell maradnia, már megállapítást nyert, hogy ez a kötelezettség a hálózat biztonságos és rendes irányításának biztosítását célozza, és valamennyi fogyasztót terheli, amely a hálózathoz való hozzáférést kérelmezi, nem csak az alapterhelésű fogyasztókat (lásd a (99) és az azt követő preambulumbekezdéseket). Ennek értelmében ez aligha tekinthető az alapterhelésű fogyasztók mentességének indokaként.

(179) Megjegyzendő továbbá, hogy beadványaiban Németország jelezte, hogy a teljes mentesség csak átmeneti ideig, a villamosenergia-rendszer rugalmasabbá tételét célzó különböző intézkedések bevezetéséig (2011–2013 között) teremtett értéket az ellátás biztonsága szempontjából. Németország azonban már 2012-ben elfogadta a megszakítható terhelésekre vonatkozó szerződésekről szóló rendeletet (a továbbiakban: ABLAV-rendelet) ([97]), amely szerződések célja három gigawatt (GW) megszakítható terhelés vételezésére irányult a kereslet rugalmasságának növelése érdekében. A rendelet 2013-ban (a teljes mentesség utolsó évében) lépett hatályba, és a 2011. évi EnWG 13. §-a (4) bekezdésének a) pontján alapult. A cél az volt, hogy a hálózatüzemeltetők számára elérhetővé váljanak a megszakítható terhelések az olyan helyzetek orvoslása érdekében, amikor túl nagy a kereslet a rendelkezésre

([97]) BGBl. I. 2998. o.

álló termeléshez képest. Az ilyen helyzetek gyakrabban előfordulnak a megújuló (időszakosan rendelkezésre álló) erőforrások nagy aránya esetén, mivel a szél vagy napsugárzás hirtelen leesése a termelés hirtelen csökkenéséhez vezet. Előfordulhat az is, hogy a szél- és napenergia alacsonyabb a kezdetben az időjárás-előrejelzés alapján vártnál. Megfigyelhető azonban, hogy az alapterhelésű fogyasztók számára biztosított teljes mentesség valójában arra ösztönzi ezeket a fogyasztókat, hogy ne kínáljanak az ABLAV-rendelet szerinti megszakítható terhelést, mivel akkor nem érnék el a 7 000 óra teljes kihasználást, így a mentesség az ellátás biztonságát célzó másik intézkedés célkitűzéseivel megy szembe. 2013-ban ezért a teljes mentesség az energiaellátás biztonságát biztosító másik intézkedést akadályozta azzal, hogy nem ösztönözte az alapterhelésű fogyasztókat a megszakítható terhelés biztosítására.

(180) Németország továbbá azzal érvelt, hogy a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztás hozzájárulna a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításához azzal, hogy csökkenti ennek költségeit. Németország többek között jelezte, hogy az alapterhelésű fogyasztók általi stabil villamosenergia-vételezés biztosította, hogy a termelt, megújuló forrásokból előállított villamos energia fogyasztására mindig sor került, ami csökkentette a megújuló forrásokból előállított villamos energiát előállító létesítmények korlátozása és kompenzációja iránti igényt csökkenés esetén.

(181) Megjegyzendő, hogy a megújuló forrásokból előállított villamos energiát termelő létesítményekkel párosult tároló létesítmények 2011–2013 közötti hiányában, valamint a rugalmas kereslet és a megújuló forrásokból előállított villamos energia bősége idején a fogyasztást növelő ösztönzők nélkül az alapterhelésű fogyasztás megléte valóban közvetve csökkentheti annak valószínűségét, hogy a megújuló forrásokból előállított villamos energiát termelő létesítményeket korlátozni kelljen. A mentesség ezért tekinthető a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítása megkönnyítésének. A mentesség azonban közvetve növeli a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításának költségeit. Ugyanis, ha a megújuló forrásokból előállított villamos energia a szél- vagy napenergia hirtelen csökkenése miatt nem elérhető, a megújuló forrásokból előállított, időszakosan rendelkezésre álló villamos energia termelésének hirtelen csökkenése esetén a mentesség miatt rugalmatlan alapterhelésű fogyasztók a hagyományos erőművek, elsősorban a szén- vagy gáztüzelésű erőművek működésének fokozását teszik szükségessé a keresletük fedezése érdekében. Ez tekinthető a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítására irányuló költségek növekedésének.

(182) Végezetül megjegyzendő, hogy a mentességet az alapterhelésű fogyasztók az elhelyezkedésüktől függetlenül kapják meg. Ahogyan azonban a 2012. évi tanulmány rámutat (2.3. szakasz), a hálózaton bizonyos körülmények között torlódás következhet be, mivel például az északon előállított villamos energia meghaladja az átviteli kapacitást, amely a villamos energia délre, azaz a fogyasztási pont helyszínére szállításához szükséges. Ez a torlódás összefüggésben lehet az erős széljárással. A 2012. évi tanulmány ugyanis olyan forgatókönyvet tartalmaz (2.3. ábra), amelyben erős széljárást szimulálnak a potenciális hálózati szűk keresztmetszetek azonosítása érdekében. Ilyen helyzetben korlátozni kell azokat az erőműveket, amelyek a szűk keresztmetszet előtt helyezkednek el, és fokozni kell azok működését, amelyek a szűk keresztmetszet után találhatók. A teher-újraelosztásra irányuló intézkedések magukban foglalják a termelésüket csökkentő és a termelésüket növelő erőművek kompenzációját is. Ha az alapterhelésű fogyasztó a szűk keresztmetszet után helyezkedik el, nem csökkenteni, hanem növelni fogja a megújuló forrásokból előállított villamos energia támogatásának költségeit. Mivel a teljes mentesség megadása független volt területi szempontoktól és hálózati szűk keresztmetszetektől, a mentesség növelheti a megújuló forrásokból előállított villamos energia terjesztésének költségeit.

5.3.2.1.2.2. *Nem világos a kapcsolat a teljes mentesség és az ellátás biztonsága között*

(183) Németország továbbá azt állította, hogy a mentesség (közvetve) hozzájárul az ellátás biztonságához, mivel biztosítja az állandó fogyasztás meglétét, amely önmagában a hagyományos termelési kapacitás előfeltétele, ami véleménye szerint nem csupán a hálózatstabilizáló szolgáltatások biztosítása, hanem a megújuló forrásokból előállított villamos energia alapján egyre inkább rugalmas és decentralizált termelési kapacitással jellemzett piaci környezet villamosenergia-keresletének való megfelelés érdekében is szükséges. Németország és számos érdekelt fél azt állította, hogy a hagyományos (szinkron generátorokkal ellátott) erőművek fontos hálózati szolgáltatásokat nyújtanak, amelyekre a hálózatüzemeltetőknek szükségük van a hálózat működtetéséhez, ezek elsősorban a feszültség- és a frekvenciaszabályozást jelentik. Érvelésük szerint, ha a hagyományos erőművek nem működnek folyamatosan, ezeket a rendszerszolgáltatásokat nehezebb és minden esetben drágább megszerezni (például a nagyobb tartalék iránti igény miatt). A hagyományos erőművek azonban csak akkor tudnak folyamatosan működni, ha elegendő az előállított villamos energia fogyasztása iránti állandó kereslet. Németország pontosabban azt állítja, hogy a 2012. évi tanulmány szerint Németországnak a következő években 8–25 GW-os hagyományos erőműre lenne szüksége a biztonságos hálózatirányítás biztosításához, és azzal érvelt, hogy a hagyományos erőművek fenntartása érdekében állandó és stabil keresletre van szükség.

(184) Megjegyzendő egyrészt, hogy a 2012. évi tanulmány elkészítésére a teljes mentesség bevezetése után került sor, ami miatt a tanulmány nem tudja megmutatni a teljes mentességnek az érintett hagyományos erőművek életképességének biztosítása terén játszott szerepét. Továbbá, ahogyan a későbbiekben látható lesz, a mentességnek az ellátás biztonságához való hozzájárulása nem állapítható meg.

(185) A 2012. évi tanulmány másrészt nem hivatkozik arra, hogy bizonyos szintű minimális állandó fogyasztást kellene biztosítani, Németország pedig nem jelezte, milyen kapcsolat van az alapterhelésű fogyasztók és a minimális hagyományos termelési igények között. Németország csupán azt fejtette ki, hogy az alapterhelésű fogyasztók a folyamatos vételezésükkel ösztönzőleg hatottak a hagyományos erőművek piacon maradására. A 2012. évi tanulmány azonban különbséget tesz a hagyományos alaperőművek (pl. nukleáris erőművek, folyóvízi erőművek és lignittüzelésű erőművek) és a rugalmasabb hagyományos erőművek között. A minimális termelési igény mindkét termelési típusra vonatkozik. Németország és a harmadik felek azonban nem különböztetik meg ezt a két típust az érveléseikben, és nem fejtik ki, hogy az alapterhelésű fogyasztás hogyan kapcsolódik mindkét termeléstípushoz. Amikor a hagyományos erőművekre hivatkoznak, akkor valójában csak az alaperőművekről beszélnek, mivel az állandó előállítást és a hasonlóan állandó fogyasztás iránti igényt említik. Ezzel ellentétben a 2012. évi tanulmány egyértelművé teszi, hogy a szükséges hagyományos termelés nem lehet csupán alapterhelésű. A 2012. évi tanulmány valójában a rendszer rugalmassági igényeit és a termelés módosításához és a változásokhoz való alkalmazkodásához szükséges időt emeli ki. Nem könnyű belátni, milyen kapcsolat van a rugalmas erőművek és az alapterhelésű fogyasztók között. Valóban, ahogyan az a (96) preambulumbekezdésben is szerepel, az olyan hagyományos erőművek, amelyek működése nem fokozható gyorsan, például a gázturbinák esetében az alapterhelésű fogyasztók nem minősülnek a piacon maradás ösztönzőinek, mivel jövedelmezőségük azzal függ össze, hogy a rendszer nagyobb mértékű terhelése idején lehetőségük van-e magasabb villamosenergia-árakat elérni.

(186) Továbbá az az állítás, amely szerint a mentesség azért járul hozzá az ellátás biztonságához, mert segít a hagyományos (alapterhelésű) erőművek meglétének biztosításában, önmagába visszatérő érvelésen alapul: Mivel az alapterhelésű fogyasztók folyamatos villamosenergia-ellátást igényelnek, ők maguk felelősek a 2012. évi tanulmányban azonosított minimális termelés egy részéért. Azzal, hogy azt állítják, az alapterhelésű fogyasztókra az erőművek működtetése miatt van szükség, Németország és az érdekelt felek önmagába visszatérő érvelést használnak, mivel ezekre az erőművekre az alapterhelésű fogyasztók saját keresletének fedezése miatt van szükség. Ez az érv nem támaszthatja alá azt a nézetet, miszerint a teljes mentesség az ellátásbiztonság elérésének megfelelő eszköze.

(187) Végezetül megjegyzendő, hogy Németország és az érdekelt felek érvelése azon a feltételezésen alapul, hogy az alapterhelésű fogyasztók meghatározóak az erőművek által termelt villamos energia vételezésének és az erőművek életképességének biztosítása érdekében.

(188) A 2012. évi tanulmány azonban arra mutat rá, hogy az alapterhelésű fogyasztók létezése nem elegendő az alaperőművekből való állandó vételezés és az erőművek életképességének biztosításához. A 2012. évi tanulmány első oldalán megfigyelhető, hogy a megújuló forrásokból előállított villamos energiát termelő létesítmények folyamatos terjedése és a megújuló forrásokból előállított villamos energia elsőbbségi lehívása a hagyományos erőművek (beleértve az alaperőműveket) általi villamosenergia-ellátás csökkenéséhez vezetett. Németország továbbá maga is elismeri, hogy amikor alacsonyabb a kereslet, és magas a megújuló forrásokból előállított villamos energia termelésének aránya, az alapterhelésű fogyasztók az elsőbbségi lehívás és hozzáférés miatt megújuló forrásokból előállított villamos energiát fogyasztanak ahelyett, hogy a hagyományos alaperőművek által szolgáltatott villamos energiát használnák. Ez rámutat arra, hogy az alapterhelésű fogyasztók általi fogyasztás nem biztosítja a hagyományos alaperőművek életképességét, és nem teszi feleslegessé a rendszerstabilizáló intézkedéseket (a tartalékokra vonatkozó magasabb szintű követelmények, az erőművek működésének gyors fokozása a megújuló energia termelésének csökkenése esetén stb.), amelyekről Németország és az érdekelt felek azt állítják, hogy a hagyományos erőművek folyamatos működésével megspórolhatók lennének.

5.3.2.1.2.3. *A támogatásnak az ellátásbiztonság biztosításával és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításával kapcsolatos megfelelőségére vonatkozó következtetések*

(189) A fentiek alapján a Bizottság megállapítja, hogy Németország nem bizonyította, hogy a teljes mentesség hozzájárulhatott és megfelelő lett volna az ellátásbiztonság biztosításához vagy közvetve a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításához.

(190) Még ha feltételezzük is, hogy az alapterhelésű fogyasztók hálózati díjak alóli teljes mentessége megfelelő lett volna ahhoz, hogy hozzájáruljon az ellátásbiztonság biztosításának céljához és közvetve a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításához, továbbra is ellenőrizni kell, hogy szükséges-e e célok eléréséhez, ösztönző hatással van-e, arányos-e, és hogy az intézkedés negatív hatása kisebb-e a pozitív hatásánál. Az alábbiakban látható, hogy ezen követelmények nem teljesülnek. Ez az indoklás másodlagos, mivel a Bizottság úgy véli, hogy a támogatás már pusztán azért sem tekinthető összeegyeztethetőnek, mert valójában nem alkalmas arra, hogy közös érdeket szolgáló célhoz járuljon hozzá.

5.3.2.1.3. **Az európai ipar versenyképessége**

(191) Németország kiemelte, hogy a nukleáris energia kivezetésére és a megújuló forrásokból előállított villamos energia arányának növelésére irányuló döntés a villamosenergia-költségek növekedését vonja maga után (mind a villamosenergia-előállítással, mind pedig a villamosenergia-átvitellel kapcsolatos költségek terén), ami a megújuló energiával kapcsolatos politikákból származó jóval kevesebb költséggel szembesülő, más tagállamokban működő versenytársakhoz képest különösen az olyan villamosenergia-igényes iparágakat sújtja, mint a papír-, a cement-, a vegyipar, az alumíniumipar, valamint egyéb színesfémipari ágazatok. A mentesség egyenlő feltételeket teremtene.

(192) Megjegyzendő azonban, hogy a mentesség nem teremt egyenlő feltételeket, és nem kapcsolódik a megújuló energiával kapcsolatos szakpolitikák által előidézett költségekhez. Az alapterhelésű fogyasztók egyéni költségeivel megegyező hálózati díjak alóli teljes mentesség valójában az összes hálózati költség alól mentesíti a német alapterhelésű fogyasztókat, beleértve az alapterhelésű fogyasztót a legközelebbi alaperőművel összekötő hálózati útvonal költségeit. Ezek a költségek nem kapcsolódnak a megújuló energiával kapcsolatos szakpolitikákhoz, és azoknak a költségeknek felelnek meg, amelyeket a más tagállamokban működő versenytársaknak a rendes termelési költségeik részeként kell fizetniük, és amelyeket a németországi fogyasztóknak és versenytársaknak a 19. § szerinti pótdíjon keresztül kell kompenzálniuk.

(193) Végezetül megjegyzendő, hogy az érintett fogyasztók versenyképességét javítani kívánó teljes mentesség ellentétesnek tűnik a 714/2009/EK rendelet 14. cikkével, mivel nem tükrözi a költségeket, és a 2009/72/EK irányelv 32. cikkével, mivel nincs összhangban a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével. A jogalkotó vagy a kormány által meghatározott, hálózati díjak alóli mentesség továbbá ellentétesnek tűnik a 2009/72/EK irányelv 37. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt elvvel, amely előírja, hogy a díjakat a szabályozó szervnek kell meghatároznia.

(194) A fenti okok miatt megállapítható, hogy az érintett alapterhelésű fogyasztók által előidézett egyéni költségeknek megfelelő hálózati díjak alóli teljes mentesség a kedvezményezettek versenyképességének megerősítésére irányuló cél tekintetében nem képes hozzájárulni egy közös érdeket szolgáló célkitűzéshez.

5.3.2.2. ***A teljes mentesség szükségessége***

(195) Mindenesetre, ahogyan az alábbiakban is látszik ((197)–(199) preambulumbekezdés), még ha feltételezzük is, hogy Németország bizonyította, hogy a teljes mentesség hozzájárulna és megfelelő lenne a megújuló forrásokból előállított villamos energia közvetett előmozdításához és az ellátás biztonságához, az nem bizonyított, hogy a teljes mentességre 2012–2013 között szükség volt e célok elérése érdekében. Csak akkor lenne ez a helyzet, ha Németország bizonyította volna, hogy a teljes mentesség az alapterhelésű fogyasztás fenntartásához és az alapterhelésű fogyasztók hálózatról való lecsatlakozásának megakadályozásához volt szükséges.

(196) Ahogyan azonban az alábbi tényezők mutatják, Németország nem bizonyította, hogy a teljes mentesség nélkül az alapterhelésű fogyasztók elhagyták volna a nyilvános hálózatot, és közvetlen vezetéket építettek volna az erőműhöz, vagy önellátókká váltak volna. Németország továbbá nem bizonyította, hogy a teljes mentesség nélkül az érintett kedvezményezettek módosították volna a fogyasztási mintájukat, és változó, kiszámíthatatlan terhelési profillal rendelkeztek volna.

A teljes mentességre nem volt szükség annak elkerüléséhez, hogy az alapterhelésű fogyasztók közvetlen vezetéket építsenek ki

(197) Németország nem bizonyította, hogy ha a mentességben részesülő alapterhelésű fogyasztók az EnWG 24. §-ának megfelelően továbbra is egyéni hálózati díjat fizetnének, akkor többé nem járulnának hozzá a közös érdeket szolgáló célkitűzéshez (a hálózat stabilizálása és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítása), mivel közvetlen vezetéket építenének az erőműhöz.

(198) Ez rendkívül valószínűtlennek tűnik, mivel az egyéni hálózati díjak kiszámítása a „fizikai elérési út” módszeren alapul, amely az alapterhelésű fogyasztó hálózathoz való csatlakozási pontja (vételezési pont) és a legközelebbi alaperőmű közötti hálózati útvonal használatával kapcsolatos költségeken alapszik. Ennek értelmében az egyéni hálózati díjak azokat a költségeket tükrözik, amelyek az alapterhelésű fogyasztó alapterhelési keresletének megfelelő legközelebbi alaperőműhöz vezető közvetlen vezeték építésével járnának. Mivel a költségek egyenlőek,

az alapterhelésű fogyasztó továbbra is a hálózathoz fog csatlakozni, ahelyett, hogy hosszadalmas és bizonytalan engedélyeztetési eljárásba kezdene. Tekintettel arra, hogy a közvetlen vezeték számos esetben olyan ingatlanokon menne keresztül, amelyek nem az alapterhelésű fogyasztó tulajdonában állnak, számos engedélyre és jóváhagyásra lenne szükség, és ezeket nehéz megszerezni, mivel az emberek általában a villamosenergia-vezetékek ellen vannak. A legtöbb esetben ráadásul az egyéni hálózati díjak valójában alacsonyabbak a közvetlen vezeték építésével járó költségeknél. A közvetlen vezeték az érintett alapterhelésű fogyasztó számára jelentős beruházási költségekkel járna, a vezeték megépítése pedig hosszadalmas és költséges engedélyeztetési eljárásokat igényelne. A vezeték állandó költségeit egyetlen felhasználónak kellene viselnie, míg a „fizikai elérési út" módszerrel csupán az állandó költségek rá eső részét kell fizetnie.

A teljes mentességre nem volt szükség annak elkerüléséhez, hogy az alapterhelésű fogyasztók önellátók legyenek

(199) Németország nem bizonyította azt sem, hogy ha a teljes mentesség kedvezményezettjeinek az EnWG 24. §-ával összhangban egyéni hálózati díjat kellene fizetniük, akkor felmerülne annak kockázata, hogy önellátóvá váljanak. Németország nem nyújtott be olyan dokumentumot, amely azt a tendenciát mutatná, hogy az alapterhelésű fogyasztók a teljes mentesség bevezetése előtt az egyéni hálózati díjak miatt önellátóvá váltak volna. Ellenkezőleg, a Németország által benyújtott adatok azt mutatják, hogy a teljes mentesség nincs hatással arra, hogy az alapterhelésű fogyasztók az önellátásra való átállás mellett döntenek-e. Németország a 2013–2015 közötti (azaz a teljes mentesség utolsó évére és az egyéni hálózati díjak alkalmazásának két évére vonatkozó időszak) villamosenergia-fogyasztás tíz legnagyobb kedvezményezettjére vonatkozó adatokat mutatott be. Ezen adatok szerint a tíz vállalkozásból hat nem rendelkezett 2013-ban önellátó létesítménnyel, és a hálózati díjak ismételt bevezetését követően nem szereztek önellátó létesítményt ([98]). A másik négy vállalatra ([99]) vonatkozó adatok szerint az egyik vállalat teljes mértékben betáplálja a hálózatba a termelt villamos energiát. A fennmaradó három vállalat már 2013-ban is rendelkezett önellátó létesítményekkel, és továbbra is azokat használta a 2013–2015 közötti időszak során, az egyiknél csökkenő, a másiknál növekvő, a harmadiknál pedig stabil tendencia volt kimutatható. Ez megerősíti azt, hogy a teljes mentességre nem volt szükség az önellátás elkerülése érdekében, és hogy az alapterhelésű fogyasztók más tényezők alapján döntöttek az önellátó modell mellett. Ezt Németország is megerősítette az SA.46526 (2017/N) számú állami támogatással kapcsolatos észrevételeiben ([100]), amelyekben Németország egyrészt jelezte, hogy az energiaigényes ágazatokban ([101]) az önellátó megoldásokat a fűtési követelményekkel, a hulladékgázokkal és a termelési maradékanyagokkal kapcsolatos szinergiák vezérlik, nem pedig a Németországban a fogyasztók által a megújuló forrásokból előállított villamos energia támogatása érdekében fizetett villamosenergia-díjak (az ún. EEG-pótdíj) ([102]) megfizetésének elkerülése. Németország továbbá rámutatott arra, hogy az EEG-pótdíj 2011–2014 közötti jelentős megnövekedése ellenére (az EEG-pótdíj 2013-ban magasabb volt, mint a villamos energia nagykereskedelmi ára) az önellátáshoz folyamodó négy fő ágazatban (papíripar, vegyipar, acélgyártás, olajfinomítás) az önellátás stabil maradt a 2010–2014 közötti időszakban ([103]).

A hálózat stabilitásához való állítólagos hozzájárulást már figyelembe veszik az egyéni hálózati díjak.

(200) A teljes mentesség igazolása érdekében Németország az alapterhelésű fogyasztás stabilitását és kiszámíthatóságát a hálózatirányítás és ezáltal közvetve az ellátásbiztonság megkönnyítésének fontos elemeként említi.

(201) Megjegyzendő azonban, hogy mindezen tényezőket már az egyéni hálózati díjak kiszámítása során figyelembe vették, mivel ez a számítási mód csak az alapterhelésű fogyasztó és a keresletét fedezni képes, legközelebbi alaperőmű közötti hálózati kapcsolattal összefüggő költségeket terheli az egyes alapterhelésű fogyasztókra. A kiegyenlítő szabályozási energia költségei egyébként sem szerepelnek sem az általános hálózati díjakban, sem pedig az egyéni hálózati díjakban. A különböző tartalékokra vonatkozó költségek és az újbóli teherelosztási költségek nem képezik az egyénileg kiszámított hálózati díjak részét, és a villamosenergia-átvitelből származó energiaveszteség az igénybe vett hálózatrésszel arányosan van elosztva. A meddőteljesítmény-kompenzációs berendezések iránti kisebb igény is figyelembevételre kerül, mivel ezek a berendezések csak akkor képezik az egyéni hálózati díjak kiszámításának részét, ha az alaperőmű és az alapterhelésű fogyasztó közötti hálózati útvonalon helyezkednek el.

([98]) Ezek a vállalatok a/az […] és a/az […] ágazathoz tartoztak.
([99]) Ezek a vállalatok a/az […] és a/az […] ágazathoz, valamint a/az […] iparhoz tartoztak.
([100]) A Bizottság 2017. december 19-i határozata az SA.46526 (2017/N) sz. állami támogatásról – Németország – Az EEG 2017 szerinti öntermelésre vonatkozó csökkentett pótdíj.
([101]) Németország jelezte, hogy a legtöbb alapterhelésű fogyasztó energiaigényes vállalkozás volt.
([102]) Lásd az SA.46526 sz. üggyel kapcsolatos bizottsági határozat (60) preambulumbekezdését.
([103]) Lásd az SA.46526 sz. üggyel kapcsolatos bizottsági határozat (61) preambulumbekezdését.

(202) mivel ez a számítás csak az alapterhelésű fogyasztó és a keresletét fedezni képes, legközelebbi alaperőmű közötti hálózati kapcsolattal kapcsolatos költségeket terheli az egyes hálózati fogyasztókra, meg kell állapítani, hogy az egyéni hálózati költségek már figyelembe veszik az alapterhelésű fogyasztók által a hálózatirányítás és közvetve az ellátásbiztonság terén előidézett előnyöket. Ezért nincs szükség támogatási intézkedésre a teljes mentesség formájában, és Németország nem terjesztett elő olyan tényezőt, amely arra utalna, hogy az egyéni költségeken alapuló hálózati díjakkal (például a „fizikai elérési út" módszer használatával) a kedvezményezettek változó és kiszámíthatatlan fogyasztási profillal rendelkező fogyasztókká válnának.

5.3.2.3. ***Ösztönző hatás***

(203) Németország továbbá nem bizonyította, hogy a hálózati díjak alóli teljes mentességnek ösztönző hatása lenne. A támogatásnak akkor van ösztönző hatása, ha olyan módon változtatja meg az érintett vállalkozások magatartását, hogy azok olyan többlettevékenységekbe kezdenek, amelyeket támogatás nélkül nem, vagy csak korlátozott mértékben, illetve másképpen végeznének.

(204) Az akta számos eleme azt mutatja, hogy az alapterhelésű fogyasztók több esetben azért kapták meg a teljes mentességet, hogy olyan fogyasztási mintájuk legyen, amely a rendes fogyasztási mintájuknak felel meg, mivel a gyártási folyamatuk állandó villamosenergia-fogyasztást igényel. Az alapterhelésű fogyasztókra vonatkozó egyéni hálózati díjak 2005 óta léteznek. Kezdetben ezek a hálózati díjak kizárólag a 7 500 óra teljes kihasználást elérő alapterhelésű fogyasztók számára voltak elérhetők. Ennek értelmében legalább azon alapterhelésű fogyasztók esetében, amelyek már részesültek az egyéni hálózati díjak előnyeiből, a teljes mentesség nem változtatott az egyéni hálózati díjak alkalmazása során tanúsított magatartásukon, és ezáltal nem volt ösztönző hatása. Az 2014-ben egyéni hálózati díjakra jogosult alapterhelésű fogyasztók száma rendkívül hasonló a 2011–2013 között mentességet kapott alapterhelésű fogyasztókéhoz, és a jelentkezők neve gyakran azonos. Ez is megerősíti, hogy a legtöbb alapterhelésű fogyasztó esetében a teljes mentesség nem módosította a magatartásukat ahhoz képest, ahogyan az egyéni hálózati díjak alapján jártak volna el. A német nemzeti bíróságok ugyanezekre a megállapításokra jutottak (lásd az (52) preambulumbekezdést). Végezetül a 2015. évi értékelési jelentés szintén rámutat arra, hogy számos hálózatüzemeltető megfigyelte, hogy az érintett alapterhelésű fogyasztók már ugyanolyan fogyasztási mintával rendelkeztek a teljes mentesség bevezetése előtt is ([104]).

5.3.2.4. ***Arányosság, a kereskedelmi feltételekre gyakorolt negatív hatás és az általános egyensúly***

(205) Még ha feltételezzük is, hogy egyes alapterhelésű fogyasztók esetében a mentesség megfelelő és a közös érdeket szolgáló célkitűzéshez szükséges volt, és ösztönző hatással rendelkezett, meg kell jegyezni, hogy a teljes mentesség nem volt arányos, és a támogatás negatív hatása jelentősebb volt a feltételezett pozitív hatásnál.

(206) Az arányosság megvalósulásához a teljes mentességnek arra az összegre kellett volna korlátozódnia, amely az érintett alapterhelésű fogyasztók magatartásának olyan megváltozásához szükséges, amely előnyös akár az ellátásbiztonság, akár a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítása szempontjából.

(207) Németország azonban nem bizonyította, hogy a teljes mentesség úgy lett megállapítva, hogy az alapterhelésű fogyasztók fogyasztási mintája megváltozásának ösztönzéséhez szükséges mértékre korlátozódjon, valamint hogy a teljes mentesség az alapterhelésű fogyasztók hálózatstabilitáshoz és -biztonsághoz való hozzájárulása megőrzésének legkevésbé torzító eszköze. E tekintetben egyes érdekelt felek azt állították, hogy annak érdekében, hogy biztosak legyenek abban, hogy elérik a 7 000 óra teljes kihasználást, munkavállalóiknak az idejük egy részét a fogyasztás nyomon követésére kellett fordítaniuk, és a folyamatos fogyasztás folyamatos gyártást és ezáltal a termék iránti kereslet csökkenésekor megnövekedett készleteket is magával vont. Ugyanezek az érdekelt felek azonban elismerték, hogy ezek a költségek az egyes vállalatok esetében eltérőek voltak. Ezért még ha feltételezzük is, hogy annak érdekében, hogy egyes alapterhelésű fogyasztók elérjék a 7 000 óra teljes kihasználást, további költségekkel kellett szembenézniük, nem volt garancia arra, hogy a mentesség minden esetben megegyezett volna a többletköltségek fedezéséhez szükséges összeggel, és Németország nem bizonyította, hogy ez így lett volna.

(208) Megjegyzendő továbbá, hogy az intézkedés az egyéni hálózati díjak kiszámításakor figyelembe vett mértéknél látszólag nem mozdítja elő jobban az ellátásbiztonságot. Az ilyen további hozzájárulás nem bizonyított. Mindenesetre mind Németország, mind az érdekelt felek elismerik, hogy a hozzájárulás nem számszerűsíthető.

(209) Megjegyzendő továbbá, hogy még ha feltételezhető lenne is, hogy az alapterhelésű fogyasztók az egyéni hálózati díjak megállapításánál már figyelembe vett hálózatstabilizáló hatáson felül hozzájárulnak az ellátásbiztonsághoz,

([104]) Lásd a 2015. évi értékelési jelentés 38. oldalát.

és ezáltal közvetve hozzájárulnak a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításához, Németország nem bizonyította, hogy a támogatás az e pozitív előnyök eléréséhez szükséges mértékre korlátozódik. 2015. évi értékelési jelentésében a BNetzA megjegyezte, hogy azon hálózatüzemeltetők körében, amelyek hálózatára alapterhelésű fogyasztók csatlakoztak, megoszlanak a vélemények a tekintetben, hogy az alapterhelésű fogyasztóknak van-e stabilizáló hatásuk, vagy nincs (lásd a jelentés 6. és 7. ábráját és a jelentés 38. oldalán található megállapításokat). Mivel a jelentés nem tesz különbséget, nem világos, hogy a stabilizáló hatásokat azonosító hálózatüzemeltetők esetében a vonatkozó hatások túlmutatnak az egyéni hálózati díjak kiszámításánál már figyelembe vett hatásokon. Az egyik TSO kifejtette, hogy az alapterhelésű fogyasztóknak a hálózatok stabilitásához való hozzájárulása a hálózat sajátos jellemzőin múlott: túlterheltség esetén az alapterhelésű fogyasztók veszélyeztették a hálózat stabilitását, míg alulterheltség esetén hozzájárultak ahhoz, tehát a hálózatstabilitás kulcsa valójában a rugalmas terhelés volt ([105]). Az alapterhelésű fogyasztók azonban jellegükből adódóan nem rugalmas, hanem stabil és rugalmatlan terhelést idéznek elő. Valóban, ha az alapterhelésű fogyasztók rugalmassági szolgáltatásokat kínálnának (például a fogyasztás csökkentése a hálózatüzemeltető kérésére), akkor többé nem felelnének meg az „alapterhelésű fogyasztó” definíciójának, mivel nem érnék el a 7 000 óra teljes kihasználást. Ez legalábbis megerősíti, hogy – feltételezve, hogy bizonyos körülmények között az alapterhelésű fogyasztók az egyéni hálózati díjak kiszámításánál figyelembe vettnél nagyobb mértékben hozzájárulnak a hálózat stabilitásához – az alapterhelésű fogyasztók stabilitáshoz való további hozzájárulása az adott helyzettől függne, és nem lehetne minden, 10 GWh fogyasztást meghaladó és 7 000 óra teljes kihasználást elérő alapterhelésű fogyasztó esetében automatikusan feltételezni. Hasonlóképpen nem feltételezhető az sem, hogy a hozzájárulás minden esetben biztosítaná a hálózati díjak alóli teljes mentességet.

(210) Németország és az érdekelt felek azon érvével kapcsolatban, miszerint a mentesség biztosítaná az alapterhelésű hagyományos erőművek meglétét, amelyek maguk is jelentős kiegészítőszolgáltatás-nyújtók, megjegyzendő, hogy az érvelés azon a feltételezésen alapszik, hogy a 2012. évi tanulmányban azonosított minimális termelési igények a németországi kereslettől függetlenül állandóak maradnának, ami nem így van. Épp ellenkezőleg, ahogyan az e határozat (93) preambulumbekezdésében is szerepel, a 2012. évi tanulmány (i) oldalán („Ergebniszusammenfassung” c. rész) hangsúlyozza, hogy a minimális termelés mértéke erőteljesen függ az aktuális helyzettől, különös tekintettel a megújuló energia előállítására, valamint a keresletoldali terhelésre. Németország nem bocsátott rendelkezésre olyan információt, amely azt bizonyítaná, hogy a teljes mentesség a hagyományos alaperőművek létezésének biztosításához állítólag szükséges alapterhelésű fogyasztásra korlátozódik, vagy hogy idővel sor kerülne a változó igényeknek való megfelelés érdekében a módosítására.

(211) Németország azzal érvelt, hogy nem lépne fel a kereskedelmi feltételekre vonatkozó indokolatlanul torzító hatás, mivel a versenyre gyakorolt hatás korlátozott lenne, hiszen az intézkedés jelentős mértékben hozzájárult az ellátásbiztonsághoz, és nehezen gyakorolt volna hatást a más tagállamok vállalkozásaival való versenyre, mivel Németországban más tagállamokhoz képest rendkívül magasak a villamosenergia-árak.

(212) Azonban az 5.3.2.1.–5.3.2.4. szakaszban található megállapítások alapján nem bizonyított, hogy a teljes mentesség megfelelő lenne az ellátásbiztonság eléréséhez és a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdításához, valamint, hogy szükséges lenne, és ösztönző hatással járna. Továbbá ahogyan az e határozat (205)–(210) preambulumbekezdésében látható, a támogatás nem korlátozódik a célkitűzések eléréséhez szükséges összegre, és túlkompenzációhoz vezet. A támogatás feltételezett pozitív hatása ezért rendkívül korlátozott, már ha létezik egyáltalán.

(213) Ezzel szemben úgy tűnik, hogy a teljes mentesség nincs összhangban a 2009/72/EK irányelv 32. cikkével és a 714/2009/EK rendelet 14. cikkével.

(214) A más tagállamokkal fennálló verseny torzításával kapcsolatban és Németország véleményével ellentétben ezek nem nevezhetők jelentéktelennek. Egyrészt az intézkedés teljes mértékben mentesíti a kedvezményezetteket a hálózati díjak fizetése alól, míg valamennyi versenytárs az alkalmazandó uniós jogszabályokkal összhangban továbbra is köteles hálózati díjakat fizetni az adott tagállamban. Ez jelentős torzító hatást gyakorolhat a versenyre, mivel, ahogyan Németország is rámutatott, a legtöbb kedvezményezett villamosenergia-igényes vállalkozás. A villamosenergia-költségek ezért jelentős szerepet játszanak a versenyképességükben. Másrészt az a körülmény, miszerint a villamosenergia-árak Németországban magasak, és jelentősen megnövelik a németországi villamosenergia-igényes vállalkozások termelési költségeit, nem bizonyított. Megjegyzendő azonban, hogy 2011–2013 között a németországi villamosenergia-igényes felhasználók alacsonyabb villamosenergia-adót, EEG-pótdíjat és CHP-pótdíjat fizettek.

(215) A fenti tényezők alapján megállapítható, hogy a támogatás negatív hatása meghaladja a feltételezett pozitív hozzájárulás mértékét, amelyet a megújuló forrásokból előállított villamos energia előmozdítása vagy az ellátásbiztonság terén nyújtott.

([105]) Lásd a 2015. évi értékelési jelentés 38. oldalát.

5.3.3. KÖVETKEZTETÉS

(216) A 2012-ben és 2013-ban nyújtott támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal.

6. **VISSZAFIZETTETÉS**

(217) A Szerződés és a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bizottság – amennyiben meggyőződött arról, hogy a támogatás összeegyeztethetetlen a belső piaccal – jogosult annak eldöntésére, hogy az érintett államnak meg kell-e szüntetnie vagy módosítania kell-e a támogatást ([106]). Szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata azt mutatja, hogy a Bizottság által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett támogatások esetében a támogatás eltörlése vonatkozásában a tagállamra kirótt kötelezettség célja a korábbi helyzet visszaállítása ([107]).

(218) A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy ez a célkitűzés akkor valósul meg, ha a kedvezményezett visszafizette a jogellenes támogatásként kapott összegeket, elveszítve így azt az előnyt, amelyet versenytársaival szemben élvezett a piacon, és visszaállt a támogatás juttatása előtti állapot ([108]).

(219) Az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet ([109]) 16. cikkének (1) bekezdése kimondja: „*Amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére […]*”.

(220) Így, tekintettel arra, hogy a kérdéses támogatás végrehajtása sérti a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdését, és a belső piaccal összeegyeztethetetlen, azt vissza kell fizettetni a kedvezményezettekkel az odaítélése előtti piaci helyzet visszaállítása érdekében. A visszafizettetés ezért arra az időszakra vonatkozik, amikor a kedvezményezett előnyben részesült, azaz arra az időtartamra, amely a támogatásnak a kedvezményezett részére történő rendelkezésre bocsátásával veszi kezdetét és a támogatás tényleges visszafizetésével fejeződik be; a visszafizettetendő összegek tartalmazzák a kedvezményezettnek történő rendelkezésre bocsátás napjától a tényleges visszafizetés időpontjáig esedékes kamatokat is.

(221) Azzal a néhány érdekelt fél által előterjesztett állítással kapcsolatban, miszerint a visszafizettetés a jogos érdekek védelmére vonatkozó elv megsértése lenne, meg kell állapítani, hogy a Bíróság többször úgy ítélte meg, hogy a jogos érdekek védelmére vonatkozó elvre történő hivatkozáshoz való jog bárkit megillet minden olyan helyzetben, amelyek kapcsán valamely uniós intézmény az általa tett meghatározott ígéretek tényénél fogva megalapozott várakozásokat keltett. Mindazonáltal, ha az elővigyázatos és körültekintő gazdasági szereplő számíthat az érdekeit esetleg érintő uniós intézkedés elfogadására, annak elfogadása esetén nem hivatkozhat az említett elvre ([110]). Az ítélkezési gyakorlat fényében a *PreussenElektra* ügyben hozott ítélet nem teremthetett jogos elvárásokat, mivel megkérdőjelezte annak lehetőségét, hogy magánszerveket bízzanak meg a támogatási program kezelésével, és adójellegű járulékokat és díjakat állami forrásnak minősítsenek. Az ítélet valójában egyetlen, a *Van Tiggele* ügyben ([111]) már azonosított, elszigetelt esetre vonatkozott. A Bizottság továbbá az állam által előírt pótdíj alapján finanszírozott számos programmal kapcsolatban állapította meg az állami támogatás meglétét ([112]).

([106]) Lásd a Bíróság 1973. július 12-i ítéletét, *Bizottság* kontra *Németország*, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13. pont.

([107]) Lásd a Bíróság 1994. szeptember 14-i ítéletét, *Spanyolország* kontra *Bizottság*, C-278/92, C-279/92 és C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, 75. pont.

([108]) Lásd a Bíróság 1999. június 17-i ítéletét, *Belgium* kontra *Bizottság* C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64. és 65. pont.

([109]) A Tanács (EU) 2015/1589 rendelete (2015. július 13.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 248., 2015.9.24., 9. o.).

([110]) Lásd a Bíróság 2006. június 22-i ítéletét, *Forum 187* kontra *Bizottság*, C-182/03 és C-217/03, ECLI:EU:C:2006:416, 147. pont.

([111]) Lásd a Bíróság 1978. január 24-i ítéletét, *Van Tiggele*, C-82/77, ECLI:EU:C:1978:10.

([112]) Lásd például: A Bizottság 2006. július 4-i határozata az NN162a/2003 és N317a/2006 sz. állami támogatásról – Ausztria – A megújuló forrásokból előállított villamos energia előállításának támogatása az osztrák zöldenergia-törvénnyel összhangban (HL C 221., 2006.9.14., 8. o.); A Bizottság 2012. február 8-i határozata az SA.33384 sz. állami támogatásról – Ausztria – 2012. évi zöldenergia-törvény (HL C 156., 2012.6.2., 1. o.); A Bizottság 2010. április 14-i határozata az N94/2010 sz. állami támogatásról – Egyesült Királyság – Átvételi árak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású forrásokból származó megújuló villamos energia termelésének támogatása céljából (HL C 166., 2010.6.25., 2. o.); A Bizottság 2007. április 24-i határozata az C 7/2005 sz. állami támogatásról – Szlovénia – Szlovén villamosenergia-árak (HL C 219., 2007.8.24., 9. o.); A Bizottság 2009. október 26-i határozata az N 354/2009 sz. állami támogatásról – Szlovénia – A megújuló energiaforrásokból származó és kapcsolt energiatermelő létesítményekben előállított villamos energia termelésének támogatása (HL C 285., 2009.11.26., 2. o.); A Bizottság 2007. szeptember 25-i határozata az N 571/2006 sz. állami támogatásról – Írország – RES-E támogatási program (HL C 311., 2007.12.21., 2. o.); A Bizottság 2011. október 18-i határozata az SA.31861 sz. állami támogatásról – Írország – Biomasszából származó villamos energia termelése (HL C 361., 2011.12.10., 2. o.); A Bizottság 2009. július 2-i határozata az N 143/2009 sz. állami támogatásról – Ciprus – Támogatási program a villamos energia nagy kereskedelmi szél-, nap-, és fotovoltaikus rendszerekből és biomasszából történő termelésének ösztönzésére (HL C 247., 2009.10.15., 2. o.); A Bizottság 2003. március 19-i határozata az N 707/2002 és N 708/2002 sz. állami támogatásról – Hollandia – MEP stimulering duurzame energie & MEP Stimulering warmtekrachtkoppeling (HL C 148., 2003.6.25., 8. o.); A Bizottság 2002. június 5-i határozata a C 43/2002 (korábbi NN 75/2001) sz. állami támogatásról – Luxemburg – Kompenzációs alap a villamosenergia-piac szervezésére (HL L 159., 2009.6.20., 11. o.); A Bizottság 2014. július 23-i határozata az SA.38632 sz. állami támogatásról – Németország – EEG 2014 – A megújuló energiából előállított energiára vonatkozó törvény reformja (HL C 325., 2015.10.2., 4. o.); A Bizottság 2011. március 8-i határozata a C 24/2009 sz. állami támogatásról – Ausztria – Állami támogatás az energiaigényes vállalkozásoknak a zöldenergia-törvény alapján (HL L 235., 2011.9.10., 42. o.).

(222) A Bíróság mindenesetre az *Essent* ügyben ([113]) hozott ítéletben meghatározta a *PreussenElektra* ügyben hozott ítélet határait, és megismételte korábbi ítélkezési gyakorlatát, amely szintén állami forrásnak minősíti az állam által előírt és az állam által kinevezett szervezet által kezelt pótdíjból finanszírozott előnyt.

(223) Az állami források e határozatban elfogadott értelmezése összhangban van a Bíróság kialakult ítélkezési gyakorlatával, valamint a Bizottság döntéshozatali gyakorlatával. Mivel azt bármely elővigyázatos és körültekintő gazdasági szereplő láthatta előre, a visszafizettetés nem lenne összeegyeztethetetlen a jogos érdekek védelmére vonatkozó elvvel.

(224) A fentiek fényében és különösen a (216) preambulumbekezdésben foglaltakra tekintettel a támogatást vissza kell fizettetni, mivel nem összeegyeztethető a belső piaccal, és a visszafizettetendő összegeknek tartalmazniuk a kedvezményezettnek történő rendelkezésre bocsátás napjától a tényleges visszafizetés időpontjáig esedékes kamatokat is.

(225) A visszafizettetés a hálózati díjak alóli teljes mentesség 2012. január 1. és 2013. december 31. közötti időszakára vonatkozik, összegét a mentesség hiányában fizetendő egyéni hálózati díjak alapján kell meghatározni, mivel csak ez a rész minősül állami támogatásnak.

(226) A visszafizettetendő összeg mindkét érintett évben az egyéni hálózati díjak összege, amelyet a teljes mentesség nélkül a kedvezményezetteknek fizetniük kellett volna.

(227) Az előző preambulumbekezdésben hivatkozott egyéni hálózati díjakat a „fizikai elérési út" módszer alapján kell kiszámítani a BNetzA 2010. október 26-án kiadott útmutatójával összhangban („*Leitfaden zur Genehmigung individueller Netzentgeltvereinbarungen nach § 19 Abs. 2 S. 1 und 2 StromNEV*").

(228) Az egyes években visszafizettetendő összeg legalább azon összeg 20 %-ának felel meg, amelyet a kedvezményezettnek fizetnie kellett volna, ha a közzétett hálózati díjakat kellett volna fizetnie.

(229) Ha a kedvezményezettnek nyújtott előny teljes összege kevesebb, mint 200 000 euro, és ha az előny megfelel az 1407/2013/EU bizottsági rendeletben ([114]) vagy az 1998/2006/EK bizottsági rendeletben ([115]) meghatározott valamennyi egyéb kritériumnak, akkor az előny nem minősül a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak, és ezért nem képezi visszafizettetés tárgyát.

7. **KÖVETKEZTETÉS**

(230) Megállapítható, hogy Németország 2012. január 1-je és 2013. december 31-e között jogellenesen, a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdésével összeegyeztethetetlen módon léptette hatályba a támogatást, amely a legalább 10 GWh éves villamosenergia-fogyasztást és 7 000 óra teljes kihasználást elérő alapterhelésű fogyasztók számára nyújtott, hálózati díjak alóli teljes mentesség formájában nyilvánult meg.

(231) Az állami támogatás összege a mentességet élvező alapterhelésű fogyasztók által 2012–2013 között ténylegesen előidézett hálózati költségeknek, vagy ahol ezek a hálózati költségek a közzétett hálózati díjak 20 %-ának megfelelő minimális hálózati díjakat nem éri el, a minimális hálózati díjaknak felel meg. E tekintetben a 2011. évi StromNEV 19. §-a (2) bekezdésének második mondata szerint odaítélt teljes mentesség eltér az akkor hatályban lévő referenciarendszertől. Ennek megfelelően az állami támogatás összege az alapterhelésű fogyasztók által 2012–2013 között nem fizetett egyéni hálózati díjak értékét teszi ki, és legalább a vonatkozó években közzétett hálózati díjak 20 %-ának felel meg.

(232) Az állami támogatás nem felel meg a Szerződés 107. cikke (2) és (3) bekezdésében előírt eltérésekre vonatkozó feltételeknek, és semmilyen okból nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek. Ennek következtében a belső piaccal összeegyeztethetetlen.

(233) Az (EU) 2015/1589 rendelet 16. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bizottságnak meg kell követelnie, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatás kedvezményezettekkel való visszafizettetésére. Németország ezért köteles visszafizettetni az összeegyeztethetlen támogatást,

([113]) Lásd a Bíróság 2008. július 17-i ítéletét, *Essent Netwerk Noord*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 74. pont.
([114]) A Bizottság 2013. december 18-i 1407/2013/EU rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 352., 2013.12.24., 1. o.).
([115]) A Bizottság 1998/2006/EK rendelete (2006. december 15.) a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 379., 2006.12.28., 5. o.).

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A németországi alapterhelésű fogyasztók hálózati díjak fizetése alóli teljes mentessége, amelyet Németország jogellenesen vezetett be 2012-ben és 2013-ban, a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatásnak minősül, mivel ezek a fogyasztók mentességet kaptak az általuk előidézett hálózati költségeknek megfelelő hálózati díjak vagy, amennyiben a hálózati költségek nem érték el a közzétett hálózati díjak 20 %-ának megfelelő minimális hálózati díjakat, a minimális hálózati díjak fizetése alól.

(2) Az (1) bekezdésben említett állami támogatás végrehajtásával Németország megsértette a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdését, és a támogatás összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

2. cikk

Az 1. cikkben hivatkozott program szerint odaítélt egyéni támogatás nem minősül állami támogatásnak, ha az odaítélése idején megfelel a támogatás odaítélése idején hatályos 994/98/EK tanácsi rendelet ([116]) 2. cikke alapján elfogadott rendeletben meghatározott feltételeknek.

3. cikk

(1) Németország visszafizetteti a kedvezményezettekkel az 1. cikkben említett támogatási program keretében nyújtott összeegyeztethetetlen támogatásokat.

(2) A visszafizettetendő összegeknek tartalmazniuk kell azt a kamatot, amely az összegeknek a kedvezményezettek rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszafizettetésig terjedő időszak után jár.

(3) A kamatokat összevontan, a 794/2004/EK bizottsági rendelet ([117]) V. fejezete szerint kell kiszámítani.

(4) E határozat elfogadása napjától Németország megszünteti az 1. cikkben említett támogatási program valamennyi függőben lévő kifizetését.

4. cikk

(1) Az 1. cikkben említett támogatási program alapján nyújtott támogatásokat haladéktalanul és ténylegesen vissza kell fizettetni.

(2) Németországnak gondoskodnia kell e határozatnak a határozatról szóló értesítéstől számított négy hónapon belüli végrehajtásáról.

5. cikk

(1) A határozat kihirdetésének időpontjától számított két hónapon belül Németország benyújtja az alábbi információkat:

a) az 1. cikkben említett támogatási program alapján támogatásban részesült kedvezményezettek, valamint a támogatási program alapján kapott teljes összeg kedvezményezettenkénti felsorolása;

b) az egyes kedvezményezettekkel visszafizettetendő teljes összeg (a támogatás összege és a kamatok);

c) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedések részletes bemutatása;

d) az azt bizonyító dokumentumok, hogy a kedvezményezetteket felszólították az 1. cikkben hivatkozott támogatás visszafizetésére.

(2) Németországnak folyamatosan tájékoztatnia kell a Bizottságot az ezen határozat végrehajtása érdekében hozott nemzeti intézkedésekről, amíg az 1. cikkben említett támogatási program keretében nyújtott támogatás visszafizettetése be nem fejeződött. A Bizottság egyszerű kérésére Németország haladéktalanul információkat szolgáltat a határozat betartása céljából már megtett, illetve tervezett intézkedésekről. Németország ezenkívül részletes tájékoztatást nyújt a kedvezményezettek által már visszafizetett támogatási összegekről és kamatokról.

([116]) A Tanács 1998. május 7-i 994/98/EK rendelete az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról (HL L 142., 1998.5.14., 1. o.).

([117]) A Bizottság 794/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet végrehajtásáról (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.).

6. cikk

E határozat címzettje a Németországi Szövetségi Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2018. május 28-án.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
a Bizottság tagja